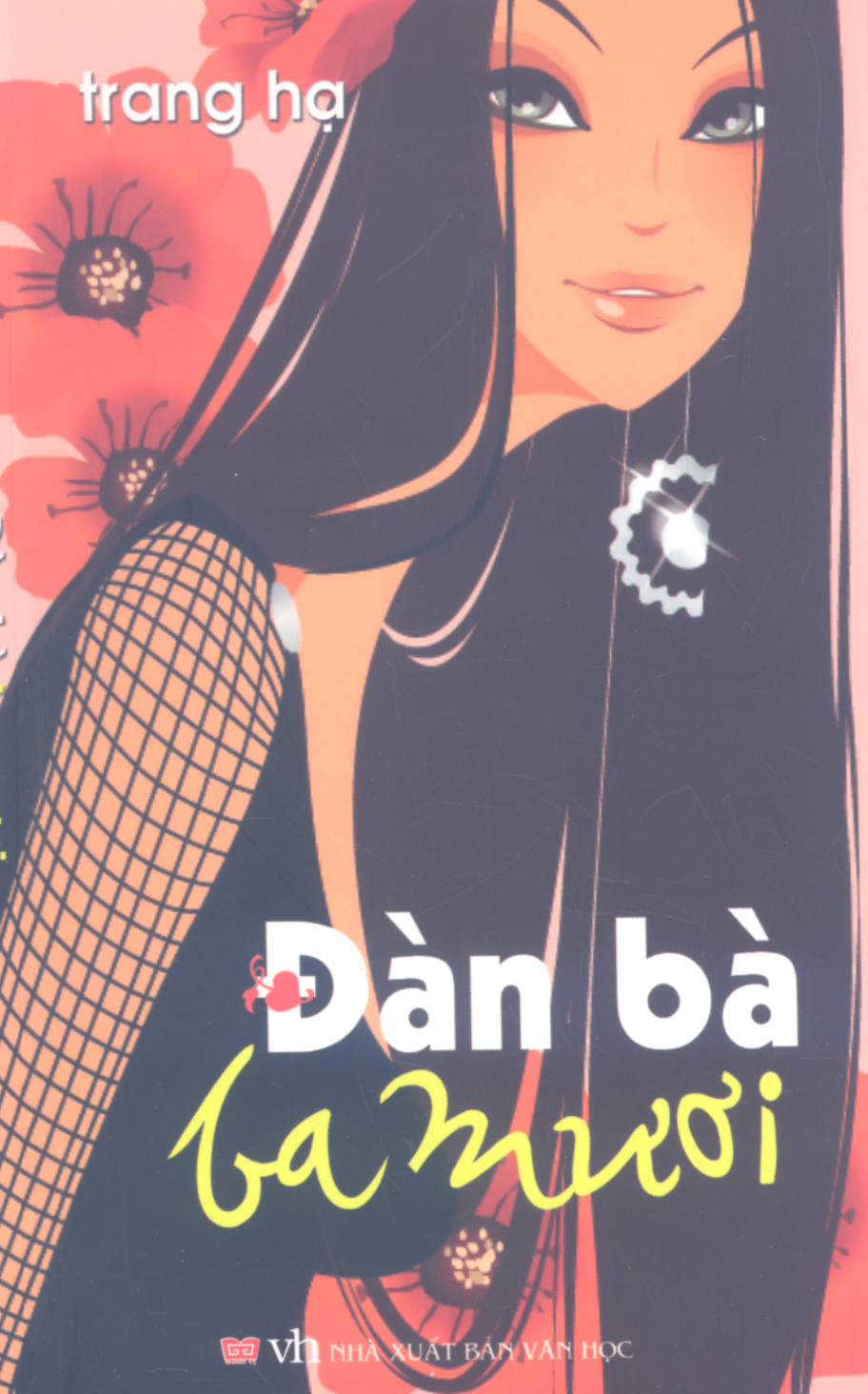

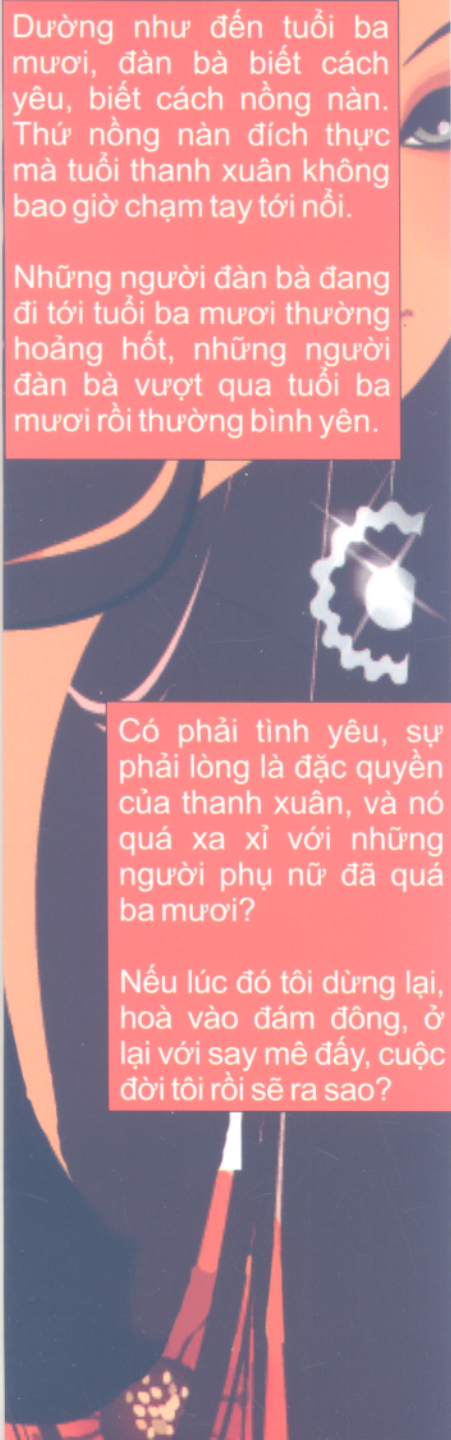

trang hạ

 Đàn bà
ba mươi

vh NHÀ XUẤT BẢN VĂN HỌC

Dường như đến tuổi ba mươi, đàn bà biết cách yêu, biết cách nồng nàn. Thứ nồng nàn đích thực mà tuổi thanh xuân không bao giờ chạm tay tới nổi.

Những người đàn bà đang đi tới tuổi ba mươi thường hoảng hốt, những người đàn bà vượt qua tuổi ba mươi rồi thường bình yên.

Có phải tình yêu, sự phải lòng là đặc quyền của thanh xuân, và nó quá xa xỉ với những người phụ nữ đã quá ba mươi?

Nếu lúc đó tôi dừng lại, hoà vào đám đông, ở lại với say mê đấy, cuộc đời tôi rồi sẽ ra sao?

Đàn bà
ba mươi

TRANG HẠ

Đàn bà ba mươi

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HỌC

Đàn bà ba mươi - Tản văn TRANG HÀ

Tủ sách Văn Học Mạng

Bản quyền xuất bản: CÔNG TY VĂN HÓA ĐÌNH TỊ

Hãy cùng chúng tôi bảo vệ quyền lợi của nhà văn và bạn
đọc bằng cách nói KHÔNG với sách lậu.

Thay lời tựa:

Phụ nữ - lao công của nghề viết

Dường như vào lúc được bạn đọc chú ý đến sự tồn tại của mình, khoảng thập kỷ 80 của thế kỷ trước, văn học nữ giới là một xa xỉ phẩm của xã hội phương Đông, thậm chí còn bị hiểu đơn giản là những người đàn bà viết văn hoặc chống lại xã hội phụ quyền. Tất nhiên là đàn bà viết văn, nhưng văn học nữ giới không phải chỉ có vậy, và không phải chỉ cần có vậy. Từ lúc nào vị trí người phụ nữ viết và người phụ nữ đọc lại cùng được nhắc tới nhiều hơn, không phải là vào lúc kinh tế phát triển, giáo dục nâng cao, ý thức xã hội đã thừa nhận tiếng nói mạnh mẽ của giới tính nữ hay sao? Và kinh tế phát triển với những người phụ nữ có thu nhập, có khả năng chi tiêu, đã làm cho ngành công nghiệp văn hoá để ý và quyết định kiếm chác trên họ, bằng cách văn hoa nhất là văn học?

Đàn bà mắc mưu những ông trùm sách, cho nên đàn bà trở thành lao công của nghề viết và cũng thành người tiêu thụ sản phẩm hào hứng nhất của văn học nữ giới. Trong quá trình đó, người viết tìm thấy mảnh đất màu mỡ của chuyện tình, lãng mạn, bi kịch, giải phóng khao khát, xác lập lại vị trí và mối quan hệ (trên lý thuyết) với xã hội đàn ông. Và người đọc cũng tìm thấy thú vui, gần như say sưa với những câu chuyện gần gũi với đời sống và quan tâm của mình hơn, về hôn nhân, về tình, về yêu, về làm vợ, về tìm kiếm, về cuộc sống, về tư duy theo cách của giống cái, như thể người đọc và người viết chia sẻ được cuộc sống với nhau.

Có một thời gian, khoảng cuối của thế kỷ hai mươi, những người bình sách và phê bình văn học dường như không hẹn mà cùng, trên nhiều mảnh đất khác nhau của châu Á, quan tâm tới những người viết nữ, những đề tài mang đậm dấu ấn giới tính, mà nổi bật là linglei của Trung Quốc. Những phát ngôn mạnh mẽ, những hình ảnh và ngôn từ táo bạo trong văn, thật như thể được bê thẳng từ cuộc đời vào, làm những nhà phê bình và cá độc giả đều lập tức nhận ra, không thể chỉ dùng giới tính hay chủ nghĩa nữ quyền để phân tích về văn học nữ giới.

Những đầu óc người đọc thường lười biếng, khi buộc phải xếp văn học nữ giới vào một khoảng nào đó trong tủ sách (hoặc trong nhận

thức) của mình. Thường ta sẽ nhìn nhận nhà văn nữ và tác phẩm văn học nữ giới như sau: đàn bà, sến, đời thường. Tất nhiên ấn tượng chung là người viết nào hoặc tác phẩm nào của văn học nữ giới cũng ít nhiều có một hoặc vài đặc điểm ấy, có vậy mới thu hút được bạn đọc cùng giới. Thế nhưng, thành tựu của văn học nữ giới được giải thích đơn giản vậy thôi sao?

Ưu điểm của văn học nữ giới chính là tình thân phụ nữ. Những đề tài tưởng như nhàm chán bởi bị thu hẹp quanh quần hôn nhân, tình yêu, gia đình, sự nghiệp, con cái... lại được làm phong phú bởi bề sâu cảm xúc và chiêm nghiệm theo cách rất phụ nữ. Văn chương cũng thu hút bởi thân phận người trong đó. Mà còn nhà văn nào nói về thân phận mùi mẫn hơn nhà văn nữ tự kể chuyện đời?

Nhược điểm thì là đây: Trong tác phẩm, nếu nhân vật bỏ việc để ở nhà phụng sự đáng lang quân, bạn là người phụ nữ yếu đuối, bạc nhược. Còn nếu bỏ chồng rồi theo đuổi sự nghiệp cho tới thành công, bạn là người phụ nữ tân tiến, tích cực. Rất nhiều tác phẩm văn học nữ giới đã rạch ròi tốt-xấu, yêu-ghét theo kiểu đó. Sau khi nắm được một sợi dây ý tưởng, người viết rất dễ dàng bê y nguyên những cảm nhận, kinh nghiệm, đời mình vào văn. Và sự miễn tiện của người phụ nữ viết không cứu được tác phẩm bị xếp vào loại... sách đàn bà!

Thậm chí trong một số phê bình văn chương tại Trung Quốc và Đài Loan, người ta còn dành thêm một thể loại văn học để phân loại văn học nữ giới, đó là môn “đặc sản” mang tên “văn học rẻ tiền”, không phải với ý chê bai, mà là miêu tả thực tế: truyện giải trí, tình tiết đơn giản dễ hiểu, giá trị văn học cũng như giá bìa đều không “đắt”.

Tuy vậy, những ông trùm sách không bao giờ bỏ rơi con gà đẻ trứng vàng này: Bán chạy hàng đầu trên thị trường sách văn học, cho dù ở bất kỳ quốc gia nào, không phải là những tác phẩm đoạt giải Nobel văn học, mà là những tập tản văn, tạp bút, du ký, chia sẻ kinh nghiệm và quan điểm cuộc sống của những cây bút đàn bà.

Ở Việt Nam, nếu Dương Thụy nghiêm túc hơn và Đặng Nguyễn Đông Vy dũng lược viết như thế, thì đây là hai cây bút hàng đầu của văn học nữ giới, họ đầy nội lực và có sức thu hút đặc trưng từ tác phẩm, đề tài, phong cách. Trong lúc họ còn thiếu cảnh giác, tôi định chớp nhoáng chạy qua tủ sách của những phụ nữ cùng tuổi tôi với cuốn sách dự định ra mắt có tiêu đề: “Đàn bà ba mươi”. Chạy qua và ở lại một cuốn trong tủ sách của họ, chứ không để họ chạy qua tôi tới mua sách của... người khác bày kế bên.

Trang Hạ
Hà Nội 9/2009

Thư gửi Ng.

Finer things in life
ESSENZA DI Zegna

Ng. thân mến,

Tôi nghĩ đến Ng. khi chạy giữa trưa Sài Gòn nắng như đổ lửa, sau lưng một người xe ôm ăn vận tồi tàn, mỗi ngã tư dừng đèn đỏ lại

bị phủ kín giác quan bằng khối xăng của cái chế hoà khí chiếc honda cũ đốt không hết xăng, pha với mùi nước hoa Lacoste từ vai áo người xe ôm. Với người lái xe ôm, chai nước hoa được tặng xa xỉ và anh vừa khoe mùi hương vừa tranh thủ che giấu nỗi sợ hãi nách.

Tôi đã nghĩ đến Ng., Ng. ạ, và những mơ mộng của hai chúng ta.

Với hình ảnh người đàn bà bước ra từ bồn tắm, đi qua lối đi hẹp giữa hai gian phòng để tới cửa tủ áo, những giọt nước to đọng lại trên da thịt mát mướt, nó gợi tới nỗi làm ta lú lẫn cả giới tính. Và hình ảnh người bạn trai mặc chiếc áo sơ mi mới thơm tho, được là phẳng phiu, chờ đón. Không hiểu sao ta cũng thống nhất rằng, đàn ông từng trái mặc sơ mi đẹp là hình ảnh gợi cảm và quyến rũ nhất khi nghĩ đến đàn ông. Ngược lại, những cậu trai trẻ trong áo sơ mi thường gợi lên trong ta sự ái ngại.

Người lái xe ôm với mùi hương lạc lõng ở đất Sài Gòn này, giữa những tháng ngày chạy bốn ba xin việc, khiến tôi có những ý nghĩ lạ lùng: Yêu có nghĩa là dừng cảm từ bỏ.

Ng. có nhận ra rằng, những gì ám ảnh chúng ta nhất trong đời, chính là mùi hương và hình ảnh không? Một hình ảnh nơi ta chưa từng tới, hình ảnh không có trong thế giới của đời ta, một mùi hương từ ngày mẹ gọi đầu cho bằng lá chanh bồ kết, cho tới mùi hương ta có

quyền lựa chọn bằng những đồng tiền đầu tiên kiếm được. Có thể nó chưa phải là một chai Eau de parfum tiền triệu, nó chỉ là một mẫu chai 5ml nhỏ nhoi được nâng niu. Vì nó đắt rẻ tiền hơn vẫn là một mùi hương, nó biểu trưng cho cái đẹp.

Chúng ta vẫn thường mê mẩn vì cái đẹp, có phải không? Chỉ khác ở cái cách chúng ta chinh phục nó. Có người theo đuổi nhan sắc, có người theo đuổi thiện tâm, ta theo đuổi những thứ phù phiếm, như một làn hương, như một giọt nước sẽ khô ngay trên da trước khi ta nhận ra. Nó phù phiếm nên ta mới thèm được chiếm giữ. Vì sau một phút nữa, một buổi nữa, ai biết sẽ ra sao. Sau một cuộc đời nữa, ai biết chúng ta sẽ đi về đâu, với những đam mê này?

Ai biết kiếp sau ta có gặp lại nhau không?

Cái cách chúng ta theo đuổi cái đẹp chỉ ra chúng ta ở đẳng cấp nào. Không phải cứ có đủ tiền mua mùi hương này là ta có được mùi hương này. Nếu nhận ra nó không thuộc về ta, ta có dám từ bỏ không?

Hãy quẳng chai nước hoa mình yêu vào xô xa nhất, đó mới là người hiểu về mình và yêu nước hoa. Yêu có nghĩa là dám từ bỏ, để chai nước hoa đắt tiền không bị biến thành một thứ xoa mũi hời. Bởi khi mùi hương đó không hợp với cơ thể mình, mùi hương chỉ còn đơn giản

là một mùi thơm mà thôi, nó không còn cảm xúc trong đó nữa. Nó không còn năng lực gợi lên một cảm xúc nữa.

Vì thế, cũng phải thi thoảng tôi mới nhớ ra Ng., nhớ rằng chúng ta đã từng rất say mê những hình dáng chai yêu kiều trong veo, say mê cái vỏ chai nước hoa hơn cả thứ tinh dầu được thơm đất tiền đựng trong nó.

Vì tôi đã từ bỏ Ng., từ lâu rồi, hy vọng Ng. hiểu rằng đó là một cách tôi chọn để yêu thương Ng.

Bay qua thời thiếu nữ

Một buổi tối rời thư viện yên ắng, tôi băng qua sân trường quay về khu ký túc xá dành cho giảng viên đại học. Tôi nhớ nguyên vẹn cảm giác nôn nao lúc đứng lại trước đám đông sinh viên hướng lên sân khấu chẳng một rừng đèn giữa sân trường, tôi nhớ khúc nhạc rộn rã giữa đám đông, tôi nhớ nét mặt say mê và hạnh phúc của cậu bé chơi ghi ta điện hát giữa ban nhạc sinh viên. Và tôi lắng lặng đi tiếp, mặt đầy nước mắt, vì phát hiện ra mình đã ngay lập tức phải lòng cậu sinh viên vào lúc đó, khi cậu chưa hát hết câu cuối cùng.

Có phải tình yêu, sự phải lòng là đặc quyền của thanh xuân, và nó quá xa xỉ với những người phụ nữ đã quá ba mươi?

Nếu lúc đó tôi đứng lại, hoà vào đám đông, ở lại với say mê đấy, cuộc đời tôi rồi sẽ ra sao? Lần đầu tiên tôi nhận ra những tình cảm gì làm cho cô thiếu nữ hạnh phúc thì lại làm cho người đàn bà đau đớn. Và thời gian đã cướp đi của người đàn bà không phải là nhan sắc, thời gian, mà là trái tim mở cửa. Có những cánh cửa đã lần lượt đóng lại trong đời đàn bà, cho dù người đàn bà khẳng khăng, vẫn tự tin và luôn duyên dáng.

Là cánh cửa cổ tích tuổi lên mười, là cánh cửa bản khoán tuổi dậy thì, hay là cánh cửa mơ mộng khép lại sau mỗi tình đầu tuổi mười bảy với nước mắt lẳng lẳng trong đêm sao?

Là cánh cửa vào khu vườn hạnh phúc nào đã vĩnh viễn khép lại khi người phụ nữ còn mong chờ ở bên này. Lúc thấy người mình yêu đi khỏi đời mình, tưởng sẽ còn có ngày nào gặp lại. Mà phải đến cuối đời mới biết, những năm tháng đó đã thực sự khép lại sau phút chia tay cuối cùng, mãi mãi không bao giờ còn được gặp người mình đã yêu, cho dù người đàn bà sẽ đi tiếp bao nhiêu dặm đường xa, mong mới.

Tôi tin nếu tôi hai mươi, tôi đã đứng lại trong đêm đó, ngắm lâu hơn gương mặt làm

tôi yêu thương bất chợt, mở cửa đời mình cho một lần yêu thương, dù được đáp lại hay không cũng vô cùng đẹp đẽ hạnh phúc. Bởi lúc đó hai mươi, có quyền theo đuổi, có quyền cởi lòng ra trước tình yêu.

Vậy tại sao ba mươi vẫn phải lòng đôi mươi? Vẫn chỉ yêu được tuổi trẻ, trong khi đã bay qua thời thiếu nữ từ năm nào? Hay cuộc đời chơi xó chúng ta, bắt ta già đi nhưng bắt tình yêu đứng lại ở tuổi đôi mươi. Bắt ta mãi mãi phải lòng tuổi trẻ, một người bạn trai cầm ghi ta hát giữa sân trường.

Cay đắng khi thấy trước khi ta năm mươi, và khóc vì phải lòng một cậu bé.

Có người nói, cuộc đời đàn bà gọi là hoàn hảo nếu có được ba người đàn ông. Lúc đôi mươi yêu người đàn ông ba mươi, được yêu, được bao bọc, được chiều, được khám phá cuộc sống. Lúc ba mươi tốt nhất là có được người con trai hai mươi. Đàn bà học lại cách theo đuổi, cách chinh phục, và cách hưởng thụ cuộc sống với tình yêu. Và khi đàn bà năm mươi, tốt nhất có được người đàn ông năm mươi, để cùng bầu bạn sớm chiều, đến đầu bạc răng long.

Không cần đàn bà, đàn ông vẫn khẳng định được bản lĩnh.

Ngược lại, quá tốn đàn ông để đàn bà nhận ra được mình.

Khi ta không còn trẻ, những thứ ta được và những thứ ta mất ngày càng trừu tượng hơn. Những người đàn ông dù già cũng vẫn luôn có người tình trẻ hơn đứng chờ đầu đó trước mặt, phụ nữ thì không, không ai chờ phụ nữ già.

Đến lúc đã bay qua thời thiếu nữ, mới biết đã bỏ lỡ cơ hội hôn những người yêu quý, những tình đáng quý, và giờ đây, ngay cả nụ hôn cũng đã trở nên hiếm hoi. Có lần ngồi cạnh, sức nhớ ra, tôi từng sốt nói: “Anh ạ, hình như đã lâu lắm rồi chúng ta chưa hôn nhau.”

Và nhìn nhau ngỡ ngàng khi hiểu ra sự thật ấy không phải do thời gian xa cách, không phải do tình cảm chia cách, không phải do công việc bẽ bộn, mà là tuổi tác đã khiến chúng ta quên hôn.

Và tôi ao ước người con trai không phải hôn tôi giờ đây tuổi ba mươi, mà là hôn cô gái ngày xưa lần đầu gặp, ở ngã rẽ, nhìn thấy nhau lần đầu tiên, mở lòng ra cho một tình yêu mới đến, trong cái nhìn tin cậy.

Dù tôi đã bay qua thời thiếu nữ lâu rồi.

9/2008

Nơi không tới được

Nơi xa nhất là nơi tôi chưa đến, người xa nhất là người ở bên tôi nhưng tôi không làm sao tới được.

Khi có những giấc mơ đã trở thành sự thật, thì cũng sẽ có những khoảng cách vĩnh viễn trong cuộc sống mà không bao giờ ta đi qua được nó.

Mùa đông năm đó, tôi là người cuối cùng ở lại trong một toà nhà lớn, trống vắng, lạnh lẽo. Đôi khi ông bảo vệ kêu qua nhà ông ăn chè, ăn bánh, nhân dịp gì đó, đại khái là để biết chắc, tôi còn khoẻ, còn có thể tiếp tục sống trong toà nhà đó, để ông yên tâm về với gia đình ấm áp phía bên kia hàng rào, cách trường vài mét.

Một hôm, tôi phát hiện một cậu bé tàn tật ở lại ngoài hành lang tầng một. Tôi rất ngạc nhiên và hỏi, cậu nói, bằng thứ tiếng lắp bắp qua đôi môi méo xệch và một sự cố gắng hết khả năng để điều khiển não bộ trình bày ý nghĩ trong đầu: Cậu không gia đình, cậu ở lại trông ký túc xá mùa Tết để kiếm thêm tiền sinh hoạt phí.

Cậu bé chỉ cỡ nửa tuổi tôi, cậu chừng mười lăm, hoặc nếu lớn nhất cũng chỉ mười sáu. Cậu xuất hiện trong ngôi trường vốn ngày xưa là trường nữ sinh quý tộc của đạo Kitô, hẳn cũng đã là điều đặc biệt.

Cậu ngồi bệt dưới đất, dựa lưng vào tường, nhưng vẫn xiêu vẹo, ngoẹo đầu nghe CD mê mải. Tôi hỏi, cậu bèn về phòng lấy bìa đĩa, rồi tập tễnh mở đưa tôi mượn thử cậu đang nghe, một đĩa nhạc của Tôn Yến Tư. Cậu nói, cậu mê cô ca sĩ này nhất, cậu chỉ nghe mỗi Tôn Yến Tư thôi, đĩa nhạc nào của cô mới phát hành, cậu cũng mua.

Tôi cầm đĩa nhạc về phòng, trong lòng không giấu được nỗi ngậm ngùi. Cô ấy đẹp quá và cậu bé chắc chắn đã để cho mỗi tình đầu của mình trôi qua trong những giai điệu êm lòng và đẹp đẽ ấy. Những lãng mạn bay bổng của một người vượt qua bên ngoài hoàn cảnh sống, vươn tới mơ ước về hạnh phúc, cảm nhận hạnh phúc bằng tất cả xúc cảm của tuổi dậy thì và tuổi thành niên. Sau này cậu ấy sẽ ra sao khi nhận ra cuộc sống của mình ảm đạm và xa vời so với những đĩa nhạc này, so với những cảm xúc này?

Tôi cũng yêu Tôn Yến Tư vì cô ca sĩ ấy mãi mãi là một thiếu nữ mảnh khảnh, ngực rất nhỏ, tay chân mỏng và giọng hát cũng mỏng, thần thái lạnh lợi nhưng mong manh như một cái cây đầu mùa xuân, mới trổ lá. Hình ảnh cô ấy xây dựng trong thị trường âm nhạc đánh vào thị hiếu những người nghe nhạc tuổi học trò, tuổi sinh viên, những người mới chỉ chấp nhận ca từ lãng mạn, nhịp điệu mượt mà, những hình ảnh trong sáng. Hình ảnh đó được xây dựng từ kinh nghiệm của những ông bầu trong hãng đĩa, những trợ lý PR, những nhà thu âm biết thị trường còn khoảng trống nào, những giám đốc kinh doanh biết ai sẽ móc hầu bao mua đĩa.

Tôi buồn phiền bởi những cố gắng của họ đã thành công, nên bỗng đứng xây nên tình

yêu trong lòng cậu bé tàn tật nghèo khó và cô đơn kia. Cậu sẽ theo đuổi giấc mơ một thiếu nữ luôn mặc áo trắng, hát những tình ca trong veo tới bao giờ? Tới khi cô lấy chồng ư? Tới khi cô hết hợp đồng với hãng đĩa hát Đài Loan và khăn gói quay trở về quê hương Singapore ư? Hay tới khi cậu vỡ tan giấc mơ tuổi thiếu thời?

Trong một đêm mùa đông, gió bắc thổi âm âm ngoài kia, những khoảng không trống trải vây quanh, những con đường đầy cây và lộng gió, đèn đường sáng suốt đêm Cao Hùng, tôi thao thức trong căn phòng lạnh giá để nghe đi nghe lại đĩa nhạc của cậu bé. Cậu nâng niu từ bìa đĩa, cho tới lớp giấy lót ngoài cửa hộp bìa, khác hẳn với cách cậu đối xử với bản thân mình, ngồi phệt xuống đất, ngoẹo đầu, tay run rẩy, cô lập mình trong một kỳ nghỉ Tết dài vô tận.

Tôi tin cậu không hề thấy bất hạnh, còn tôi lại thấy chua chát. Khi thấy thứ đẹp đẽ nhất tôi đang thấy trong cậu là tình yêu thì đã được trao gửi vào hư không.

Chúng ta sống trong đời sống, có bao nhiêu lần đã theo đuổi hư không? Hoặc đến lúc cuối cùng mới nhận ra, những gì đẹp đẽ ta đã cố đi tới, hoá ra nó không dành cho ta? Hoặc có lúc nào đó phát hiện, vì ta theo đuổi cái đẹp, ta đã quên mình là ai, mình đang ở

dâu, mình có xứng đáng với hạnh phúc không? Mình có may mắn có được hạnh phúc không?

Thông thường chúng ta không may mắn, chúng ta nhận ra nỗi buồn, nhận ra khoảng cách, nhận ra sự tan vỡ. Thực ra cái đó tốt thôi, nó giúp ta thăng bằng và bắt đầu chấp nhận với thực tại, với người ở bên, với mối tình nhiều khiếm khuyết và người bạn đời ít nhiều chưa thật hài lòng.

Trong giây phút ấy, tôi cứ mong sao giá như có thể làm gì để cậu bé ở mãi trong những giấc mơ êm đềm, cảm giác hạnh phúc và năng niu mãi mãi một cô thiếu nữ Tôn Yến Tư của riêng cậu. Như một bí mật.

Dù nào bộ của cậu không điều khiển cho cậu che giấu được sự run rẩy xúc động và vẻ hạnh phúc ngời lên khi nói về cô thiếu nữ nhỏ trong bộ đồ trắng mong manh, trên bìa một đĩa nhạc. Cô ấy gần ngay bên đời cậu, cô ấy có thật, và vì thế tôi càng thấy giấc mơ ấy xa vời viễn vông biết bao nhiêu.

7/2009

Đàn bà ba mươi

Những năm tháng phải lòng, yêu đương, cuồng nhiệt đã trôi qua sau lưng lúc nào không nhận ra. Đàn bà ba mươi có hai cuộc sống. Một là gia đình, một là khao khát.

Gia đình tức là có nơi về, yêu thương con, chăm sóc chồng, vun vén cuộc sống ít vui nhiều lo âu. Những người phụ nữ ba mươi tất bật, bình yên và quyến rũ bởi đầy đặn, bởi từng trái, bởi thành tựu và yêu thương. Có những người quyến rũ được kẻ khác bằng cả vỏ đảm đương, an phận của mình, thật lạ.

Khao khát tức là khi đã bỏ sau lưng mười năm yêu trắng tay, đã từng tha thiết, tưởng hy sinh tất cả, tưởng sẽ trời đất dài lâu, tưởng sẽ trọn đời. Rồi tuổi ba mươi đến, càng thành đạt càng hoang mang, mình đang ở đâu, ai sẽ đến trong đời mình?

Bất hạnh cho ai bị giằng xé giữa hai cuộc sống ấy, ở trong gia đình vẫn khao khát, hoặc độc thân nhưng đầy gánh nặng.

Đôi khi tôi tự hỏi tôi là ai.

Dàn bà ba mươi có quyền làm những gì tuổi hai mươi mơ ước chăng? Có chứ! Có quyền lực sai khiến bằng một ánh mắt, một lời nói. Có thể thanh thản từ chối vì biết mình là ai, cũng biết tiếc nuối bởi đủ từng trải để hiểu thế nào là hạnh phúc. Biết cách lý giải cho mọi cảm xúc, biết cách đẹp, biết đàn ông cần gì.

Đường như đến tuổi ba mươi, đàn bà biết cách yêu, biết cách nồng nàn. Thử nồng nàn đích thực mà tuổi thanh xuân không bao giờ chạm tay tới nổi.

Những người đàn bà đang đi tới tuổi ba mươi thường hoảng hốt, những người đàn bà vượt qua tuổi ba mươi rồi thường bình yên.

Bởi hiểu ra không giống như xưa, chúng ta không còn lăm lăm giữa nhan sắc và tuổi trẻ. Và người phụ nữ nhận ra mình đẹp bắt đầu từ tuổi ba mươi, tự tin rằng những người đàn ông mình cần là những người nhận ra được vẻ đẹp bên trong người đàn bà.

Tuần trước ngồi thương thảo hợp đồng với đối tác, bất ngờ người đàn ông thú nhận, tôi chỉ bị quyến rũ bởi những người đàn bà có năng lực, có đầu óc. Vì chúng tôi đến độ tuổi này đã biết mình cần gì.

Thì ra đàn ông cũng đã phân biệt, thứ nhan sắc họ thèm và thứ nhan sắc họ cần. Đàn ông có lẽ đã như nhau, tôi thèm có được hoa hậu, nhưng tôi cần một người đàn bà đích thực ở bên.

Vậy còn điều gì đàn bà ba mươi thua kém chính mình khi đôi mươi? Có lẽ đó là quyền lực thanh xuân, thứ quyền lực mà đàn bà ba mươi cố tình không muốn nhắc đến nhất.

Lúc đôi mươi tôi mặc một chiếc áo sơ mi trắng dài, thật rộng và nháy nhót, tôi thật gợi cảm. Lúc ba mươi nếu tôi vẫn nháy nhót trong một chiếc sơ mi dài và thụng, tôi thật lập dị và gớm ghiếc.

Lúc đôi mươi tôi có quyền không son phấn ra phố, buộc tóc đuôi gà, ngồi lơ đãng bên bờ hồ tưởng tượng những lãng mạn. Lúc ba mươi, không son phấn là một cách bất lịch sự, và bên hồ, những người đàn bà chỉ ngồi để chảy nước mắt đau đớn.

Vì năm tháng đã trôi qua lặng yên, có thứ đã đến, như thành đạt, như từng trái, như tiền. Nhưng có thứ không nín nổi, như tuổi trẻ. Đàn bà ba mươi tối kỵ ngồi một mình, nghĩ một mình, làm một mình, và sống quanh hiu.

Có một cuốn sách đầu đề là “Đàn bà ba mươi mới đẹp”, trong đó nói, cái đẹp tới từ sự độc lập, bởi họ dũng cảm và từng trải. Cái đẹp ba mươi cũng đến từ tình yêu và sự tự tin khi

vứt bỏ tình yêu. Và sách nói, đàn bà càng ba mươi, càng dễ buông tay khỏi ái tình.

Tôi nghĩ những điều đó hợp lý, khi phụ nữ nhận ra họ càng quý giá, họ càng khó có cơ hội ngã vào đời người đàn ông.

Đàn bà ba mươi không yêu nổi người đã tha thiết yêu khi mười tám. Lại khao khát kết hôn với người chồng mà khi mười tám có đánh chết cũng không muốn lấy. Có người bảo, đó là bởi đàn bà đã thực tế hơn thiếu nữ, hiểu mình muốn gì. Tôi thì cho rằng đó là bởi người đàn bà ba mươi đã nếm đủ những đòn đau của cuộc sống, trong tình yêu và hôn nhân, họ sợ tương lai nhưng họ còn sợ quá khứ hơn!

Sách nói đàn bà ba mươi chỉ mơ hai thứ, chưa chồng thì mơ yêu đương nhiều hơn, có chồng thì mơ tiền nhiều hơn. Đàn bà ba mươi chỉ có yêu và tiền. Báo chí dành cho tuổi ba mươi thường là tạp chí tiêu dùng thời thượng hoặc mục tâm sự tình duyên éo le. Để đàn bà ba mươi tiêu những lo âu vào đó.

Tôi cũng đang viết cho những độc giả ấy, kín đáo hướng dẫn họ cách tiêu tiền hoặc trút những tâm tình lên giấy. Chúng ta giống nhau không phải bởi cùng bước qua ngưỡng cửa ba mươi, mà bởi đã chọn được cách dung hoà với cuộc sống. Ba mươi là lúc chấp nhận những thay đổi mà cuộc đời dành cho ta, không

kháng cự, chỉ uyển chuyển lợi dụng để những đổi thay cuộc đời biến thành động lực để ta đi tới.

Tôi nghĩ người đàn bà ba mươi có năng lực hay không, chỉ phân biệt bởi điểm đó, bởi lúc vượt qua trắc trở khó khăn. Chứ không phải những người phụ nữ có xe đẹp nhà đẹp, chồng đẹp con cũng đẹp là người có năng lực, chỉ nên gọi họ là người phụ nữ may mắn mà thôi.

Đàn bà ba mươi đã thoát ra được những viễn vông tuổi đôi mươi. Họ không cần lãng mạn, một sự ấm áp, một khoảnh khắc đẹp, mà mong muốn sở hữu, muốn có con, có người tình, những điều có thật trong đời. Mơ ước của tuổi ba mươi đã thật hơn, đã không còn chỉ là mơ ước. Nên nhiều người đàn bà không nhận ra, tuổi đôi mươi rất ngại tới nhà bạn trai, tuổi ba mươi muốn để lại bàn chải đánh răng buổi sáng trong nhà bạn trai, muốn để lọ nước hoa, chai sữa tắm có mùi yêu thích ở lại nhà người yêu.

Như khi đàn bà đi, điều gì đó còn ở lại.

Bạn tôi nói, khi chia tay người yêu, đi khỏi đời nhau, cái cô ấy tiếc nhất không phải là anh bạn trai, mà là chai sữa tắm mùi vỏ cam còn để lại ở nhà anh kia. Cô ấy thích mùi vỏ cam, và với đàn bà ba mươi, chia tay nhau, thì đàn ông không còn giá trị bằng một chai sữa tắm.

Mặc dù cô ấy có tiền để bất cứ lúc nào cũng có thể mua một chai sữa tắm khác như thế.

À, có lẽ không phải đàn ông không còn giá trị, mà bởi đàn bà ba mươi yêu - ghét rạch ròi.

Hình như ba mươi là lúc đàn bà mới bắt đầu cuộc sống đích thực đàn bà?

Cảm ơn những mùi hương Elizabeth Arden, đã miêu tả đàn bà ba mươi hoàn hảo hơn một nước hoa.

9/2008

eta-Ju men wo

Elizabeth Arden

PROVOCATIVE WOMAN Eau de Parfum

Second-hand

Thường ta nhớ đến những đồ vật second-hand khi có ai cần, hoặc khi ta vứt bỏ. Cuộc sống gia đình ít nhiều sinh ra những đồ second-hand đôi khi chờ mãi chẳng ai xin. Như trong đồng đồ đạc của tôi còn một chiếc nhẫn cưới cũ kỹ.

Những năm tháng thanh xuân qua đi, tôi đã second-hand lúc nào không nhận ra. Vì không có mốc, tính từ lúc tôi thấy tôi thừa ra khỏi tuổi trẻ. Cũng không có dấu hiệu nào cả, chỉ là một hôm sao thấy mình tự do quá, mình đi đâu chẳng ai hay biết, ai ở đâu mình cũng chẳng hay. Rồi thấy mình nhu mì khép nép của tuổi trẻ biến thành mình chua ngoa ghê gớm. Rồi thấy mình vứt bỏ những cảm xúc ngày xưa nâng niu, những ý niệm về thế giới trở nên tan hoang, niềm tin và sự say mê ngày càng khó chia sẻ hơn.

Nhưng tôi không buồn.

Chắc không mấy ai muốn nhớ lại những vụng dại của mỗi tình đầu, khi ta chưa đủ chín chắn để hiểu thế nào là tình yêu, nhưng lại nôn nao mong chờ lần yêu đầu tiên. Kết quả là ta đã vội vã đánh mất những khoảnh khắc đầu tiên khi ta chưa kịp chuẩn bị sẵn sàng để yêu, để được yêu, để được gần gũi cảm nhận nhau mà không bị ràng buộc bởi những thứ như tự ái, gia giáo, quà tặng, đòi hỏi, so sánh... Mỗi tình đầu là lúc con trai không biết nói gì còn con gái lại nói quá nhiều về bản thân. Mỗi tình đầu là lúc chưa đủ tiền để chăm sóc nhau, chưa đủ thời gian để hiểu nhau. Thì đã chia tay.

Nếu nụ hôn đầu tiên ngọt ngào như trên phim ảnh, hẳn bạn cảm động lắm. Nhưng tôi chỉ thấy toàn nước bọt. Tôi nghĩ muốn hôn ngọt ngào và tha thiết, ta đã phải hôn nhau hàng trăm lần, đã phải bên nhau hàng trăm ngày, hiểu nhau, thân hơn cả bạn thân, mới có được cái hôn sáu nồng nàn. Cho nên nếu không sợ hoặc... ngại ngại trong lần hôn đầu tiên thì hẳn, người yêu của bạn đã được tập dượt hàng trăm lần với đôi môi khác, để học được cách ngọt ngào.

Thật sự có rất nhiều những cái “lần đầu tiên” mà bạn muốn quên, hoặc muốn sẽ khác đi. Nhưng nó đã xảy ra, bạn không thay đổi

được, vì có lần đầu tiên đó, bạn mới có lần thứ hai.

Sao tôi muốn làm người thứ hai quá.

Có lần tôi viết trên blog, hồi lâu rồi, rằng tôi muốn làm người đến sau. Để được nâng niu chiều chuộng, trân quý. Tôi muốn nhận lấy những phần thừa, cả linh hồn lẫn tình cảm, bởi tôi sẽ được đáp lại đầy đủ và đậm đậm hơn mà không bị dò hỏi nhiều. Bởi có những người đau khổ, họ mới thấy cần bình yên, bởi họ đã mất mát, họ mới sợ tôi ra đi. Bởi họ đã bị thương, họ mới muốn tôi ở lại. Tôi cần những người níu kéo tôi lắm đấy.

Rồi một bạn trẻ vào viết comment hỏi âm lại tôi rằng: Chị ạ, em vẫn hay đọc blog của chị cho mẹ em nghe, em đọc cả các comments “muốn làm người đến sau” của chị nữa, vì thấy nó kỳ kỳ. Nhưng mẹ em lại bảo, đấy mới là người hiểu biết đấy con ạ.

Thường ta hay níu giữ, vì ta sợ ta sẽ mất những tháng ngày ta đã có, sợ ta đã mất mấy năm bên nhau, sợ rằng rồi sau này ta còn gặp ai nữa không, còn ai đáng quý, đáng yêu, yêu ta và ta cũng yêu họ, như mối tình đầu không?

Tôi lại biết rằng, càng ngày ta sẽ càng gặp những người đàn ông hiểu biết hơn, những người phụ nữ chín chắn hơn. Càng sống ta sẽ càng có cơ hội đến với người ta yêu quý nhất, hiểu ta nhất, những người ta gặp càng về sau

càng tuyệt vời hơn. Chỉ cần ta chấp nhận chờ đợi, và trong lúc chờ đợi ấy, phấn đấu và sống xứng đáng để được nhận hạnh phúc đó.

Tất nhiên rồi, những người con trai bạn quen ở trường khi bạn mới đôi mươi và những người đàn ông trưởng thành bạn gặp tại công sở khi bạn đã có vị trí trong xã hội, tất nhiên khác xa nhau. Không phải họ khác nhau mà vì chính bạn đã trưởng thành, bạn thuộc về đẳng cấp khác, bạn có những giá trị mới thực sự là giá trị. Vì thế nên cuộc sống của bạn thay đổi, giao tiếp của bạn đã trưởng thành, và cơ hội của một tình cảm bền vững nghiêm túc đã nhiều hơn.

Đừng oán trách mối tình đầu đã tan vỡ. Hãy nghĩ rằng, tôi trưởng thành từ trong nỗi đau đó!

Lần đầu tiên chỉ có giá trị như một cột cây số trên đường đời của mình. Sau đó mình phải đi tiếp, chứ mình không dừng lại để mãi mãi tưởng niệm cái cột mốc ấy. Nếu cột mốc đó đánh dấu hạnh phúc của mình, ví dụ như tình yêu ấy từ đó ở bên ta mãi mãi, người đầu tiên ấy trở thành người cuối cùng, thì tuyệt vời biết bao. Tôi cũng mơ ước tôi chỉ cưới một lần rồi sống suốt đời. Nhưng nếu không được như thế, phía trước vẫn là hành trình, dài đằng đẵng, và bao nhiêu con đường mới chờ ta rẽ, chờ ta đi tới, chờ ta tràn trề ta, bởi chính họ cùng

đã bỏ lại sau lưng mối tình đầu, họ hiểu rằng cái gì mới được gọi là bền bỉ và tin yêu.

Cho đến khi không cần tặng hoa, gọi điện, những nghi thức thuộc về tình yêu, ta vẫn tin vào tình cảm của nhau; không cần lời hứa hẹn, ta vẫn tin chúng ta sẽ thực hiện những gì ta mong muốn cho nhau; không cần phải có một lễ cầu hôn có nhẫn, có hoa, ta vẫn tin sẽ là một cuộc hôn nhân nghiêm túc, thì khi đó có thể yên tâm là sẽ ở bên nhau trọn đời.

Trước kia tôi vẫn tự như, kiếm lấy một chiếc xe second-hand để rong ruổi một mình, rồi sẽ kiếm lấy một người đàn ông second-hand để yêu.

Dường như mạo hiểm quá phải không bạn, trao cả sinh mệnh của mình cho những second-hand. Nhưng hạnh phúc là được rồi, đúng không?

Vì tôi cũng là một người phụ nữ second-hand đấy thôi. Nhưng tôi không buồn, mà tự tại.

6/2009

Nán lại sau xe rác

Xe rác Đài Loan thường đi một cặp, xe trước chở rác sinh hoạt, xe sau nhận những bao gói, túi ni lông, rác tái chế. Nhạc hiệu xe rác vui một cách khác thường. Cậu bạn đến từ nước Anh kể, lần đầu tới Đài Loan, cậu ngỡ ngàng thấy tiếng nhạc quen thuộc của người bán kem rong chợ vùng quê nước Anh, và chạy ra hôn hờ. Không phải kem, là rác.

Cô dâu Việt Nam quanh khu chung cư Cánh Mỳ (Đài Bắc) tôi chỉ gặp mặt khi đi đổ rác. Bốn giờ chiều xe rác chạy qua, những người đi đổ rác nếu nói giọng Nam chắc chắn là cô dâu Việt, nói giọng Bắc hẳn là Òsin.

Không phải giọng nói ngăn cách chúng tôi, mà là thân phận đã làm chúng tôi ngại ngùng.

Họ thường tụm lại nói xấu chủ. Những cô dâu tí tê nói xấu chồng. Và nói xấu nhau.

Trong mắt những bà Ôsin thường gọi nhau oang oang trước đầu xe rác, cô dâu Việt là những cô sung sướng nhưng không chịu nổi nặng nhọc.

Trong mắt những cô dâu miền Nam, sự kiêu hãnh và tự trọng của những bà Ôsin thật rỗng tuếch và giá dối. Chẳng phải đều cần tiền như nhau, sao còn chia đẳng cấp.

Nếu coi gia đình là một đối tượng nghiên cứu của truyền thống, thì người nào hay cầm cái điều khiển ti vi chính là người có quyền lực nhất gia đình. Và người nào đi đổ rác là những người dễ sai bảo, yếu thế nhất. Cũng vì thế, chiều chiều, sau xe rác nơi đảo Đài, là nơi người Việt gặp nhau. Tiếng Việt râm ran.

Dễ hiểu thôi, nhà có cô dâu Việt Nam, ai sẽ là người đi đổ rác nếu không phải người dâu mới. Và nếu nhà có thuê Ôsin, ai sẽ đi đổ rác, ngoài chị giúp việc Việt Nam? Tôi thường nán lại sau xe rác lắng nghe. Có chị Ôsin ngồi bệt xuống thềm cửa hàng tạp hoá khóc, nói chồng tiêu phá hết tiền mồ hôi nước mắt chị gửi về, quanh chị ba bốn chị em vỗ về và chửi đồng. Có chị ngồi chửi môi giới oang oang, rồi lại thì thầm tính với nhau số tiền dành dụm.

Cô dâu đứng bên này đường dạo với bạn, chú nhật kêu ông xã chờ đi ăn, nhớ chờ qua rú.

Có một lần, sau xe rác bỗng dừng xuất hiện một người đàn ông Việt Nam. Một người đàn ông đi đổ rác. Hỏi ra biết anh quê Long An, sang đây làm Ôsin đổ bỏ cho một bà già tám mươi trên tầng hai mươi tư của cao ốc. Ngạc nhiên quá, tôi đứng lại hỏi, anh có thật là khản hộ công giúp việc nhà không anh? Đàn ông như anh mà làm giúp việc nhà sao nổi?

Anh ta ngượng ngịu nói, nộp một trăm bốn chục triệu rồi, môi giới bảo sang đây làm gì thì mình làm vậy.

Và anh nói nhỏ. Mai tôi trốn đi. Sang để mà trốn chứ ai đàn ông lại chịu đi đổ bỏ cho bà già! Em biết chỗ nào làm mách giúp với nhé!

Tôi cũng đang tìm việc đây. Người như anh, bán đi cũng được một nghìn đô. Rất nhiều môi giới lao động phi pháp sẵn sàng trả từng đô tiền cho một lao động bỏ trốn, đàn ông, có sức vóc, người Việt. Nhưng tôi không cần tiền ấy. Vả lại, biết là mai bỏ trốn, tức là đã có cô dâu Việt Nam nào đó giăng sẵn lưới đón lòng anh rồi.

Rất nhiều cô dâu Việt đã giúp đồng hương theo cách đó, giúp họ bỏ trốn, một chuyến xe, một chỗ ngủ qua đêm đầu tiên, để hôm sau dắt tay họ tới môi giới lao động phi pháp,

nhận thù lao đủ để mua một chiếc điện thoại xin.

Buôn người không phải là dắt tay qua biên giới, bắt cóc trẻ em, đưa gái đi làm diêm. Buôn người chỉ là hôm nay đi đổ rác, làm quen với một người tay xách túi rác phân loại cũng như mình. Ngày mai mình cho họ địa chỉ để trốn đi, mình được năm nghìn tệ cho tới hai mươi lăm nghìn tệ. Một túi rác và hai cú điện thoại chính là buôn người.

Có cô Ôsin xách túi rác ra đi không hẹn ngày trở lại, chủ lực lợi chỗ ngủ của người giúp việc thấy còn nguyên hộ chiếu và một tờ tiền vài chục nghìn đồng của Việt Nam. Chủ giữ khư khư và nói, chắc cô ta còn phải quay về, bởi hộ chiếu còn đây, còn tờ tiền hẳn là một gia tài. Bà chủ biết đâu rằng với những người bỏ trốn, từ giây phút xách túi rác ra khỏi cửa ấy, hộ chiếu hay thẻ cư trú không còn giá trị với họ. Mà tờ tiền mấy chục nghìn đồng kia, đâu phải một gia tài như bà tưởng.

Sau xe rác có lần tôi bắt gặp người chồng Đài Loan đi đổ rác cùng cô vợ Việt. Người ta đổ rác có đôi. Tôi dừng lại nhìn theo cho đến khi đôi vợ chồng đi khuất vào ngõ, cảm cảnh mình đã bao ngày tháng bôn ba cô độc. Nhưng chỉ qua hôm sau đã phát hiện, thì ra người chồng không bao giờ cho phép vợ đi ra khỏi cửa một mình, sợ trốn. Và cô vợ ngờ ngàng

trong cuộc sống mới, lạ lẫm ngay cả từ cách phân loại rác, lạ lẫm cả việc buộc phải mua túi đựng rác giá đắt bởi kèm tiền phạt hủy hoại môi trường, lạ lẫm cả một thế giới sau xe rác, đã im lặng đi cạnh chồng. Tôi không biết cái im lặng ấy là chấp nhận hay chịu đựng.

Nhưng đâu sao, sau xe rác là những phút thư thả, các chị giúp việc nán lại tranh thủ tán gẫu, nên đi đổ rác vẫn là thú vui duy nhất trong ngày của nhiều chị Ôsin.

Có lần tôi cũng bị nhầm là Ôsin. Tay môi giới lao động phi pháp xuất hiện từ góc bên kia đường, rà xe máy theo sau tôi rí rả, em là người Việt Nam hả, em giúp việc cho nhà nào, có muốn đổi chủ không, tôi biết có chỗ này lương cao lắm. Cho đến khi tôi đóng cửa lên lầu, tiếng xe máy còn rú lên cay cú lượn vòng dưới sân.

Trong rác có nhiều thứ lượm được. Bán được ra tiền.

Trước khi đi đổ rác, tôi thường xách túi rác phân loại tái chế tới chiếc xe ba gác nhỏ đỗ dưới góc sân chung cư trước, để anh chàng “ve chai, đồng nát” Đài Loan cao nghều lựa lấy những thứ bán được tiền. Coi như tôi giúp anh, làm nghề ve chai đồng nát đã khổ lắm rồi, làm ve chai đồng nát ở Đài Loan càng cực hơn, khi sự nghèo khó bị nổi bật lên giữa cuộc sống giàu có sung túc quanh đây. Ngày nắng

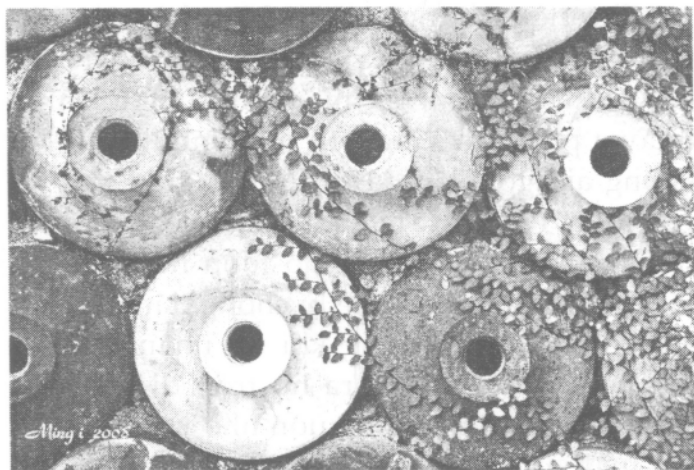
cũng như hôm mưa, cái xe ba gác đứng chờ ở góc sân chung cư cùng người chủ cho tới khi chuyển xe rác cuối cùng chạy qua.

Một hôm đẹp trời, mùa hè, xe rác chưa đến, anh ve chai hỏi tôi: “Nếu sang Việt Nam lấy vợ, liệu cô vợ Việt Nam có chịu khổ với tôi không nhỉ?”

Tôi hình dung như anh đang hình dung, một người con gái chịu đứng bên xe ve chai suốt các buổi chiều, chờ xe rác tới, cho đến chuyển cuối cùng. Và hóng chuyện của những cô, những chị Việt Nam kể sau xe rác. Cuộc sống ấy nó sẽ như thế nào?

Hay một ngày nào đó, sau tiếng nhạc vui quá mức của xe rác, cô dâu không chịu khổ sẽ bỏ đi, như hàng nghìn, hàng chục nghìn cô dâu Việt Nam bé nhỏ, đã tìm đến người chồng Đài Loan như tìm đến cuộc sống mới, và rồi bỏ cuộc sống mới để đi tìm một cuộc sống mới hơn nữa.

Dù những cuộc sống vui buồn, những mặt người cũ mới, xe rác chiều chiều vẫn chạy qua, mỗi tiếng một chuyến, đều đều. Cho đến lúc đêm xuống, chuyến cuối trôi qua dốc phố dưới ánh đèn đường vàng buồn ngái ngủ, một đôi người xách túi vội vã đuổi theo xe.

2008 và ba người đàn bà

Vì công việc, tôi thường phải liên hệ với luật sư.

Người di dân mới là những cô dâu, những lao động mà hỏi tới đâu họ... dụng luật tới đó. Rất ít cô dâu và lao động nắm rõ những quyền lợi và những quy định của pháp luật Đài Loan mà mình phải tuân thủ. Thậm chí có

những người đã nhảy lầu tự tử chết rất đáng tiếc nhưng đã nhất quyết không chịu đứng lên bảo vệ quyền lợi của bản thân mình. Họ sợ phải nhờ cậy pháp luật chứ không sợ chết.

Cho nên những người đến nhờ tôi giúp thường là những số phận quá đặc biệt, và những luật sư làm việc miễn phí cùng tôi cũng thường phải sẵn sàng đón nhận những lắt léo không ai ngờ. Gần đây có một người tâm sự với tôi: “Tôi có cảm tưởng các cô đầu Việt Nam đang lợi dụng tôi, họ luôn nói rất hay, rất có lý, ví dụ như kể lể bị chồng đánh, muốn xin giúp ly hôn, nhưng khi tôi nhận làm rồi tìm hiểu mới biết, thì ra họ trốn đi làm gái, trộm tiền gia đình, giờ muốn nhờ luật sư hoặc lừa luật sư để giúp nhập được quốc tịch Đài Loan và ly hôn. Nếu được thì tốt, còn bị tôi phát hiện thì cũng chả sao, đằng nào luật sư trợ giúp di dân cũng làm việc miễn phí! Người Việt Nam thích nói dối để đạt được lợi ích?”

Nên người đàn bà đầu tiên năm 2008 rất đặc biệt, chị bình tĩnh nói thật. Chị nói, tôi đi bán dâm, tôi bị cảnh sát bắt, tôi bị đuổi về Việt Nam, tôi cần giúp đỡ để quay lại Đài Loan sống với chồng.

Sau khi hỏi han tỉ mỉ, mới biết thì ra cảnh sát mới bắt được chị, chưa kịp đưa ra tòa, chị đã được chồng giúp trốn về Việt Nam. Hỏi kỹ nữa mới biết, chồng năm nào cũng về Việt

Nam thăm vợ vài lần, chu cấp tiền bạc cho vợ đầy đủ, cho con về nước ở với vợ, và tuyệt nhiên không hề khinh ghét người vợ Việt ấy. Hồi kỳ hôn nữa mới biết rằng, ông chồng Đài Loan đã tốn không biết bao nhiêu tiền trước đây để thuê luật sư giúp đưa vợ về lại xứ Đài nhưng không được. Tội chỉ giải thích rằng, chị đã phạm pháp, ít nhất chị sẽ bị quản chế cấm nhập cảnh 5 năm, thôi hãy kiên nhẫn chờ và coi đó là bài học để tránh sai lầm.

Người đàn bà đó nói, tôi nhất định phải quay lại Đài Loan cho bằng được, tôi phải kiếm tiền ngay, kiếm nhiều tiền bằng mọi giá, kể cả bằng cách bán thân. Hồi tiếp nữa mới biết, người đàn bà ấy có một gia cảnh kém may mắn ở Việt Nam, và cần tiền, vô cùng nhiều tiền để giúp người anh trai bị tai nạn nằm liệt giường. Chắc chắn phải có cách để trốn tránh pháp luật, đưa chị chạy sang Đài Loan chứ! Mỗi lần tôi về Việt Nam chị đều gọi điện ngay hỏi có tiền triển gì không.

Tôi xót xa thay cho người đang năn nỉ tôi. Chị đã chạy vạy khắp nơi, lăn lóc liên hệ với toà soạn mấy tháng trời chỉ để xin được giúp. Trong toà soạn, ban bạn đọc cũng ái ngại cho chị, nhắn tôi tha thiết tìm cách giúp. Nhưng tôi chỉ có thể lạnh lùng nói: Chị đã vi phạm pháp luật một lần rồi, chị đang cố tình vi phạm pháp luật lần nữa đấy. Chị đang có 2

dứa con ngoan và một người chồng cao thượng thương vợ, chị hãy giữ gìn nó bởi đó là tài sản duy nhất của chị hiện nay. Nói toạc ra, chị đừng để các con khinh bỉ mẹ, hãy giữ đức cho các con chị. Sau khi hết hạn quản chế, chị sang Đài Loan làm việc kiếm tiền chính đáng chứ đừng bán dâm nữa, bởi chính chị cũng biết, thêm một núi tiền nữa, bệnh anh trai chị cũng không thể khỏi.

Thâm tâm cầu mong những phép lạ tốt lành hơn đến với người đàn bà ấy. Số phận kỳ lạ nhưng đâu có lấy hết của chị tất cả.

Người đàn bà thứ hai ngồi phủ phục khóc hết ngày này sang ngày khác trước cổng ngôi nhà người chồng Đài Loan, rũ ra như người đã chết.

Nhà chồng chị ở ngay dưới chân văn phòng luật sư tôi thường đến làm việc. Tôi đã đi qua ngôi nhà đó nhiều lần, tôi biết, ngôi ăn vạ ở cổng nhà người ta, dờ dẫm ngày nối ngày không phải là một lựa chọn tốt, nơi đó là một trong những nơi tập nập nhất trung tâm Đài Bắc, bao nhiêu người đã lạnh lùng bước qua nước mắt và nỗi đau của người đàn bà ngoại quốc mất con.

Chị xây nhà cho chồng ở, mở công ty cho chồng làm, đẻ hai con cho mang quốc tịch chồng, rồi ly hôn xong vẫn để cho người chồng ở lại sống trong ngôi nhà của mình để cùng

chăm sóc con. Ai ngờ người chồng sau ly hôn đã cưới vợ khác, người Dài, và mang vợ sang thành phố Hồ Chí Minh ở cùng vợ cũ. Thế là hai vợ chồng họ điềm nhiên sống dưới mái nhà của chị. Chị đã nhẫn nhục chịu đựng tới mức tới da không ai có thể hình dung, thế nhưng một ngày đi làm về thấy nhà trống trơn, các con biến mất trong đời chị cho tới tận ngày hôm nay. Chị chỉ biết làm mỗi một việc là mua vé máy bay, bay sang đứng khóc trước cổng nhà người chồng, mặc bố mẹ chồng xua đuổi.

Hai đứa con chị cũng đã bị bố và dì ghê mang sang nước thứ ba sống để cắt đứt hẳn mọi mối liên hệ. Giờ đây chị chỉ còn đầu mối duy nhất để hy vọng là đứng trước cái cổng sắt uốn gạch đỏ, giữa trung tâm Sài Gòn, khi hết hạn visa thì rủ rê bay về thành phố Hồ Chí Minh.

Hồi mới nhận vụ này tôi đã rất phẫn nộ, tại sao lại nhu nhược để cho tới mức mất hết mọi thứ trong đời? Và tưởng cô dâu Việt Nam này yếm thế, mới chịu để cho chồng cũ ôm người đàn bà khác vào sống trong nhà mình theo kiểu một ông hai bà. Rồi tức tức chạy theo chồng đòi hai đứa con đã bị bắt trộm mang ra nước ngoài.

Nhưng khi gặp tại Việt Nam thì tôi ngã ngựa, bởi đó không phải là một cô dâu Việt Nam mù chữ, quê mùa, mà chị đang là một

lãnh đạo cao cấp rất xinh đẹp của một tập đoàn tài chính quốc tế hàng đầu tại Việt Nam hiện nay, tài năng của chị gấp mười lần tôi và thu nhập của chị gấp mười nghìn lần tôi.

Thế nhưng vì sao người đàn bà ấy lại cư xử một cách bản năng và mù quáng trong cuộc hôn nhân với một người đàn ông Đài Loan như thế? Làm sao một người như thế chấp nhận bay tới cái công sắt trên đường Trung Hiếu (Đài Bắc) chỉ để đứng chờ nhà chồng rủ lòng thương cho nhìn thấy mặt con một lần? Hay khi đã trở thành người mẹ, chị đã thấy không còn gì quan trọng với người mẹ hơn hai đứa con mình, vì con có thể hy sinh tất cả.

Theo pháp luật thì chị đã thua trắng. Chị còn một kẻ hở duy nhất. Tôi và các luật sư lập ra một kế hoạch rất tỉ mỉ để giúp chị, không chỉ dựa vào luật pháp mà còn những mối quan hệ, khả năng lobby, đưa sự kiện dân sự thành một án điển hình đưa ra bàn nghị luận chính phủ Đài Loan. Có những lúc ai to mồm hơn sẽ thắng. Hoặc ai liều mạng ôm bom cảm tử xông ra thì lại sẽ giữ được mạng.

Rất tiếc là vào cuối năm 2008, khi đứng trước cánh cổng nhà chồng thì chị đã quyết định, ngay lúc nghe lời người chồng cũ ở nước ngoài nhắn về Đài Loan, đồng ý rút lại đơn kiện để được chồng "cho phép nhìn thấy mặt con". Tôi đã thuyết phục rất nhiều rằng,

người đàn ông nếu tử tế thì đã tử tế ngay từ trước, giờ lấy gì đảm bảo họ thương tình chị hoặc giữ lời? Rằng chị bỏ cơ hội này thì sẽ không bao giờ còn cơ hội cuối cùng nào. Rằng mục đích của chị là đòi lại quyền nuôi con vĩnh viễn chứ không phải để được nhìn thấy con một lần rồi thôi. Vào lúc cuối cùng, không giữ nổi bình tĩnh, tôi đã mắng người đàn bà mù quáng yếu đuối. Khi công sức chúng tôi và cả chị nữa giờ đây đã đổ xuống sông xuống bể.

Người đàn bà thứ ba không nói với tôi câu nào. Chị đã chết. Người nhà tại Việt Nam cuống quýt tìm tôi chỉ để xin giúp cho đừng mất xác. Người chồng có tiền, có quyền, có nhà, có tất cả, có vợ trẻ, đã bất ngờ chết, để lại một đàn con lớn xác đuối cổ bà dì ghê đến từ Việt Nam. Sau cái chết của chồng, tay trắng, bị đuổi khỏi nhà, bị các con chồng giữ toàn bộ mọi giấy tờ tùy thân vì sợ chị tranh chấp gia tài thừa kế lớn, chị phát bệnh ung thư và tức tưởi chết ngay sau chồng vài tháng.

Chị không dám về Việt Nam, nói, làm sao tôi dám mang tấm thân hôi thối này về nữa. Thà chết nơi đất người còn hơn. Một người đàn ông quen chị đã cho chị ở nhờ, cho đến lúc chị chết.

Có một người nào đó gọi từ Đài Loan cho gia đình, gọn lỏn: "Chết rồi, nhà sang mà lấy, không họ vứt đi mất xác!" rồi đập máy như

thể sợ bị nhờ vả. Họ hàng chị gọi khắp nơi cho tất cả những tổ chức, cơ quan, bộ, văn phòng, ở Việt Nam và Đài Loan mà họ có thể nghĩ được ra, nhưng không ai giúp đỡ.

Nên khi gọi đến tôi, gia đình dường như tuyệt vọng và trút lên tất cả mọi thất vọng đau khổ uất ức. Họ cũng chả có tiền để sang Đài Loan. Bài viết của họ trên mạng bắt đầu bằng dòng chữ: “Mạng người rề rúng đến thế này sao?”

Để họ khỏi cuống cuống lo lắng, tôi đành phải mắng phũ đầu, xác người đầu phải cái rác mà vứt đi đầu thì vứt, có gia đình vợ chết mà chồng sang tận nơi còn chẳng xin nổi xác ra mà thiêu, nữa là!

Tiếp đó liên hệ về Cao Hùng để biết, phía Cục xã hội địa phương sẽ lo mọi thứ. Có thể vài ngày nữa sẽ đưa lọ tro để mang về Việt Nam thôi.

Tôi lúc đó nghĩ, giờ mình bụng chứa vượt mặt, lẽ không nổi bước, nếu đi thêm cả nghìn cây số lấy bình tro xương rồi lại lặc lè lòi theo dọc đường hành trình về Việt Nam, chắc mình chết dọc đường quá.

Mình chết mình chả sợ, mình đã sống rất hạnh phúc sung sướng, đã tự hào được sống hết sức là mình, hết sức cống hiến. Nhưng còn con mình thì sao? Rồi còn nước mắt những người thân, làm sao mình chịu nổi?

Nhưng không phải bỗng dưng, nếu số phận xếp sắp cho mình gặp gỡ những thân phận, những con người, những năm tháng này, hẳn phải có duyên do?

Có thể năm 2009 sức khoẻ khá hơn và có thời gian, chắc chắn mình sẽ đi Cao Hùng giúp họ!

Trước Tết, tôi hỏi thăm gia đình, họ cho biết vẫn bó tay chịu chết từ đó đến giờ. Chí yên tâm là mọi chuyện hậu sự đã được thu xếp xong mà thôi.

Mỗi người đàn bà một số phận, long đong mười hai bến nước, đi cũng dờ ở chẳng dặng. Không biết điều gì giăng mắc giữa chúng tôi, hay chính là năm 2008?

Hạnh phúc không cần đám đông

Trước ngưỡng cửa ba mươi, có phụ nữ chọn chồng để được làm mẹ, có phụ nữ chọn làm mẹ, ngoài ra không chọn gì khác. Cả hai đều dừng cảm như nhau. Thậm chí người ta vẫn nói làm mẹ một mình là những phụ nữ dừng cảm mạnh mẽ. Tôi lại thấy những phụ nữ chọn chồng để được làm mẹ mới thật sự là dừng cảm. Chỉ vì muốn làm mẹ, phải rước cả một ông chồng vào đời mình.

Tôi vẫn bảo với những cô bạn đơn thân muốn tìm lời khuyên, rằng, hãy xem, tôi chỉ hơn bạn có mỗi một tờ giấy thôi, đó là tờ đăng ký kết hôn, nhưng tôi thua kém bạn tất cả: cơ hội phát triển trong sự nghiệp, quyền tự quyết, thời gian chăm sóc bản thân, sự tự chủ trong đời, sự độc lập về tinh thần, và thậm chí không có nhiều cơ hội được ngủ đang tay chân trên một chiếc giường lớn không vướng víu.

Sự thực là trong những năm sống một mình, tôi cũng vẫn luôn luôn thèm được ngủ đang tay chân trên một chiếc giường lớn không vướng víu (thay vì chiếc giường đơn phủ chăn đơn trên một chiếc gối đơn). Tuy nhiên sự độc lập của người phụ nữ rất rõ ràng, khi bạn kết hôn so với khi bạn độc thân.

Vì khi độc thân, bạn có quyền chọn bố cho con, bất cứ lúc nào. Tôi có gặp một trường hợp, sẵn sàng ra nước ngoài thụ tinh nhân tạo để đưa con tóc vàng mắt xanh, đẹp như tranh vẽ, như mơ ước. Hoặc như tôi, quay trở về Việt Nam vì quyết định đưa con của mình phải là người Việt Nam từ trong dòng máu, để nó biết yêu nước từ trong bụng mẹ bằng một bản năng của người Việt.

Khi bạn kết hôn, hãy thú thật đi, có bao nhiêu phần trăm người kết hôn vì muốn con mình sẽ có nhan sắc và tính tình như người đàn ông đang đeo nhẫn cưới cho mình? Hay bạn kết hôn vì lỡ có bầu, vì bố mẹ giục, vì yêu, vì đã yêu, vì cần một chỗ dựa, vì đã yêu nhau quá lâu, vì không còn sự lựa chọn nào tốt hơn, vì tiền, vì những lý do khác không sao giải thích nổi? Tôi có người bạn lấy chồng vì quá hâm mộ chồng, nhưng kết cuộc, chồng cô lại không hâm mộ cô được như cô mong, họ đã chia tay rồi, không con cái.

Tôi có một cô bạn nữa lấy chồng vì chồng quá tốt. Có một cô bạn nữa, lấy chồng vì chồng đã chờ cô ấy gần mười năm, từ lúc cô ấy còn trẻ. Có một cô nữa, lấy chồng vì thèm khát một đám cưới hoành tráng. Đám cưới cô ấy thực sự hoành tráng, sau đó, họ cũng li thân lâu rồi. Và cô ấy bây giờ phần nhiều thời gian dành cho mạng Internet, thôi không nghĩ tới những đám cưới hoành tráng nữa.

Song, làm mẹ một mình không đáng sợ như bạn tưởng. Tôi thấy đáng sợ hơn là những người bị buộc phải làm single-mom mặc dù vẫn có chồng, vẫn có gia đình. Vừa phải nuôi chồng vừa phải vượt cạn, một mình, vừa “nằm ố” sau sinh vừa phải cáng đáng mọi gánh nặng kinh tế cũng như công việc trong gia đình. Những người mẹ “độc thân” bất đắc dĩ ấy trong gia đình nhiều tới mức, tôi đã gặp ở mẹ tôi, ở bạn bè mẹ tôi, ở bạn bè tôi, ở đời tôi, ở những người tôi gặp, tôi quen, tôi nghe kể.

Có thể rất nhiều đàn ông không nghe thấy tiếng người bạn đời của mình khóc.

Cũng có những phụ nữ không bao giờ khóc trước mặt chồng. Tôi chẳng hạn.

Ngày nhớ lên chùa, khi mẹ tôi quy y vào cửa Phật, tôi nghe thầy trong chùa dạy rằng, những người không gia đình con cái, mình cứ cho là họ khổ, chứ với cái nhìn duy tâm của thầy, thì đó mới là những người kiếp trước tu

tròn vẹn, kiếp này được Trời Phật cho bớt gánh nợ trần gian.

Tôi không biết gánh nợ trần gian nặng bao nhiêu, tôi không rõ con người thường cầu xin gì Trời Phật, không gánh nặng thì cầu gánh nặng, có gánh nặng rồi lại cầu xin được tròn vẹn hạnh phúc thánh thời? Có phải là mâu thuẫn không!

Nhưng tôi biết có những người muốn làm chủ đời mình. Hôn nhân hoàn hảo thì có thể chờ được chủ đưa con hoàn hảo thì phải được sinh ra vào lúc người mẹ có sức khoẻ tốt nhất, kinh tế vững vàng nhất, sự nghiệp ổn định nhất, hiểu biết và tâm trạng tốt nhất. Đó là khi ba mươi. Hãy để đàn ông chờ mình chứ đừng để con mình phải chờ mình. Hãy sinh nó ra đi để yêu nó như nó sẽ yêu mình.

Dễ hiểu ra hạnh phúc không cần dám đông thừa nhận, tung hô. Tôi ôm con tôi vào lòng và tôi thấy đó là tất cả hạnh phúc, con tôi bù đắp cho tôi tất cả.

Dù người khác đang rình để ném đá vào ta. Những người sống ở ngoài đời ta, không giúp ta nhưng muốn phán xét những bà mẹ không chồng.

Chồng và những người tình

Sống là một hành trình tìm kiếm tình yêu.
Tôi tìm được ba người.

Người đầu tiên là người tôi yêu nhất trên đời, người thứ hai là người yêu tôi nhất, người thứ ba là người sống trọn đời bên tôi.

Tôi đã tìm thấy người tôi yêu nhất đời, đầu tiên, bởi vì tìm được anh, tôi mới hiểu tình yêu là gì. Nhờ anh tôi biết cảm giác yêu và được yêu, vì thế tôi phát hiện ra người thứ hai, người yêu tôi nhất.

Khi đi qua người mình yêu nhất và người yêu mình nhất, học được tình yêu, mới biết rằng mình cần gì, và vì thế tìm được người mà ta cần, người sẽ cùng ta cả cuộc đời.

Nỗi đau đến từ chỗ, ba người ấy không phải là một. Họ không phải là một, nên người ta yêu nhất vĩnh viễn không bao giờ chọn ta.

Người yêu ta, chưa phải là người có được tất cả tình yêu. Và người ở bên ta cả đời, cay đắng thay, không phải ta yêu nhất, họ cũng không yêu ta nhất. Chúng ta chỉ là vào lúc thích hợp nhất, xuất hiện trong đời nhau.

Anh sẽ là người nào trong đời em?

Không ai muốn là người thay lòng đổi dạ, lúc anh ấy yêu ta, anh ấy thật lòng yêu. Nên khi chia tay, thật sự là bởi không còn yêu nữa. Có điều khi người thứ nhất, thứ hai thậm chí thứ ba đi khỏi đời ta, ta giữ họ lại, không phải bởi tình yêu, mà bởi lòng tự trọng.

Tình yêu không có nghĩa là có được nhau. Khi bạn yêu mặt trăng, bạn có giấu được nó cho riêng mình không, hay cho dù bạn quay lưng căm ghét thì ánh trăng vẫn cứ chiếu vào phòng qua cửa sổ? Nếu không giữ lấy nhau được thì cứ để tình yêu như ánh trăng, soi vào trong ký ức, trong số phận bạn, như căn phòng mở ngỏ cửa về phía người yêu.

Những lúc yêu tha thiết nhất, bạn và tôi đều thích nghe người yêu hứa hẹn. Nhưng khi người đầu tiên không còn yêu ta, người thứ hai ta không còn yêu. Và rồi cả hai đều không ở bên ta cả đời, có phải những lời thề ấy trở thành lưỡi dao đâm xuyên trái tim ta?

Những lời thề hẹn ngọt ngào nhất, đẹp dễ hạnh phúc nhất thường không bao giờ trở thành sự thật! Bởi những lời thề có thể trở

thành sự thật, tức trở thành cuộc sống sau này của bạn, cơm áo gạo tiền, con cái, gánh nặng đường dài ở bên bạn, thì làm sao bay bổng được?

Vì thế, có những lời yêu làm bạn cảm động suốt đời, nhưng người đàn ông đó mãi mãi không bao giờ ở bên bạn lúc bạn cần. Những lời hứa hão luôn là những lời xúc động nhất.

Và ngoài lại nhìn chồng, người không bao giờ biết nói những câu bay bổng.

Thế nhưng chúng ta lại xuất hiện vào lúc chúng ta cần nhau nhất trong đời.

Phải không, người đang cời trần bạn bịu đóng bím cho con, ngồi sau lưng ta?

Noa - Câu chuyện về thiếu nữ

Hình ảnh những mùi hương làm nên Cacharel không phải tự nhiên tôi gắn liền với những Entry dịch “Xin lỗi, em chỉ là con đi!” trên blog này.

Và không phải tự nhiên khi chai Noa giữ đến hết hạn sử dụng tôi vẫn chưa dùng một lần nào.

Có gì đó không thật ở trong mùi hương, khi thế giới hỗn tạp quay cuồng mà mùi hương cứ theo đuổi những trong veo thuần khiết. Làm gì có sự thuần khiết như thiếu nữ mười sáu trong đời này? Ngay cả chính cô thiếu nữ đó có khi đã đàn bà, sau mười năm Noa xuất hiện? Phải vì những dự cảm âu lo ấy, nhà sản xuất sau Noa đã đành phải cho ra đời Noa Perle, Noa Fleur gợi tình hơn, như người đàn bà đã chín muồi cho tình yêu.

Cảm giác phải lòng nhau trong giây phút đầu tiên thường mong manh thế. Như một tưởng tượng. Mùi hương của Noa nhu mì khoan thai và thanh thản như thiếu nữ, không bợn chút buồn.

Mang tưởng tượng gắn vào một mùi hương, Cacharel đã ở đỉnh cao năm 1998 rồi tụt dốc khi Noa chỉ lưu lại trong ký ức người phụ nữ, hoặc ở lại như một viên ngọc trai trong bộ sưu tập mùi hương bao la.

Còn những người phụ nữ lại thường chỉ mang cảm xúc gắn vào mùi hương thôi. Bởi thế, không ai trung thành với Noa cả. Mùi đào mật, mùi lan đại thoát đầu dù đã có hương hoa móng rồng, linh lan uyển chuyển và dần hương mạnh mẽ níu lại cũng không ở lâu, không rõ rệt, không định hình nổi cảm xúc. Không bền lâu được, nhất là khi ngay cả tình yêu còn ngắn ngủi hơn vòng đời một chai nước hoa.

Bây giờ, trong hai mươi mốt nghìn chai nước hoa đang rao bán trên Yahoo, chỉ còn có hai người bán Noa ngọc trai ở đây. Tôi cũng từng mua Noa ở Đài Loan qua một người môi giới trên mạng.

Nên tôi đang hối hận bởi đã không chọn một mùi hương gợi tình hơn. Noa thì làm sao hiểu nổi đàn bà đích thực? Khi Noa với mùi

hoa trái cứ ở mãi tuổi mười sáu, khi chưa biết tình đầu?

Thời gian của tình yêu ngắn ngủi hơn thời gian của một mùi hương. Sự thật ấy khiến người đàn bà đau đớn. Noa thì làm sao hiểu nổi tôi?

Nếu như Noa, bạn sẽ sống trong một gia đình nghiêm trang, bạn trong trắng thuần khiết, yêu hoa, trong tim mơ ước một cuộc tình cảm động, mơ tình yêu không chỉ là tình yêu, sẽ gắn với ơn nghĩa, gắn với cuộc đời.

Tôi bây giờ chỉ mơ tình yêu đáp trả với tình yêu, không mơ ước cuộc sống hay những loài hoa, những lời cảm động, những ơn nghĩa dồi dào được cho được nhận. Nên tôi cũng không hiểu nổi mùi hương của Noa nữa. Có điều vẫn giữ thói quen từ nước hoa đoán tính cách khí chất của những người đàn bà. Và giữ những mùi hương cho riêng mình, như tình yêu không bao giờ nói ra, để không bao giờ sợ mất.

Ngày tình nhân 7/7 năm nay, khi Ngưu Lang gặp Chức Nữ, tôi bay về Việt Nam. Hy vọng phía trời Hà Nội sẽ có hơn chút mưa ngâu ân tình.

Một bức thư tình

Chào anh, em không biết anh đã ngủ chưa nếu sáng mai anh mới nhận được thư, chúc anh một buổi sáng tốt lành. Một đoạn trao đổi ngắn tối nay làm em buồn lắm, lại đây viết lá thư này cho anh.

Trước tiên em cảm ơn những gì tốt đẹp anh dành cho em. Hoặc anh nghĩ về em, hoặc anh cảm thấy từ em, những điều đó động viên em rất nhiều trong cuộc sống.

Em nghĩ em luôn trân trọng cuộc sống và những gì cuộc sống mang lại, trong đó có anh. Em nghĩ em đủ tự tin để nói em là người chân thành nhưng em không đủ can đảm để đương đầu với một số khó khăn trong đời sống, trong đó cũng lại có anh.

Tối nay lên mạng của mình, đọc thấy bọn Đài Loan thảo luận, bọn nó bảo anh là một canh bạc mà em không dám chơi. Em nghĩ

chúng nó tuy chả hiểu gì những khúc mắc nhưng cũng nói đúng phần nào.

Vì sao em chưa bao giờ mời anh vào nhà, chỉ gặp anh nơi công cộng. Nhưng thằng Đài Loan thì có, và anh cũng biết không phải chỉ một lần? Vì em hiểu anh, em đủ kinh nghiệm để phán đoán về đàn ông

Anh sẽ ôm em ngay khi nào có thể, anh muốn được cầm tay em, ôm em từ bao nhiêu tháng rồi. Em giữ khoảng cách để khỏi làm tổn thương anh và em và những người ở chung quanh ta. Còn thằng Đài Loan, cho dù nó ở trong nhà em, nó đã đi cùng em bao nhiêu chặng đường, nhưng nó chưa bao giờ dám chạm vào em.

Em vẫn bảo em luôn tin tưởng vào sự trung thành của những kẻ thua kém. Còn một câu em chưa nói tiếp, về đàn ông em sợ sự tảo tợn của những người tự biết mình là kẻ mạnh.

Đêm hôm đó, thằng Đài Loan đến gõ cửa lúc 2h sáng, nó báo em:

- Mày có biết giờ này X. tiên sinh đang làm gì không? Có thể đã làm tình với vợ xong rồi. Và có thể đã ngủ rồi, có thể lắm. Còn tao, tao đến để giúp mày thu dọn đồ về Việt Nam.

Em vừa xếp quần áo vào vali vừa khóc nức nở. Nếu thằng Đài Loan là kẻ mạnh, nó sẽ như anh, ôm em vào lòng và hôn, nó cũng đã chờ cái hôn này hàng nhiều ngày tháng rồi.

Nhưng thằng Dài Loan chỉ là một thằng béo, một thằng bán thịt, một thằng có nghề nghiệp mà không có địa vị, một thằng chỉ thích làm tình tập thể. Nó biết thân phận nó là loại chỉ có thể xếp sách vở vào vali cho em mà thôi. Và hùng hục khuân đồ xuống cầu thang.

Xuống đến chân cầu thang, nó trả lại em cho anh. Em biết lúc mở cửa, nhìn thấy thằng Dài Loan, anh có vẻ đau đớn. Anh nghĩ vì sao nó có thể qua đêm trong phòng em, còn anh thì không.

Anh bảo 4h sáng, anh đã ngồi ở dưới nhà, nhìn thấy xe thằng Dài Loan anh vội và chạy tới nắm lấy ống bô xe của nó, hy vọng tay bị bóng, thật tiếc, ống bô lạnh ngắt, làm anh đau đến ngưng thở.

Anh luôn là kẻ mạnh, đúng không. Mạnh mẽ cho đến phút cuối cùng, lúc gọi cái cú điện thoại qua lớp tường kính Sorry, câu chuyện của em chỉ đến đây thôi.

Trước câu chuyện, anh và thằng Dài Loan cùng đau. Sau câu chuyện, bây giờ em mới đau. Em hình như đang giữ mình cho ai? Em không biết, em chỉ nghĩ em giữ mình cho một ngày nào đó một người nào đó yêu em. Cho dù có thể em ít may mắn, em chỉ gặp kẻ mạnh và kẻ yếu, em không bao giờ gặp được người yêu em.

Yêu trong cô quạnh

Có người tháng mười một tặng tôi mùi hương tháng mười hai. Gucci Envy me hoa hồng phở trương và khiêu khích. Nó là một mùi hương quá trẻ với cuộc đời tôi.

Đã ai nói cho anh biết rằng, Envy me là một mùi hương bốc đồng chưa?

Trong những cơn buồn chán của tháng chạp, mùa đông quanh quẩn những cơn dốc và đổ ập vào tôi cơn giá rét những lần lao xe từ núi xuống, lạnh tái tê. Tôi sợ bị ràng buộc nhưng tôi thêm vòng tay ấm. Cho nên những khi nghĩ mình sẽ là người phụ nữ độc thân can đảm là lúc tôi sắp sửa bị quyến rũ vào một ràng buộc êm ái.

Tôi quen nhìn Cao Hùng từ khoảng cách năm mươi tư tầng trên không trung, trong đêm tĩnh lặng. Cả một thành phố rộng lớn, đâu là nơi dành cho tôi? Phiêu lãng, tìm kiếm, theo

đuổi, tôi giờ ở lại Cao Hùng, nhưng ngày mai tôi làm sao biết rồi tôi sẽ về đâu?

Anh thường oán trách tôi quá lạnh nhạt. Anh thường thích thú những khi mở cửa xe cho tôi. Anh thường dễ chịu trong bar. Anh thường ngạc nhiên hỏi vì sao tôi cũng dùng cùng một mùi hương?

Sao không ai nghĩ rằng, Gucci năm 1997 đã khác khi Envy me chào hàng phụ nữ năm 2004. Người phụ nữ khiêu khích của thế kỷ hai mốt làm sao quay lại nỗi niềm của thập niên trước, khi đàn ông, đôi khi, không bận tâm mình cũng đã đổi thay theo thời gian, như cô ấy.

Người phụ nữ mua nước hoa vì nhiều lý do, có thể vì mùi hương quen, có thể vì kỷ niệm cũ, có thể vì người tình mới. Phụ nữ được tặng nước hoa, không biết có thiếu phụ nào như tôi, rưng rưng trong một buổi chiều cuối năm, vì người tặng biết rằng tôi không bao giờ đi vào trong làn hương này, gặp họ. Không bao giờ...

Đôi khi mùi hương giống một điều thầm kín trong lòng người phụ nữ. Tôi ba mươi, tôi yêu Envy bốc đồng nhưng tôi biết rõ rằng mùi hương ấy yếu đuối. Mùi hương ấy không hiểu sao luôn làm tôi nghĩ đến một phụ nữ độc thân, đẹp trong cô đơn, khiêu khích trong cô đơn.

Tôi thường buồn bã trong những tiệc vui, tôi miễn cưỡng những lúc đi giao đãi, tôi lạnh lùng khi chúng tôi hợp lại thành một thứ quyền lực im lặng, tôi oán trách Gucci Envy gợi cảm một cách đáng điểm, là cái mũi nhục đầu khâu và gừng tươi đầy ấp xúc giác đã được nguy trang bằng cỏ oải hương Lavender mà thôi. Và ẩn giấu sự khiêu khích của hoa thuốc lá, thứ hoa thêm vào Envy một cách cố tình.

Tôi sợ hãi khi nhận ra tôi rất đàn bà trong đời sống nhưng chỉ thực sự quyến rũ trong tình yêu.

Tháng tư rét nốt. Tình yêu là thứ hơi ấm đã làm nước hoa thơm trên da. Bắt buộc phải là hơi ấm, nếu không, bạn thử đánh rơi Gucci trên khăn lụa, trên áo để thấy giọt nước vô cảm khô nhanh thế nào cùng mùi hương.

Tôi vẫn dùng Gucci Envy khi đi cùng người tôi yêu thích, thế nhưng trong yêu thích vẫn thấy cô quạnh. Tôi cô đơn khi tôi là thứ khẳng định quyền uy của anh, còn anh là thứ để khẳng định giá trị của tôi.

Nếu không có những ràng buộc đó, tất cả những giá trị khác đều quy về số không.

Như nếu không có làn da và hơi ấm, mọi nước hoa, mọi Gucci hay Dior đều chỉ là một giọt lạnh lẽo đứng trong một cái bình lạnh lẽo.

Không có bông hồng cài áo

Những bông hồng cài áo trong mùa lễ Vu Lan, màu đỏ cho những ai còn mẹ, màu trắng cho những đứa con mồ côi, thực ra xuất xứ từ Mỹ với Mother day vào ngày chủ nhật thứ hai của tháng năm.

Nhưng nó đã Việt hoá tới mức, không ai còn nhớ Mother day của tháng năm ở Mỹ mới là ngày đầu tiên bông hoa trắng rừng rừng đánh dấu lên ngực trái những đứa con. Chỉ còn lại xúc cảm và thương xót khi nghĩ về người mẹ đã mất sớm ở Việt Nam.

Cho dù mẹ sống bao nhiêu tuổi, mẹ vẫn luôn mất sớm. Luôn luôn là sớm. Ai chả muốn có mẹ suốt cuộc đời.

Một ngày đầu tháng Năm, chủ nhật, tôi nhận được một bó hoa gửi qua đường bưu điện, đặt trong một hộp các tông lớn vuông vức được bao gói rất kỹ. Một bó hoa lớn, rất

nhiều cảm chường. Bó hoa tươi được gửi từ Đào Viên về tận Cao Hùng, gần năm trăm ki-lô-mét, chứ không phải loại điện hoa đặt tiền là họ mua hoa cạnh nhà mang tới, vì thế nên nó thật đặc biệt.

Tôi hỏi người gửi tặng, vì sao kỳ công thế. Tôi nghĩ đây là một chiêu tán tỉnh của anh chàng, vì tên tôi trong tiếng Hoa là tên của loài Cẩm Chướng.

Anh nói qua điện thoại, không phải đâu Trang Hạ ạ, anh tặng em vì em là một người mẹ, em đang ở xa con em. Hôm nay là ngày Lễ của các bà mẹ - Mother day, và anh thay con em tặng em hoa. Cẩm Chướng là hoa dành cho các bà mẹ, để họ biết rằng, con cái muốn nói con cảm ơn mẹ đã sinh ra con.

Nước mắt không biết từ đâu ứa tới như một cơn mưa nhỏ. Tôi không xúc động mà tôi đau đớn, vì tôi nghĩ tới người mẹ đã mất của tôi. Tôi chưa bao giờ tặng hoa cho mẹ tôi. Tôi chưa bao giờ tặng mẹ tôi bất cứ thứ gì, kể cả sự dịu dàng, yêu thương mà tôi hào phóng cho những người xa lạ, những người thậm chí có khi quay lưng làm tôi đau đớn.

Nếu mẹ tôi còn sống, chắc bây giờ tôi cũng vẫn cầu kinh với mẹ tôi, phàn nàn những việc bà không làm tôi vừa ý, than vãn với bà về cuộc sống vất vả, xa cách, và sau đó tôi chắc

cũng vẫn ngắt điện thoại bức bối khi mẹ tôi bắt đầu dài dòng dặn tôi, khuyên bảo tôi.

Tôi cũng đau đớn vì hiểu ra rằng một ngày nào đó tôi cũng sẽ như mẹ tôi, không thể ở bên con tôi mãi mãi. Cuộc sống vốn là như thế, người này truyền sự sống cho người kia. Nhưng lẽ nào phải chờ cho đến lúc cuối cùng ấy, mới nhận ra nhiều chục năm về trước, mẹ quý giá với mình biết bao?

Ngày Lễ của Mẹ năm sau đó, tôi không nhận được bó hoa nào nữa, người bạn kia rốt cuộc cũng chỉ là sự xúc động trong một khoảnh khắc, nhưng mỗi khi đi qua những cửa hàng bán lẻ dọc phố, thấy bày Cầm Chương đó, tôi thương làm sao những khoảnh khắc đã qua, những hình ảnh tôi không thể nhớ gì trong ký ức nhưng được người khác nhắc rằng có một thời tôi cũng là đứa trẻ chập chững, và nhận ra mẹ mới là yêu thương lâu bền, yêu thương vượt lên tất cả mọi chia cắt trong đời:

“Mẹ đã mất rất nhiều thời gian

Mẹ dạy con cầm thìa, dùng đũa ăn cơm

Mẹ dạy con buộc dây giày, chải tóc, lau nước mũi”.

Nhưng tôi không còn cơ hội để nghe mẹ tôi nói, một ngày nào đó:

“Mẹ xin con hãy nắm tay mẹ,

Địu mẹ, chậm thôi

Như năm đó,

Mẹ dịu con đi những bước đầu đời.”(*)

Thời gian là vòng quay không ngừng nghỉ, trên mọi số phận mọi gia đình. Và tháng Năm ấy ngày Lễ của Mẹ, tôi tham gia cùng công ty Viễn thông Trung Hoa tổ chức hàng chục máy điện thoại cho các cô dâu Việt Nam gọi điện miễn phí về gia đình. Họ có thể không biết tới sự tích hoa trắng hoa đỏ, không biết gì về Mother day, họ chỉ tập nập tới vì nghe nói ở đây được gọi điện không mất tiền về Việt Nam, mỗi người mười lăm phút. Nhưng mỗi mười lăm phút ấy là một bông Cẩm Chướng tôi hy vọng các cô trao nó cho người mẹ đang ở Việt Nam.

Người mẹ không trông đợi món quà nào đâu. Mọi người mẹ đều chỉ mong con mình hạnh phúc. Hoa và lời chúc thực ra chỉ là thông điệp rằng, mẹ ơi, con thực sự hạnh phúc. Vì con có mẹ sinh ra con trong đời này. Nếu một ngày chúng ta phải chia tay nhau, chúng ta cũng sẽ vẫn chia tay trong hạnh phúc.

Bởi tôi thấy thực ra, tôi nên bình an khi mẹ mất sớm. Tôi thà khóc vì mẹ chứ không còn muốn để mẹ phải rơi nước mắt vì tôi một lần nào nữa, trong đời này.

(*) Trích từ "Thơ viết trên tường viên dương lão" của Thuý Khôi - Đài Loan do Trang Hạ dịch, in trong tập "Mẹ diên" - NXB Phụ Nữ, 2008.

Những thành phố mù loà

Lúc trời mưa tôi thường che ô đi lối thẳng giữa những hàng gạch lát vỉa hè Đài Bắc, những viên gạch lát gồ lên giữa vỉa hè một đường thẳng dễ nhận ra, dành cho người mù. Lúc trời mưa tôi mượn lối đi không bị trơn trượt của người loà.

Nhưng tôi không bao giờ đỗ chiếc xe đuôi dài cao nghều khó xoay trở của mình vào chỗ đỗ xe của người tàn tật, cũng không bao giờ chiếm chỗ của người tàn tật trên lối đi, cầu thang, ghế ngồi. Tôi thà đứng trên xe bus chứ không ngồi lên chỗ ngồi tốt dành cho người di chuyển khó khăn. Càng không bao giờ dùng tranh nút bấm qua đường của người khuyết tật cho dù phải chờ đèn đỏ băng qua ngã tư quá lâu. Tất nhiên, càng không bao giờ chiếm nhà tắm rộng rãi cuối tầng ký túc của người

tàn tật, không chiếm toa lét sạch rộng của người khuyết tật.

Nhưng đó là ở một thành phố khác.

Xứ sở tôi không có chỗ cho tôi lựa chọn. Vì xứ sở tôi đã mù loà.

Đã không dành cho người mù một viên đá lát chỉ đường. Không cho phép người tàn tật tới rạp chiếu phim bằng cách dựng những bậc cầu thang không lối xe lăn. Kỳ thị người kém may mắn bằng cách xây những nhà vệ sinh mà họ không đi lọt nổi qua cửa, những công trình công cộng mà người khuyết tật, mù, thọt, cụt, liệt chỉ có thể hình dung mà không thể tiếp cận.

Vì những kiến trúc lớn như thành phố, nhỏ như một công trình, đã không dành bất kỳ một chút không gian nào cho người khuyết tật sử dụng. Thứ không-gian-không-chương-ngại thuận tiện cho người khuyết tật sinh sống, hoà nhập xã hội, làm việc, vui chơi, sinh hoạt chung.

Có thể người Việt lạc quan, cho rằng 100% giống nòi đều lành lặn.

Có thể người Việt yếm thế, cho rằng 100% người đã không lành lặn chớ nên phô vể khiếm khuyết của mình ra xã hội. Đã què cụt rồi, ra phố làm chi!

Nhưng tôi thì tin lý do 100% là những kiến trúc sư đó mù loà trước đồng bào, những chủ

tịch thành phố vô cảm với cuộc đời thiết thời của một bộ phận người dân. Những quy hoạch đô thị mới thừa chung cư nhưng thiếu cả nhà trẻ công viên đi kèm cho người lành thì nói chi tới không gian sống cho người tàn tật. Và những người như chúng ta đã cảm diếc trước những tiếng kêu cảm lạnh của người khuyết tật trước không gian sống chật hẹp giữa đô thị Việt Nam.

Quy hoạch đô thị bây giờ có phải đã lãng quên người tàn tật? Gạt người khuyết tật ra khỏi cuộc sống đô thị khác gì phản bội lại chính những giá trị xã hội cần vươn tới, mù loà tự nguyện một cách thực dụng?

Không tin, bạn thử đi trên phố, đếm xem có mấy toà nhà đặt đường lên thẳng dốc cho xe lăn, có mấy công trình có nhà vệ sinh cho người khuyết tật, có mấy nhà vệ sinh có nút bấm khẩn cấp cứu trợ người khuyết tật nếu gặp khó khăn, có mấy nhà hát dành hàng ghế đặc biệt rộng và không ghế cho người ngồi xe lăn, có mấy lối vào công viên có tay vịn cho người què, có mấy siêu thị dành lối cho người tàn tật vào mua sắm, xe bus nào có cửa mở cho xe lăn?

Tất nhiên trừ một chỗ còn khả dĩ, là bệnh viện, nơi có đường đi dành cho những người đã thắng cảng trên cánh cưu thương bốn bánh.

Phúc lợi xã hội không phải chỉ là tiền lương, trợ cấp. Tính nhân bản của một xã hội không phải chỉ là lắm biểu ngữ, nhiều lễ kỷ niệm hoài cổ, có hội đoàn dành cho từ người già, phụ nữ tới trẻ em quàng khăn. Chăm sóc người khuyết tật không có nghĩa là tới uỷ lạo tặng quà hàng năm.

Bởi nếu không dành không gian đô thị, họ sẽ không bao giờ hoà nhập được với đời sống lành lặn. Nếu không có quy định khá thi về kiến trúc thiết kế công trình xây mới buộc phải xem xét đến đối tượng người sử dụng bị tàn tật, thì người tàn tật mãi mãi ở đậu trong nhà người lành. Nếu không bắt buộc những công ty lớn dành một tỉ lệ vài phần nghìn cho lao động khuyết tật, họ sẽ khó có cơ hội bước ra khỏi số phận. Đẩy người khuyết tật về vỏ ốc gia đình, dùn trách nhiệm chăm sóc người khuyết tật cho người thân có lẽ là một cách buồn bã nhất mà tôi biết, tước những quyền đáng lẽ họ được có trong xã hội này. Hoặc nói cách khác, ta lành lặn sống nên không để ý rằng ta đang hờn nhiên chiếm cứ cả không gian nhỏ nhoi dành cho người khuyết tật.

Một xã hội đã mù loà trước những người cần tới xã hội nhất.

Đi xem đom đóm

Tháng tư, cuối mùa xuân, rủ nhau rời Dải Bắc đi ra ngoại thành sáu mươi tám kilômét xem đom đóm trên những cỏ ruộng vùng quanh sườn núi ven biển Tam giác Đông Bắc, chạy qua Đạm Thủy hoặc bắt xe phía thị trấn cổ Cửu Phân ngồi thêm mười lăm cột cây số đường về ngôi nhà nghỉ giữa vùng ven. Đèn đom đóm như một rừng theo gió.

Đó là tôi tưởng tượng thế vì tôi đã từ chối chuyến đi đó để chạy xe về hướng ngược lại, một núi khác ít ánh đèn. Tôi không thích đom đóm và tôi cũng không thích những chuyến đi quá tiện nghi.

Tháng mười hai sắp đến, lại có người rủ tôi đi xem đom đóm, một thứ sâu đóm bò từ bìa rừng ra, đuôi phát sáng vào lúc 5 giờ 45 phút chiều, đều đặn. Sáng xanh lên một cách bất cần và hoang hốt trong chập choạng tối.

Người Dài Bắc không tôn sùng dom dóm, chẳng qua đây là một hành vi yêu đương, rồi quảng sáng chói chang thành phố về chốn tối, tắt đèn một cách hợp lý. Người mang đóm ra như một cơn gáy lãng mạn lúc chập tối, để dọn sẵn mình cho đêm yêu đương (dó cũng là tôi tưởng tượng ra, vì tôi không cho họ cơ hội (gáy) của một con Trống!).

Vì sao đóm sáng, vì hấp dẫn giới tính, tìm bạn tình giao phối trong mùa, vì ánh sáng giống một lời mời, giống một lời tỏ tình. Giống như là nói, anh yêu em.

Dom đóm cần bóng tối, chỉ trong bóng tối lời tỏ tình ấy mới sáng lên. Vì thế trong những vắng sáng chói đèn đường cao tốc, dom đóm chỉ còn đến với nhau trong thôi thúc dục vọng, tắt luôn ánh xanh và chỉ còn diễn ra những cuộc vật lộn. Những con đóm lộn nhào trong cuộc giao phối thảm hại không cần tình yêu và rời khỏi nhau trong luồng sáng thẳng những cột đèn nghiêm trang.

Những con sâu đóm buổi chiều hắt cũng co người nằm trong cơn thất vọng tháng mười hai.

Người lại mang đóm ra như một lời mời, giống một lời tỏ tình, giống như là nói, mình cũng cần nhau như đóm.

Tức là: Đêm nay mình đuổi vào nhau nhé!
Tức là, nếu không làm tình, thì đi xem đóm

làm gì cho phí cả một công rạp rình bày binh bố trận?

Chỉ còn biết giấu vào mình thứ ánh sáng cô đơn khao khát xanh. Có người như con sâu trong nỗi buồn tháng mười hai.

Một phút thôi, rồi đuổi thân ra trong bóng tối, nước mắt rơi xuống khi mình trơ trẽn như những con đóm đã mất ánh xanh.

Lang thang trong đêm Đài Bắc

Tôi nghĩ có thể là tình cờ, bài thơ trên bức tranh treo trước mặt tôi trên chuyến xe điện cao tốc cuối ngày về huyện Đài Bắc có dấu đề là Lưu lạc.

Mưa rờn rã suốt cả ngày. Ấm nước trên bếp sôi rồi im lặng dần, khói trên tách cà phê lặng lẽ bay lên rồi tan ra. Tôi đã để lại Hà Nội tất cả những hơi ấm, còn lại những ngày này trống rỗng đau khi nghĩ về đứa con gái bé bỏng. Vụ mua bán trên mạng thương mại điện tử bị hủy, chuyển đi Đài Nam hoàn lại, trường vắng tanh trong kỳ nghỉ hè, ông Chủ tịch Hội đồng quản trị gọi điện đến than vãn: Người Việt Nam chúng mày làm việc kiểu gì thế?

Xếp chiếc laptop vào vali và kéo ra khỏi cửa. Ấm nước sôi trên bếp đã lạnh dần, đôi dép để lại góc nhà. Lưu lạc là những ngày không ở đâu quá hai tư giờ. Tôi để một ít cà

phê và trà ở lại. Khi người chủ nhà quay về, họ sẽ biết tôi để lại lời chào.

Cô gái chờ tôi trong bóng tối giao thoa giữa những nguồn sáng rực rỡ bên ngoài trung tâm thương mại. Cô là Lesbian đầu tiên chính thức hẹn tôi. Gầy gò bé nhỏ trong tấm sơ mi trắng rộng, tóc lỏm chớm, ngực bó chặt trong tấm áo lót vải thô. Cô không hấp dẫn và cũng không có vẻ dễ bị quyến rũ.

Những chuyến xe đêm luôn có một cảm giác buồn buồn, chậm rãi và trễ tràng. Lưu lạc là mỗi ngày không kế hoạch, mỗi sáng không muốn dậy, mỗi tối không muốn về. Lưu lạc là người đàn ông trước mặt cứ nhai nhai về tình yêu trong khi tôi cần quá một chỗ ngả lưng chợp mắt một tiếng. Giá họ cho tôi mượn một bờ vai để gối hờ thì tốt bao nhiêu. Ánh đèn cao tốc đường mỗi mệt, tiếng xe lạ qua cửa, cú điện thoại không buồn nghe, những câu hỏi không biết phải trả lời sao.

Đã gần 3 giờ sáng.

Nhiếp ảnh gia nói, "tôi thích chụp hai bạn hôn nhau vì tình ý chân thành trong mỗi cử chỉ nhỏ. Bỏ những quan điểm cũ như áo quần, thẩm mỹ, đồng tính luyện ái, không gian ở ngoài, thì cái cốt lõi còn lại chính là tình yêu."

Thằng con trai trước mặt lặng lẽ nghe tôi. Nó chỉ hỏi, nếu đấy chỉ là một giấc mộng thì mày đã tỉnh dậy chưa? Mày đã tỉnh dậy chưa,

mày sẽ lại ra đi theo cách gì? Tôi đã hình dung cho đến cuối đời, tôi cũng vẫn ngả lòng bởi thanh xuân. Có thể cho đến khi đã già, vẫn chỉ phải lòng bởi tuổi trẻ, yêu một chàng trai đôi mươi và đốn đau lặng lẽ trong một tình yêu đơn độc. Tôi đã hình dung tôi già, tôi sáu mươi và tôi thất tình, vì tôi nghĩ đời sống nếu cho ta tình yêu thì sẽ lấy đi của ta sự dủ đầy.

Thằng con trai giở điều thuốc cháy đỏ lên tay, tôi bình thản nhìn bông hoa năm cánh hằn học hiện lên, rồi tôi đứng dậy. Mưa vẫn rùng rã ngoài kia, tôi lại đi. Đây là sự bất lực và phản kháng của tuổi trẻ, thời kỳ quá độ rồ dại ai cũng phải trải qua. Rồi nó sẽ dày dạn và nó nhìn vết sẹo nhớ đến bài học của tôi. Tôi là Cung Thủ, một cung mệnh chỉ yêu hai thứ, là nghệ thuật và tự do.

Đêm đã gần về sáng.

Dưới ánh đèn đường là bao nhiêu nỗi niềm? Chúng tôi diên rồ trong thành phố chật chội và rộng lớn, giữa một thời đại hỗn loạn. Không thể chỉ như mũi tên lao về phía trước với nhiệm vụ rõ ràng, mà là những con người thật sự, do dự, nhầm lẫn, thèm muốn, không dám tin, và mệt mỏi.

Không phải tôi đang lưu lạc không nơi ngả cái đầu mới mệt, mà là tâm hồn tôi đang lưu lạc không biết ngả xuống đâu cái nhìn mới mệt.

Kenzo Flower

Tuần trước tôi đi một mình trên chuyến xe đêm về Đài Bắc.

Cuối chuyến công tác, chúng tôi đã ăn tối cùng nhau, sau đó tôi nói, anh dừng xe đi, em muốn xuống ở đây. Xuống ở giữa đường? Vâng, em xuống ở giữa đường, em quyết định rời Cao Hùng ngay bây giờ. Ngay trong đêm? Vâng, ngay đêm nay.

Tôi cảm thấy cuộc sống thanh thản và nhẹ nhõm, tôi làm chủ cuộc đời tôi, tôi quyết định tất cả những điều sẽ đến và luôn chờ đón tương lai. Nhưng khi về đến Đài Bắc, từ trung tâm thành phố, trên chuyến taxi về nhà, tôi dựa đầu vào cửa kính xe và bắt đầu rơi nước mắt. Tôi đã ngăn chặn nhưng tôi không tránh được nỗi đau. Vì hơi ẩm ấy gần quá, vẫn là hơi ẩm và mùi Kenzo quen thuộc mà tôi thì đã không thể như ngày xưa nữa rồi.

Vì trước đó vài hôm, tôi đi lang thang tìm mua nước hoa theo mấy cái quảng cáo trên catalog, rồi tự dưng nhìn thấy chai Kenzo pour Homme màu xanh đen, một chai bé xiu loại hàng mẫu quảng cáo 5ml khuất ở một góc. Trời ơi, khi ngửi lại mùi hương đó, tôi cảm thấy dường như thế giới vừa đảo lộn và tôi vừa mất cái gì quá ngọt ngào mà tôi ngu nên không biết.

Tôi chia tay anh bạn trai này đã lâu rồi, thậm chí tôi đã rời thành phố ấy gần nửa năm, nhưng vì sao tôi hôm đó khi gặp lại, nỗi thương nhớ da diết mới từ từ đến trong đêm? Chia tay rồi mới bắt đầu có chút tình với người ta? Kenzo của anh gợi lại một Tôi ngày xưa thích ngồi một mình trong đêm đầy sao, từ năm mười mấy mét trên không trung nhìn xuống thành phố Cao Hùng trong đêm gần về sáng. Kenzo pour Homme mùa xuân thật da diết, ngọt ngào, cổ điển. Tôi nhớ mỗi sáng bình minh tỉnh dậy, thành phố ngái ngủ, sáng nào mở mắt cũng thấy anh đã mặc bộ đồ đẹp, thắt chiếc cà vát trẻ trung. Thật dễ chịu khi bắt đầu một ngày mới thấy một người đàn ông tươi tỉnh trong những chiếc áo sơ mi cực đẹp. Anh hôn lên môi tôi trước khi khép cửa rời khỏi nhà, lái chiếc xe ra ngoài ô qua những ngã tư nhập nhòa đèn tín hiệu. Hay những lúc tôi cuộn như con mèo lười trong chăn, anh ở ngoài phố về mang cho tôi vài khúc bánh mì

và tách cà phê nóng. Cũng có lẽ là những lần anh lui húi làm bữa sáng trong bếp, đánh thức tôi dậy bằng đĩa nhạc khe khẽ trong phòng: "Ngày xưa tôi thầm yêu một nàng thiếu nữ... và không ai hiểu vì sao chuyện tình kia tan vỡ như hoa ven mặt hồ...".

Mùa đông, khi tôi chán nản trong một góc phòng nghiên cứu ở Viện, anh nhắn cái tin báo: Em buồn lắm à, thế thì đến chỗ anh ngồi trò chuyện cho nhẹ nhõm đi! Những triu mến ấy là vì tôi hay vì bông Anh Túc quyến rũ (Kenzoflower) trên da tôi? Và tôi bị quyến rũ chỉ vì Kenzo pour Homme có mùi Tuyết Tùng và Nham Lan Tháo? Tôi tin rằng những người thích Kenzo thường dễ bị hấp dẫn bởi nhau, phải không?

Nhưng khi đó tôi chả có cảm xúc gì hết, tôi chỉ nghĩ, anh đang tận hưởng tuổi trẻ và tôi đang tận hưởng vẻ đẹp của đời sống. Chấm hết. Lãng mạn không phải là họ mang cho tôi mà là tôi đang tự tạo cho tôi, tôi có thể làm cho họ lãng mạn, làm cho mọi thứ đẹp hơn. Tôi nghĩ, không phải tôi thì sẽ là người phụ nữ khác, và không phải anh thì sẽ là người đàn ông khác. Nhưng hoá ra nếu không phải Kenzo thì không phải nỗi nhớ nào có thể thay thế được.

Nên tôi đã từ chối anh, nhưng tôi đã mua chai Kenzo của đàn ông, để có thể ngửi thiếp đi trong mùi hương và nỗi nhớ.

Đài Bắc

Khi đó chúng tôi chỉ còn vài tiếng đồng hồ.

Nếu có thể dùng màu sắc để miêu tả thời gian, tôi sẽ vẽ đó cho những khi ta điên cuồng trong bận rộn chạy qua lại giữa hai nơi? Dùng xám để nói về những lúc rời rã nằm mệt trên chiếc giường hẹp trong căn phòng ký túc xá chờ mưa buổi sáng tháng bảy; hay đêm nay ấm áp lưu luyến là màu xanh trong suốt của da trời mùa hè?

Cậu ấy vui vẻ và thoải mái nhưng lúng túng với đôi tay giấu trong túi quần. Cậu ta kể chuyện về người bạn gái cũ. Chuyện bao năm rồi còn gì. Nhưng cậu ấy quá yêu nên cho dù điên cuồng quên, vẫn cứ nhắc hoài, nhắc hoài.

Tôi biết cậu ấy vẫn hy vọng một kết thúc đẹp trong đời. Tôi đột ngột xuất hiện trong năm tháng này mà thôi. Cho nên đêm ấy tôi đã khép lại cửa, rời căn phòng của tôi ra đi, để

lại sau lưng cả một mùa hè. Tôi sợ những hối tiếc sau này nên tôi đi khỏi những êm ái mà đáng lẽ sẽ đến.

Nên dùng màu gì để miêu tả những suy tính của tôi, những ngẫu nhiên của cậu ấy? Đêm vẽ lên tôi màu vàng khô của ánh đèn đường hắt từ trang sách trước cửa một căn nhà ngẫu nhiên trong ngõ đẹp bên đường. Tôi ngồi trên bậc cửa một ngôi nhà nào đó, cạnh đại học Sư phạm Dài Bắc, đọc những trang sách của Vương Đán viết từ Mỹ. Vương Đán đã thoát ra khỏi hoàn toàn những danh tiếng và âm ảnh của những ngày đẫm máu trên Thiên An Môn. Và nhìn cuộc sống một cách hiện đại như một học giả đầy kiến văn, một nhà văn đầy trách nhiệm. Nhưng tôi đọc mãi những trang sách, không hiểu, chỉ nhớ cái cảm giác ấm áp và đầy dục vọng của nụ hôn trên vai. Một hơi ấm vừa trôi qua. Chẳng lẽ sau khi trái tim chết đi thì tôi vẫn còn có thể lại cảm nhận được những ngọt ngào?

Cậu ấy đã bắt ngờ hôn lên vai khi chúng tôi cùng quay về nhà. Vì cậu ấy thêm có lại mùi hương thơm của người bạn gái cũ? Buổi tối, tôi đã thấy cậu ấy tái mặt khi nhìn những chai nước hoa trên bàn tôi. Tôi hỏi anh thích em dùng loại nào? Cậu ấy nói trời ơi anh lại nhìn thấy Hugo Boss Women và Kenzo. Thật tình cờ, tôi cũng đã từng nghĩ tôi sẽ khiêu vũ

chỉ với duy nhất một chiếc khăn mỏng trên người và mùi hương này.

Tôi có thể phân tích được cảm giác của những người đàn ông trước mặt. Sùng bái, hiếu kỳ, dục vọng, thân thiết, hoài nghi, đầy bản năng hay muốn chiếm, muốn có, muốn thử...

Tôi đã rời nhà đêm đó một mình ra đường với cuốn sách, chỉ bởi không muốn đêm nay thay đổi đời chúng tôi, phá hỏng dự định cho tương lai. Tôi biết cô gái yêu Kenzo đầy cá tính, yêu Hugo Boss thì rất biết cách gợi cảm. Tôi cũng biết nụ hôn khi nửa đêm quay về của cậu ấy là khao khát cảm giác về cái đẹp nữ tính, có thể là một gương mặt đẹp của cô bạn gái cũ hay là một cảm giác đẹp của tôi bây giờ. Nhưng chắc chắn cậu ấy không nhận ra tôi, tôi ở phía sau những cảm xúc đẹp, là một người phụ nữ vừa mới mới vừa cô đơn.

Cũng vì cậu ấy quá trẻ. Nên thật ra đêm đó tôi đã không hề dùng một giọt nước hoa nào. Cũng không để cậu ấy biết cái hôn ấy đã làm tôi chấn động. Tôi lạnh lùng đóng cửa và bỏ đi.

Chúng tôi chỉ còn vài tiếng đồng hồ nữa. Cậu ấy sẽ quay về Cao Hùng, còn tôi cũng rời Đài Bắc. Cậu ấy còn quá trẻ, tôi nghĩ tôi không có quyền làm thay đổi cuộc đời cậu ấy. Mà cho dù tôi để cho mọi chuyện xảy ra, rồi chúng tôi cùng chá đi tới được đâu trong đời này...

Những câu chuyện cổ tích đã làm tôi tổn thương sâu sắc

Tôi ở đây là một đứa trẻ nhỏ, đã từng nghĩ chuyện và cổ tích mãi mãi là những gì tốt đẹp nhất.

Ở trong đó có thiện và ác, có xấu và đẹp. Người tốt phải được nhiều, kẻ xấu rồi sẽ phải chịu hậu quả.

Đồng thoại và cổ tích có lẽ quan trọng với trẻ con (với tôi) như cái ta tin, ta dựa vào, ta mơ ước.

Nhưng tôi bị phản bội.

Những câu chuyện cổ tích càng ngọt ngào thánh thiện bao nhiêu càng tổn thương sâu sắc tới tâm hồn và tính cách của tôi bấy nhiêu. Biến tôi (trẻ con) thành một người hung hãn, yếu đuối, hoài nghi và lầm lũi.

Nghĩ lại, nó là những cơn stress nhẹ, những chấn thương tâm lý dạng nhẹ nhưng dai dẳng và âm ảnh.

Chắc chắn Bạch Tuyết là xinh đẹp, ai gặp cũng thiện cảm ngay với cô chỉ vì cô đẹp, và ngay cả với hoàng tử một hôm ghé qua nhìn thấy cái xác chết đó cũng yêu luôn từ cái nhìn đầu tiên. Chắc chắn Lọ Lèm là xinh đẹp, cây dưa thần của bà tiên chỉ mang cho cô những “giá trị phụ gia” như ngựa xe quần áo, còn cô có được tình yêu với hoàng tử ngay từ cái nhìn đầu tiên là bởi nhan sắc. Chắc chắn những người đẹp thường đi kèm theo những đức tính tuyệt vời nhất, sự tốt đẹp của nhân cách và tâm tính bộc lộ hết ra bên ngoài, lồ lộ mà không một tảo đục, không một áo rách quần nát nào che giấu nổi. Và họ hạnh phúc sau nhiều bất công.

Một cách bản năng, không đứa trẻ nào không mãn nguyện khi thấy một happy ending cuối câu chuyện, hoàng tử phải lấy công chúa, những người tốt thì tốt từ đầu xuống đến gót giày.

Nhưng gấp sách lại là một thế giới khác, những cảm xúc khác. Tôi chỉ cảm nhận sâu sắc rằng thế giới đó không phải tôi.

Chắc chắn mẹ con nhà Cám vừa xấu xí vừa độc ác. Chắc chắn những mụ phù thủy phải già khom, xấu xí, không bao giờ được ai yêu,

không chồng con, không thấy những cái gì đẹp, bởi bản thân họ là bóng tối của cái đẹp. Chắc chắn Cám sẽ bị bắt cổ rồi chìm đầu lâu vào trong hồ nước, chắc chắn xà tinh Geronius sẽ chết, cứ nhà giàu là tham lam độc ác, cứ người nghèo thì mới có thể thành người lương thiện và cao thượng. Bao nhiêu tên nhà giàu đã chết chìm trong những câu chuyện hà hê của nhân gian.

Khi bạn ở tầm cao 1m70, có thể bạn sẽ cười tùm và bảo, ôi giới ơi, thế gian có vay có trả, cổ tích chẳng qua là cách để người đời rạch ròi yêu và ghét, tốt và xấu, đòi lại công lý tuyệt đối và lý tưởng, cái mà ngoài đời có thể họ cũng chỉ biết mơ ước.

Nhưng khi bạn nhỏ bé, bạn ở giữa bao nhiêu những điều mới lạ và băn khoăn, bạn soi gương và đau đớn phát hiện ra bạn chỉ giống mù phù thủy, bạn xấu như Cám, bạn cứ trông chờ mãi một bà tiên không bao giờ đến và khóc vui trong những cơn mơ về một tương lai bất hạnh, chỉ vì bạn xấu xí, thì sao?

Và khi những câu chuyện cổ làm bạn khẳng khái rằng, hạnh phúc chỉ đến với những ai xinh đẹp, tức là sẽ không bao giờ ta hạnh phúc, dù ta hiền lành, ta chăm làm, thì ta - chỉ vì xấu - mà mất hết những cơ hội hạnh phúc?

Nghĩ rằng nhan sắc quan trọng nhất trên đời, nghĩ rằng cuộc đời ta biết bao nỗ lực, cố gắng, học nấu bếp, nhặt rau, học quét nhà, giặt quần áo khéo léo... cuối cùng chỉ là để chờ mong một chàng hoàng tử đến đón mới là có hạnh phúc. Chả lẽ một chàng hoàng tử đến đón mới là cái đích đảm bảo hạnh phúc, và đời ta chỉ quay quanh hoàng tử sao?

Trong trái tim bé con, những hoài nghi im lặng đó dần vất dữ dội. Chẳng lẽ nhan sắc là cái quyết định tất cả, đáng quý nhất? Còn những người xấu xí trán dô đầu búa tạ như mình thì sao? Da đen tay chân dài lòng không như mình thì sao? Những người cửa miệng cái câu “trông mặt mà bắt hình dong” trở thành kẻ thù không đội trời chung với tôi. Những câu chuyện cổ tích nhân - quả, thiện - ác trở thành bóng tối trong tôi.

Cho đến bây giờ tôi vẫn tin nhan sắc là tài sản lớn lao nhất của người phụ nữ (dù bạn dùng thước đo nào). Và trong bản năng, tất cả những gì tôi làm từ khi tôi tám tuổi đến giờ chỉ có một mục đích duy nhất là giã ra khỏi cái ám ảnh đó, chứng minh rằng tuy tôi không có nhan sắc nhưng tôi sẽ làm việc, tôi sẽ có hạnh phúc của mình, tôi sẽ cố gắng chứng minh những câu chuyện cổ tích là sai, rằng Cám cũng có người yêu, rằng mụ phù thủy cũng có gia đình, khi mụ phù thủy chết chắc

chấn có người rơi nước mắt, chứ không phải cả thế giới vỗ tay vui sướng. Rằng một cô gái xấu xí và xấu xa đến mấy rồi cũng sẽ có người thương yêu.

Chính vì thế tôi tha thiết yêu truyện cổ Andersen.

Bởi những kết thúc đau buồn, bởi những câu chuyện không có happy ending, em bé bán diêm chết trong đêm giá lạnh, bà tiên chỉ là mơ, chú lính chì dù có tình yêu tuyệt vời thì vẫn tan ra trong lửa, mà tình yêu không có phép lạ nào cứu họ như ta tưởng và ta mong. Và nỗi đau của một bà mẹ mất con, cái chết của người yêu cô gái, những cái đó mới là đời sống thật, nó gần với đời sống thật hơn. Rằng những người đẹp cũng sẽ có bất hạnh, những nỗi đau của ta thì người khác không bù đắp, những bà tiên chỉ hiện ra để an ủi động viên chứ không làm thay, chạy theo hầu những nhân vật cổ tích lười biếng và viên vông suốt ngày trông chờ vào phép lạ của... người khác (chứ không phải trông chờ vào nỗ lực của bản thân mình).

Vì như thế, tôi cảm thấy tôi trở nên dũng cảm. Rằng chuyện thiếu nhi không chỉ toàn một màu hồng, trong tâm cảm, tôi cảm thấy đó mới là cuộc sống sau này mà ta sẽ gặp. Cảm giác không nên trông chờ, không nên mơ ước. Mà nên tin rằng ta tuy xấu xí nhưng ta

cũng đáng quý lắm chứ. Nếu bà tiên không đến với ta, thì ta cũng không thêm đến với bà tiên nữa.

Tôi nghĩ rằng có lẽ nên cảm ơn những câu chuyện xưa cũ đó và những vết thương trong tâm hồn thơ bé đã làm tôi thoát ra khỏi được những ấu trĩ mà nhiều người đã làm cha làm mẹ rồi vẫn còn không nhận ra, và áp đặt cho con. Rằng, công chúa thì phải đẹp, công chúa thì phải lấy hoàng tử, hoặc những nhân vật hoạt hình nhìn mặt đoán ra ngay ai xấu ai tốt, trẻ con thì ngu, chỉ biết tin thôi, nào biết lập luận, và trẻ con thì biết gì mà suy với chả nghĩ.

Thì trẻ con có biết gì đâu, nên mới thành người lớn bây giờ.

(Gần đây, ở nước ngoài, cũng đã có nhiều nghiên cứu khoa học lên tiếng về vấn đề truyện cổ tích, truyện thiếu nhi, truyện đồng thoại bóp méo thẩm mỹ quan và giá trị quan của trẻ nhỏ. Làm trẻ nhỏ tự ti, làm trẻ sùng bái vẻ bề ngoài, làm trẻ khó hoà đồng trong đám đông.)

Sexy Diary

Tôi nhớ, từ cái nắm tay đầu tiên đầy xúc động cho đến vòng tay ôm chặt đến nghẹt thở lần đầu tiên là một khoảng thời gian dài, hai tháng hoặc bao nhiêu ngày bao nhiêu đêm suy nghĩ. Thời gian dài đến bất tận, có khi đếm bằng những đêm vô tận ngồi nhìn sao bay ngoài cửa sổ. Tôi nhìn xuống thân thể tôi và nghĩ, phải vậy không, trong suốt cả cuộc đời tôi, giờ là những ngày tháng tôi xinh đẹp nhất? Và chớ lẽ tôi cứ chờ đợi mãi cho tới khi tôi chết, chờ một kết cục vô vọng? Vì đã sai lầm một lần nên mãi mãi không dám đến với những bàn tay nào chìa ra?

Sau khi suy nghĩ mới yêu, yêu rồi thì không suy nghĩ gì nữa.

Nhưng chả biết nói thế nào về cảm giác.

Hôm đó anh làm thêm giờ về muộn. Tôi ở mãi trong căn phòng, trời tối dần. Thành phố

thấp lên hàng vạn ngọn đèn dọc các đường phố và các cửa sổ chung cư dát lên lưng chừng trời một bức tranh chấp chới đèn gia đình và bóng những lần đèn xe hắt qua loang loáng. Tôi không thể nói được cảm giác đau khi nhận ra tôi không có vị trí ở đây. Căn phòng sang trọng, tiện nghi, các phòng đều đẹp vừa phải và đắt tiền vừa phải. Cái hoàn hảo ấy làm tôi nghẹn lại. Tôi nhìn mãi cái rèm cửa buồng ngoài cánh cửa sổ sát nền nhà kiểu Đài Loan, và hiểu không khí này ấm cúng quá, là gia đình, là sự hưởng thụ, là sự lười biếng đuổi thân thể vào thân thể, là chăm chút, sạch bong, cẩn trọng, trí thức. Trong khi tôi là những đêm ngủ vứt thân vào cái đệm xe cũ, là những đường dài ngựa chạy một mình, là những cuốn sách ngổn ngang xếp lên đầu giường, xếp đầy nền nhà, là tôi nhúng ào cái đầu tóc vào nước ở trạm nghỉ giữa đường xa rồi vấy nước như cún con. Tôi áo bớt khuy quần soọc rách, chỉ có đi tới và đi tới. Mà căn phòng này dừng lại, cái ngôi nhà này gọi người ta nghỉ lại rồi ngủ quên trong cái êm ái hạnh phúc đầy mơn trớn và ân ái một cách an toàn.

Tôi hiểu ra anh ấy yêu tôi vì anh ấy muốn hoàn thiện cuộc đời anh ấy. Vì bên trong cuộc sống mười năm vợ chồng ngấn nấp kia, anh ấy còn có những khát vọng. Và anh ấy nhìn thấy

trong tôi khát vọng đó, tự do đó. Anh ấy muốn lên rừng xuống biển, anh ấy muốn chạy xe khắp dải đất đồng bằng hay núi non này, anh ấy muốn như tôi, gạt bỏ hết để làm những gì mình tin tưởng. Anh ấy yêu sự liêu lĩnh, sự cô độc, sự xả thân, anh ấy muốn có được người phụ nữ mà mỗi ngày đều khác mỗi ngày.

Ai chả có trong mình khao khát tự do. Và họ yêu tôi vì biết tôi sẽ làm hoàn hảo cuộc đời họ!

Một cái rèm cửa đắt tiền trong một ngôi nhà đẹp thì là cái quái gì. Vì sao tôi lại nghĩ tới tất cả?

Nhưng tôi hiểu ra anh đã thu xếp cuộc đời anh như thế, anh ấy đã bỏ bao nhiêu tiền bạc và tuổi trẻ để xây một cái tổ thế này. Sức ì và nhiều toan tính, rồi anh sẽ gạt tôi ra trong chuyến đi về tương lai. Hoặc tôi sẽ gạt anh ấy ra khỏi đời tôi khi tôi gặp người đàn ông khác tuyệt vời hơn. Rồi anh ấy sẽ hài lòng với những giọt nước mắt trách móc rồi nhân nhượng tha thứ của người phụ nữ xinh đẹp nhà nhận và trắng nõn nà kia.

Tôi nhìn thấy tôi sẽ đen thui đứng lại bên lề đường, vẫy tay nhìn cái chuyến xe hạnh phúc nói bye bye. Tôi lỡ rồi, song tôi cũng không lên đâu, tôi sẽ chọn tự do!

Câu chuyện về nước hoa

Hôm đó tôi ngồi chờ chuyến bay ở sân bay Cao Hùng. Tôi ghét nhất là những khi chờ đợi, vì thế trong túi hay có cuốn sách nhỏ, cuốn sổ tay ghi chép để làm việc trong những lúc có khoảng chờ. Tôi nghĩ tôi chết trong những khoảng chờ đợi, nên trong khi chưa chết thì làm việc và suy nghĩ.

Tôi nghĩ cuộc đời là những chặng đường dài, tôi đi du lịch qua từng cuộc đời (từng cuộc tình), nhưng ngoảnh lại sẽ chỉ nhớ đến những tuyến đường có phong cảnh đẹp đẽ nhất. Tôi nghĩ những người yêu tôi có được hạnh phúc vì tôi không bao giờ ràng buộc ai. Những chất chứa trong lòng chỉ dám thổ lộ với những đêm cô đơn, cuộc đời cho gì ta nhận nấy, không oán trách không thêm khát và biết dừng lại đúng lúc. Tôi tin trên đời này không có tình yêu nào quý giá hơn lòng tự trọng.

Nghĩ vậy nhưng mỗi khi bắt đầu một chuyến đi, trong lòng tôi luôn cảm thấy đau đớn. Bởi vì tôi luôn tha thiết với những kỷ niệm, những người đã gặp, những nơi đã qua, tha thiết với cuộc sống tươi đẹp, cho dù cuộc sống vẫn cứ trôi chảy mãi mặc tôi còn ở lại với cuộc đời này hay không? Dù người ta yêu không còn yêu ta, dù tuổi trẻ cũng ra đi không còn ở lại.

Nên trong buổi trưa đó, trong nỗi khắc khoải và thương nhớ, tôi đã chọn mua Bvlgari BLV Eau de parfum, một chai nước hoa cho nam giới và một chai của phụ nữ, một cặp. Tôi thường lạnh lùng với sự kiêu cách, điệu đà của Bvlgari. Chắc hương Tử Đằng và gừng của BLV nữ đã nói cho tôi biết, tôi có thể, tôi được quyền, tôi sẽ, cho dù tôi phải...

BLV nữ mảnh mai xanh thắm, sau một thoáng Chanh Thơm ban đầu, cái mùi thật còn đọng lại trên vai là Hương Thảo, Kim Hợp Hoan và Xạ Hương. Nghe nói có cả Hồ Ma Hoa trong hương liệu. Nếu tôi không nhầm thì có một chút Dàn Hương. Khi đó, tôi đang rất yêu một loại dầu tắm vàng óng như mật ong có hương gỗ Dàn đậm với hương Sen (hai mùi cách biệt mà hoà hợp rất kinh ngạc, thường làm bạn bè tôi thích thú) nên chọn BLV cũng không phải ngẫu nhiên.

Bvlgari có một nhược điểm là nó chỉ chọn phụ nữ đẹp. Nước hoa chọn người chứ không phải người chọn nước hoa. Nên tôi dường như lạc lõng. Nên tôi để chai BLV lại như một cảm giác, không phải như một nước hoa.

Nên tôi cũng vẫn còn giữ BLV nam giới lại, vì tôi cũng không biết vì sao đã chọn, khi không ai để tặng. Hương Trà Lam, Đỗ Tùng, Ngân Hạnh và đọng lại sau cùng cũng là Đàn Hương và Hương Bạch. Chắc đó là mùi hương gỗ của người đàn ông có quyền lực với phụ nữ. Mà tôi nghĩ, người đàn ông chọn Bvlgari Trà Lam sẽ không bao giờ chọn tôi.

Cha tôi mẹ tôi

Cứ mỗi lần cha tôi tìm kiếm người bạn gái mới, tôi lại phấp phỏng lo âu.

Lần đầu tiên, cha tôi mê... bà hàng xóm. Hai ông bà đã làm hàng xóm với nhau chừng nửa thế kỷ. Bỗng một ngày đẹp giờ, cha tôi phát hiện bà già bảy chục tuổi gần nhà cũng... cô đơn y như mình. Vào ngày giỗ chồng của "ý trung nhân", cha tôi mang chút quà sang, rồi lựa lời thú thí. Khỏi phải nói, bà già bảy mươi nổi khùng, chỉ thiếu nước cầm chổi rượt ông già tám mươi chạy có cớ.

Bản thân người già cũng thấy, tình già thật kỳ quặc, khùng điên.

Cha tôi không nán chí, ông quay ra mê một nữ phát thanh viên truyền hình nổi tiếng, ông cứ lẳng lặng, con cháu không ai biết gì. Tôi có giải thích với cha rằng, bà này ngoài đời xấu lắm, sỗ sễ béo lùn tịt, con lớn của bà

thì ghê gớm, cha không ăn thua gì đâu. Ấy thế mà thỉnh thoảng bà xuất hiện trên tivi, lại thấy cha tôi ngồi ngắm cái... màn hình, thế có thương không!

Cha tôi thích một nữ tù nhân chính trị ngày xưa giam cùng nhà lao của thực dân Pháp với ông. Bà rất đẹp lão, tính tình điềm đạm, quần áo tươm tất, lại ở vậy một mình. Thế nhưng một thời gian sau không thấy bà tới nhà tôi ngồi chơi, ăn đám giỗ nữa. Tôi dò hỏi thì được biết, bà đã chuyển vào Nam sinh sống. Bà giải thích rằng, những vết thương thời chiến tranh và đòn tra tấn trong nhà tù làm bà nhức xương khớp lắm, ở miền Bắc trời lạnh mùa đông làm bà đau thấu xương. Tôi không rõ có phải bà chạy trốn người đồng chí cũ chăng, hay tìm một cơ khéo léo để từ chối.

Thực sự, nhiều người cũng nghĩ rằng già rồi mà còn tình ý này kia thì thật là tồi tệ, con cháu cười cho. Ngay cả người không có con cháu, như bà đồng chí của cha tôi, cũng vẫn sợ điều gì đó, lạ ghê!

Tôi lấy chồng, cha tôi rất ít khi đến thăm tôi. Dù ông vẫn chạy xe máy cả tầng cả trăm cây số một ngày, lang thang ngao du sơn thủy, ông cũng ít khi quá bộ có một con phố chừng hơn một cây số để tới thăm con cháu. Hỏi ra thì mới biết, cha tôi bảo, mỗi lần ông đến, thấy ông bà thông gia vui vẻ, trò chuyện với nhau,

chăm sóc nhau, cha tôi thấy tủi cho cái thân già vò vò của ông lắm. Cho nên ông rất ít khi tới.

Chà, thì ra bao nhiêu con cháu cũng không thể được cái chỗ trống của người bạn đời ở bên cạnh cha tôi.

Bố mẹ chồng tôi đâu biết tâm tư ấy của cha tôi. Bố mẹ chồng tôi vẫn chắc lưỡi bảo, ông già rồi mà còn chẳng chịu nghỉ ở nhà cho con cháu chăm sóc, làm sao mà cứ nay đi tính này, mai chơi tính kia thế. Bây giờ lương hưu cao, nhà ở đầy đủ, con cháu đâu rế đầy ra, cháu nội cháu ngoại có hết rồi, ông chỉ hô một tiếng là có con cháu phục vụ, thế mà sao cứ tự cái thân làm tội cái đời làm chi!

Bố mẹ chồng tôi rất hạnh phúc, đều đặn một hai ngày ông lại chở bà đi chơi, sáng ông dậy sớm quét sân giúp con cháu, bà ra công viên đi bộ cùng các bà trong tổ phụ nữ, tập thể dục với nhau, trên đường về tát qua chợ mua tí thức ăn trong ngày. Đối với bố mẹ chồng tôi thì tình già là một thứ trong khuôn phép gia đình, chỉ dành cho vợ chồng già với nhau thôi. Trần đời chưa từng ai nghĩ già rồi còn yêu đương. Cho nên một hôm, các bà ở tổ phụ nữ tút tút rủ nhau đi rình một đôi uyên ương đầu bạc trong công viên. Các bà rủ mẹ chồng tôi đi xem sự lạ.

Mẹ chồng tôi với mấy bà nấp sau gốc cây, tiến tới sát gần đôi uyên ương đang mãi mê trò chuyện trên ghé đá công viên buổi bình minh. Tối gần, mẹ tôi ngăn người nhận ra... hoá ra đó chính là ông thông gia nhà mình, tức là cha tôi, đang âu yếm nắm tay một bà già, cùng ngồi nhìn mặt trời lên, nghe chim hót líu lo, thủ thỉ tâm sự trong không khí mát lành của buổi sáng mùa hè.

Sợ mọi người phát hiện ra, mẹ tôi xấu hổ quá vội lên về ngay, bỏ mặc các bà trong tổ phụ nữ vẫn say sưa mắt tròn mắt dẹt ngắm hai ông bà già tội nghiệp như người ta ngắm khi qua song sắt vườn thú Thủ Lệ vậy.

Mối tình dấy của cha tôi chắc là kéo dài chẳng bao lâu, vì ít lâu sau, không còn thấy các bà ở tổ phụ nữ trong ngõ rú nhau buổi sáng đi tập thể dục nhân tiện đi rình xem nữa. Chỉ có một bữa, bà béo hàng xóm hốt hải và tinh quái chạy sang nhà tôi hỏi, này bà ơi, sao tôi vừa đứng phơi quần áo ở gác hai, nhắc thấy có cái xe máy Pơ-giô cà tàng chạy từ cổng nhà bà ra, trông đáng giống giống cái ông ở công viên dạo nào, có phải khách nhà bà không hở bà?

Cuối cùng, cha tôi cũng tìm được một người bạn gái chung thủy và đảm đang, trẻ hơn tuổi ông cỡ khoảng nửa thế kỷ. Thế là từ đó, những chuyến chu du của cha tôi có thêm

bạn đồng hành, ông vì vu đi chơi bạn bè khắp nơi có khi hàng hai ba tháng trời không về nhà. Cha tôi rất hạnh phúc, mãn nguyện và vui ra mặt, dù cuộc sống của ông cũng chỉ là thêm một người xối cơm cho, đun nước pha cho ấm chè, cùng ăn xôi sáng, cùng xem ti vi, có người ngồi băm thịt nấu nhừ cho ông ăn, trên một cái bếp củi ở nhà quê hay chân núi nào đó, khi ông dừng chân, mà ông bảo là ngon hơn thịt xay ngoài chợ về nấu trên bếp ga do con cháu làm.

Tôi cũng mong ước khi về già, vẫn còn người yêu hoặc yêu được người nào trẻ hơn nửa thế kỷ. Mà không hề bị ngăn cản bởi những trở ngại như thừa kế tài sản, con cháu sợ mang tiếng, xã hội lên án...

Cha tôi vẫn bảo, cả cuộc đời đã tranh đấu cho độc lập tự do, cố gì khi về già, ngay cả suy nghĩ và tình cảm độc lập của mình, tự do của cá nhân mình cũng không được quyền tự quyết định? Thế giới của người già, thì các anh các chị làm sao hiểu nổi?

10/2009

Quảng cáo thành công, xã hội thất bại

Con gái tôi thích xem quảng cáo bột giặt, ở trong ấy, có những em bé bần thủ bồng nhiên sạch sẽ, có một bà mẹ gần như phải chui xuống gầm giường. Con tôi thích hình ảnh ông bố không biết làm gì cả, kể cả việc đơn giản là bỏ làm sao cho lọt một khúc xương vào trong một cái nôi. Ai cũng biết bỏ xương vào nôi thì cảm thế nào, nhưng khi ông bố và đứa con trai (một ông bố tương lai) không biết thì cũng không làm sao cả, mọi người đều cười vui sướng và khoái chí. Bởi mẹ đã có bột canh ngon hơn, mẹ biết làm tất cả, mẹ giải quyết mọi vấn đề ngay lập tức. Bởi đó là mẹ trong quảng cáo. Tôi thấy lòng nặng trĩu.

Vì tôi không thể giải thích cho con tôi rằng, có những bất công trong xã hội mà không thể

một sớm một chiều giải quyết. Có những định kiến dành cho phụ nữ dưới lời khen ngợi, có những điều phi lý phụ nữ phải chịu đựng dưới mỹ từ, danh hiệu vẻ vang. Có những ông chồng thành đạt trên sự bóc lột vợ. Và những hình ảnh đẹp đẽ ngọt ngào trong những spot quảng cáo trên truyền hình chỉ bộc lộ sự méo mó của chúng ta về hình ảnh người phụ nữ trong gia đình.

Thử xem nhé, trong những quảng cáo trên truyền hình, người mẹ sẽ mặc đồ nhẹ màu nhạt dịu, ngồi yên trong nhà làm bếp, lo chọn mua sữa cho con uống, lo tìm người chuyển sữa đến tay con, là người rửa bát, là người giặt đồ, lau nhà. Mẹ là người tắm cho em bé, cho con uống sữa ăn bánh, cho con uống thuốc ho. Mẹ là người là phẳng đồ cho bố, phơi quần áo, vừa kiếm tiền vừa lo việc nhà, đang vừa may đồ vừa lo không có nước một lần xả thì quần áo không sạch, ảnh hưởng tới thu nhập gia đình. Mẹ còn là người giữa bữa cơm phải đứng dậy lôi dao thớt ra băm chặt để hầu hạ một ông bố và một ông con đang cau mày trách móc ngồi vênh đũa sau lưng, chỉ vì thiếu chút nước tương để chấm.

Lần đầu xem những quảng cáo ấy, tôi đã bật cười, vì ở gia đình tôi, nếu giữa bữa cơm hết nước tương, hẳn ông bố sẽ là người đứng ngay dậy dao băm thớt chặt, rồi nhanh chóng

pha ngay một bát nước chấm mới còn ngon hơn bát cũ. Cũng không có chuyện phụ nữ vừa phải kiếm tiền vừa phải lo giặt đồ. Đồ thì đã có máy giặt, tất nhiên. Nhưng người đang làm việc (kiếm tiền nuôi gia đình) thì có thể ngồi yên type máy tính cho đến lúc xong việc, người đang rảnh tay sẽ tự động bỏ cuộc bia chiều, cuộc câu cá, cuộc bóng đá, v.v... để tắm cho trẻ con, nấu cơm, xếp mâm bát tử tế. Vấn đề là, ông bố sẽ làm trong vui vẻ, và những người ngồi chờ phía sau đâu có ai cau mày trách móc, lắc đầu. Vị trí nhân vật quảng cáo nếu thay bố bằng mẹ, thì trong gia đình tôi, thực chất đã không hề ảnh hưởng gì.

Nhưng trên quảng cáo ở tivi, hẳn sẽ nhận được nhiều lời phàn nàn của xã hội. Chắc chắn nhà quảng cáo không chấp nhận được việc thi rửa bát bằng nước rửa chén mà để cho các ông vơ mớ hôi đầu gục xuống, mười ngón tay bận rộn cọ cọ quẹt quẹt, các bà đứng thành thoi chơi không, đón lấy cái đĩa, chỉ dùng một ngón tay nhẹ nhàng quẹt một cái chứng minh là đĩa sạch. Không đâu, phụ nữ là phải đầu tắt mặt tối, như thế mới thuyết phục được xã hội người tiêu dùng. Nếu nhà quảng cáo nghĩ khác, hẳn họ đã không sản xuất clips quảng cáo như thế. Có quảng cáo tỏ ra ưu ái phụ nữ gia đình bằng khẩu hiệu “cho mẹ nghỉ một tí” thực ra là một sự nhân đạo giả dối, bởi sau

lưng nó là quan điểm mặc định: “Mẹ tức là phái bận rộn và vất vả suốt ngày, không được phép nghỉ ngơi”.

Nhà quảng cáo cũng sẽ mãi mãi đưa lên hình ảnh người phụ nữ vạn năng, khéo léo, duyên dáng, ấm áp với con, lãng mạn với chồng. Những hình ảnh thuyết phục hoàn hảo ấy là một thông điệp nói với phụ nữ rằng, chúng tôi là hàng hoá, chúng tôi giúp bạn đạt được điều ấy.

Nhưng hình ảnh hoàn hảo ấy có tốt cho phụ nữ không, tôi nghĩ là không.

Những hình ảnh ấy bóp méo phụ nữ, bắt phụ nữ sống theo khuôn thước ấy của xã hội. Tôi không thể tin nổi có một phụ nữ nào, có thể vừa xinh đẹp trắng da theo thời gian, chăm sóc tóc không gãy rụng, vừa nuôi con hoàn hảo, làm phẳng từng ly trên áo chồng, nấu ăn bằng bột canh tốt nhất nên mọi món đều được hít hà, nhà rộng sạch bong, cái nhà mà chắc chắn nếu đúng là phụ nữ lý tưởng như trong quảng cáo thì có phần tài sản khá lớn phải do mình làm ra góp tiền mua cùng chồng, chứ không phải do lấy nhầm... đại gia hoặc do vừa bán ruộm, được bồi thưởng giải phóng mặt bằng.

Liệu phụ nữ vừa thành đạt vừa giỏi giang, đảm đang, vừa tế nhị chu toàn, vừa khôn khéo để dành thời gian (ăn cắp được từ thời gian

của gia đình hoặc công sở) để chăm sóc chính bản thân mình nữa, có thật không, cho dù người phụ nữ ấy sử dụng tất cả mọi sản phẩm được quảng cáo trên tivi.

Nói một cách đơn giản, ngay chính những chủ nhân sản phẩm, những ông bà tổng giám đốc công ty ấy, hay những người trực tiếp sáng tạo và chế tác clips quảng cáo ấy, họ có được như vậy không? Chắc chắn là không. Vậy tại sao họ dựng lên hình ảnh một phụ nữ hoàn hảo tới mức chuẩn mực của xã hội.

Để làm cho phụ nữ bình thường khi xem chỉ nhận ra rằng, thì ra mình còn thua kém hình ảnh phụ nữ trong quảng cáo. Mình thua kém mặt này hoặc mặt khác, mình muốn được như cô ấy về mặt này hoặc mặt khác. Vì thế, mình sẽ mua dùng sản phẩm này với mong ước làm cho mình gần hơn với hình ảnh người phụ nữ được xã hội tôn xưng kia. Và người phụ nữ tiêu dùng tự nguyện trở thành nô lệ của món hàng đó, nghiêm trọng hơn là của triết lý đó: Phụ nữ bị định hình trong xã hội, tuân theo mong ước của xã hội, là nô lệ cho dục vọng muốn được thoả mãn yêu cầu của xã hội, chấp nhận sự mất bình đẳng trong lao động và đóng góp gia đình.

Tôi thấy thật là hài hước. Tôi thấy người phụ nữ chưa hoàn hảo đang ngồi xem tivi kia mới đúng thật là phụ nữ của xã hội. Cớ sao

những mẫu quảng cáo lại làm chị bất an, làm chị mất tự tin, làm cho chị thấy mình thua kém?

Trong thực tế, ở gia đình tôi, ông bố mới là người nấu ăn ngon nhất, người khéo tay nhất, đảm đang nhất, là người nuôi con khỏe dạy con ngoan, người rửa bát nhanh hơn, người đi chợ tháo vát nhanh nhẹn và tính toán bữa cơm một cách có khoa học hơn, làm sao để mọi người vừa ngon miệng vừa ăn hết sạch thức ăn, lại tiết kiệm. Tôi cũng làm tốt những việc đó, nhưng ông bố của gia đình tôi còn làm tốt hơn.

Hãy để người đàn ông tốt hơn, chăm sóc nhiều hơn bản thân anh ta rồi chăm sóc cả mọi người trong gia đình nữa. Nếu những mẫu quảng cáo kia thành công, thì cả xã hội đã thất bại. Những cô con gái bé bỏng sẽ lớn lên với ý nghĩ rằng, mình buộc phải vừa đẹp vừa ba đảm đang, nếu không, mình là hàng thứ phẩm.

Hàng ngày, bao phụ nữ bị đặt lên tóc những vòng nguyệt quế, những danh hiệu vẻ vang, những lời xưng tụng, để rồi bị biến thành nô lệ cho những danh hiệu ấy, một cách vô hình, với sự ủng hộ và tung hô của truyền hình.

9/2009

Bỏ việc

Công việc tốt hay không thường là nhận định của cá nhân. Bạn thấy hài lòng với công việc và thu nhập là đủ.

Bằng cấp lại là nhận định của xã hội về bạn. Xã hội có những chuẩn mực và quy tắc riêng, mà ví dụ, đối xử của xã hội dành cho một thạc sĩ sẽ khác đối xử dành cho sinh viên tốt nghiệp đại học, thông qua mức lương chẳng hạn, hoặc thông qua sự kỳ vọng.

Cách đây năm năm, tôi cũng đã ở trong tình cảnh này. Tôi nhớ là vào tuần lễ cuối cùng trước ngày quyết định có nên bỏ công việc đang rất tốt đẹp và ổn định của mình để đổi lấy hai năm thạc sĩ đầy khó khăn vất vả hay không, thì tôi quen một ông già cao một mét năm mươi, học chưa hết trung học, trán hói và hay đi một đôi giày da rất kỳ quặc, mồm vênh lên.

Nhưng ông già lại là một trong những thành viên câu lạc bộ doanh thu triệu đô một năm của một hãng bảo hiểm nhân thọ Mỹ.

Tôi mời ông tới một quán bar uống rượu vang của Bỉ mà thôi, và chỉ là để cảm ơn một nghĩa cử của ông giúp tôi thoát khỏi rắc rối với cảnh sát. Tiện miệng, tôi nói, tôi đang băn khoăn có nên đánh đổi gia đình và công việc để lấy học bổng hay không? Ông già nói, kể cả không có học bổng cũng nên đánh đổi. Tôi hỏi, vậy sao ông đã bỏ học, mãi mãi không tốt nghiệp trường nào, và sau này lại không học tiếp, nhưng lại khuyên tôi nên học tới thạc sĩ?

Ông nói, tôi lùn xấu xí không bằng cấp tôi vẫn ngồi bàn tiệc cùng giáo sư tiến sĩ, tôi vẫn kiếm cho công ty tôi cả triệu đô lợi nhuận một năm. Đó là bởi tôi biết tận dụng ưu thế quan hệ xã hội của tôi và những ứng xử hợp tình hợp lý của tôi. Điều đó không chỉ giúp tôi mà còn giúp cả ông chủ tôi, gia đình tôi, xã hội, trong đó có cô. Nhưng đó là xã hội của ba mươi năm nay. Còn cô sẽ phải đối phó với xã hội ba mươi năm kể từ nay về sau, nơi mà nếu cô học cách của tôi, cô sẽ thất bại trong đường đời.

Trong xã hội ngày nay, cô không thể thành đạt bằng sự khôn khéo, mềm mỏng, chân thành lại có chút duyên ăn nói như tôi nữa. Cô phải đối diện với những thứ khắt khe hơn,

như thi tuyển dụng, như xét thăng cấp lãnh đạo. Cô có cả họ hàng trông vào cô. Vì thế nếu cô là một thạc sĩ, ba mươi năm trước mắt cô sẽ giúp được họ nhiều hơn là cô mãi mãi chỉ là một người tốt nghiệp đại học.

Và bạn biết tôi đã quyết định ra sao rồi, đúng không? Mỗi quyết định đều mở ra một cánh cửa cho cuộc đời bạn.

Vào ngày phát biểu luận văn tốt nghiệp trước cử tọa tham gia hội thảo quốc tế về Đông Nam Á, tôi bỗng nhiên mong ước giá bây giờ có ông già kia ngồi ở dưới nghe tôi trả lời phản biện của các giáo sư. Để ông thấy rõ cuộc tôi đã mở cánh cửa của đời mình thế nào.

8/2009

Chữ “Công” không còn nói lên nhiều về phụ nữ

Có hai câu chuyện khá thú vị về phụ nữ trong phép so sánh. Câu chuyện thứ nhất là của một giáo sư nghiên cứu về bình đẳng giới tại Đại học Shih-Hsin (Dài Loan). Bà cho rằng, trong con mắt người phương Tây thì tam tông tứ đức là một trong những điều khó hiểu nhất của phương Đông. Bà cho rằng, ở thế kỷ hai mốt, cho dù đã thay đổi theo định nghĩa hiện đại, chứ không phải theo những chuẩn mực bó buộc tới phi lý của thời cổ đại, thì người phụ nữ có đủ tam tông tứ đức không còn là phụ nữ nữa, mà là một nô lệ của nam giới.

Các giá trị quan thay đổi không có nghĩa là những chuẩn mực xa xưa như tứ đức “công, dung, ngôn, hạnh” của phụ nữ bị vứt bỏ vào sọt rác. Tuy nhiên, nếu đặt nó trong phép so sánh với đàn ông, thì tứ đức nào cho đàn ông?

Câu chuyện thứ hai là do một anh bạn tôi kể lại. Cơ quan anh một ngày đẹp trời, sếp và nhân viên hào hứng kéo nhau lên xe rong ruổi xả hơi, đi du hí tới một khu du lịch mới mở. Đường đi khá xa, dọc đường câu chuyện tứ đức của các chị em được lôi ra mổ xẻ. Mọi người đều đồng ý rằng, chữ “Công” của các chị em giờ đã nhẹ nhõm hơn xưa rất nhiều rồi. Các chị em đâu cần giặt giũ, dệt vải, may vá, đâu cần nhóm lửa thổi cơm, đâu vất vả nâng bô đổ rác như ngày xưa, mọi việc đã có máy móc hay Ôsin làm hộ. Một người bỗng chất vấn rằng, thế tại sao bọn Tây nó lại cứ kêu là phụ nữ Việt Nam khổ, ra đường toàn thấy chị em làm lụng các nghề vất vả như hót rác, bán rong, chở rau, gánh gồng?

Cả xe đồng ý vừa đi vừa quan sát, từ đường cao tốc, qua chỗ thu vé thấy phụ nữ làm, qua phố thấy phụ nữ bán hàng, dọc đường thấy phụ nữ với em nhỏ (lại là em gái) đẩy xe bò, quả thật là sao “tình cờ” thấy toàn phụ nữ làm việc nặng? Bỗng một anh nhân viên phát hiện, biết đâu đàn ông đang bận đi du hí, nhìn cá xe mình thì thấy ngay, hôm nay bố vắng phòng đi chơi cũng chỉ toàn đàn ông!

Chữ “công” của phụ nữ thời hiện đại giờ nên đo đếm bằng gì, khi mà máy móc và Ôsin đã đỡ dần rất nhiều?

Nếu đứng từ góc độ bình đẳng giới, có một tiêu chí quan trọng để đánh giá vai trò và sự đóng góp của mỗi thành viên cho gia đình, đó là thu nhập và thời gian. Phụ nữ Việt Nam tất nhiên, cho dù không phải dệt vải, may vá, giặt giũ, cho dù nhà có Ông, thì trong một ngày, thời gian của các chị dành cho gia đình con cái cũng vẫn nhiều hơn các ông. Và cho dù hai vợ chồng lương bằng nhau, cùng làm một cơ quan, cùng nhu cầu chi tiêu cá nhân như nhau, thì tỉ lệ tiền lương mà người vợ chi cho gia đình cũng vẫn nhiều hơn các ông bố.

Không phải vô lý mà một số học giả châu Á sang Việt Nam nghiên cứu về đời sống xã hội, kết cấu gia đình người Việt, khi về nước, họ đã công bố rằng Việt Nam là một dân tộc mẫu hệ. Khi phụ nữ là nguồn cung cấp kinh tế chính trong đại đa số gia đình, phụ nữ là người gánh vác những công việc lớn cũng như nhiều dầu việc trong gia đình hơn, bỏ nhiều thời gian cho gia đình hơn đàn ông Việt Nam. Họ gặp những đàn ông cời trần trà thuốc bia rượu ngay cả trong giờ hành chính, và những phụ nữ vất vả ngay cả khi giờ tan tầm đã kết thúc từ lâu. Khi li hôn, phần lớn người mẹ Việt Nam cũng được giành quyền nuôi con, trái ngược hẳn lại với một số quốc gia và lãnh thổ láng giềng. Họ nói, Việt Nam chỉ còn thiếu một biểu hiện duy nhất "con mang họ mẹ"

nữa thì sẽ là một chế độ mẫu hệ đầy đủ và đặc trưng, nơi đàn bà gánh vác, và đàn ông lợi dụng chủ yếu vào chữ “công” của người phụ nữ.

Tại Đài Loan và Hàn Quốc, nơi có nhiều phụ nữ Việt Nam sang làm vợ đàn ông bản địa, những quảng cáo môi giới cô dâu nước ngoài tại đó thường nhấn mạnh một ưu điểm của các cô dâu Việt Nam là sẽ chịu khó làm việc nhà, chịu khó gánh vác gia đình không than thở, nếu quen cuộc sống thì các cô dâu Việt cũng sẽ đi làm kiếm tiền giúp chồng nuôi gia đình, chứ không bao giờ đòi hỏi các ông chồng phải chăm sóc mình, phải mang tiền về cho mình tiêu, chỉ ở nhà đi mua sắm và làm đẹp như những phụ nữ bản địa. Chữ “công” của phụ nữ Việt Nam cũng được đàn ông nước ngoài đánh giá rất cao, không biết đây là một điều đáng vui mừng hay một nỗi đau của phụ nữ Việt Nam?

Tôi đã sống ở rất nhiều gia đình người Đài Loan, thông thường người chồng phụ trách các việc như đi chợ, đi siêu thị, lái xe, nấu ăn, rửa bát, đổ rác, lau nhà, là quần áo, ngoài ra còn phải đưa tiền cho vợ mua sắm theo ý... vợ. Rất nhiều, nếu không nói tới 95% gia đình tôi biết ở quanh tôi, người vợ một năm chỉ nấu ăn vài ba bữa, vào dịp Tết hoặc dịp đặc biệt nào đó, còn nếu chồng không nấu cơm, cả nhà

sẽ ăn cơm ngoài đường, trong các quán ăn. Có lần tôi nói đùa, bảo, ở Việt Nam tôi là bằng cấp cao, thu nhập cao, thành phần trí thức, công việc có địa vị, thế nhưng tôi chỉ ghen tị với các cô dâu Việt Nam chưa học hết tiểu học ở đây.

Những người đã từng sang Việt Nam thì họ hiểu, đó không chỉ là một câu nói đùa. Phụ nữ có rất nhiều ưu điểm chính là để bù đắp bởi có những người đàn ông không ưu điểm. Càng nhiều phụ nữ ba đảm đang thì xã hội càng trì trệ bảo thủ và trọng nam khinh nữ tới tận gốc rễ. Tứ đức càng được nhắc tới nhiều chứng tỏ những đàn ông lười biếng và gia trưởng còn đang có quyền lực lớn chỉ huy xã hội, nên họ tiếp tục tôn xưng những giá trị mà thực chất là “một sự lợi dụng giữa người với người” dựa trên những mỹ từ đẹp dẽ.

Chữ “công” trong xã hội hiện đại nếu được đánh giá dựa trên những cống hiến của phụ nữ thúc đẩy xã hội phát triển, nuôi dạy con cái trưởng thành về thể chất và lành mạnh về tinh thần, xây dựng những không gian văn hoá quanh nơi họ ở và làm việc, thì thật quý giá biết bao. Phụ nữ tự tin rằng bản thân cái đẹp cũng đã là đóng góp, để chồng nấu cơm cho mình tranh thủ làm việc cũng không hề làm giảm chữ “công” của mình, ngồi chơi cùng con, đi xem phim, đi xem con biểu diễn và vỗ

tay cũng là đã làm tốt chữ “công” của mình, thì lúc đó xã hội nào phải lo âu về chữ “bình đẳng giới” trong gia đình nữa? Thậm chí nếu phụ nữ đủ bận rộn, đủ chuyên tâm, và đủ tự tin để không còn bận tâm tới chữ “công” (không bận tâm chữ không phải không đếm xỉa) thì khi đó, tôi tin người phụ nữ mới định đạc trên vị trí của mình nhất, vị trí do mình tạo ra trong cuộc sống chứ không phải vị trí thoả mãn những tiêu chí của đàn ông.

Tôi đã mất khoảng mười năm để trao đổi được với chồng tôi thông điệp ấy, không bằng lời.

8/2009

Nhảy việc để hoàn thiện mình

Kinh nghiệm nhảy việc đầu tiên của tôi khá tẻ nhạt, tôi bị cơ quan sa thải bởi một lý do không liên quan gì tới nghề nghiệp.

Ngay lập tức, chỉ trong vòng vài tuần đầu tiên, có tới hơn mười lời đề nghị công việc mới từ những cơ quan khác nhau, cả trong và ngoài nước với những đãi ngộ rất tốt, thậm chí gấp hơn mười lần nhiệm sở cũ, làm tôi băn khoăn nghĩ, vậy thực ra tôi đã bị sắp sa thải hay tôi đã sa thải sắp?

Từ vị trí nhảy việc thụ động, chỉ sau một thời gian ngắn, tôi thành kẻ chủ động nhảy việc. Khi những cơ hội quá tốt liên tục mở ra trước mắt, như riêng trong năm 2008 có hơn bốn mươi lời mời cho tôi một vị trí tốt, một công việc mới thú vị, những thử nghiệm tại những môi trường khác biệt. Tại sao không

thử, khi ta còn trẻ, còn hoài bão, còn muốn trải nghiệm?

Thực ra người ta không chiến thắng bởi khoẻ hơn, giỏi hơn, nhiều bằng cấp hơn, mà chiến thắng bởi quan niệm sống và năng lực hành động. Và tôi xếp sau lưng bằng cử nhân ngoại ngữ, bằng thạc sĩ báo chí để bắt đầu ném trái một cuộc sống say mê trong những cơ hội mới. Tôi sản xuất chương trình cho truyền hình, tôi làm bầu show ca nhạc ở nước ngoài, tôi đi bán báo lẻ từng tờ một, tôi viết kịch bản phim, tôi tổ chức hoạt động thiện nguyện, tôi thiết kế quảng cáo, tôi tổ chức sự kiện, tôi làm chủ, rồi làm thuê, tôi dẫn chương trình truyền hình, tôi thiết kế các sản phẩm và các chuyên mục trên báo chí, tôi làm sách, tôi là blogger chuyên nghiệp.

Thậm chí danh thiếp của tôi in ra cũng thay đổi không kịp theo tốc độ hoán đổi công việc và nhiệm sở của tôi. Tôi đổi việc ngay cả khi công việc đang rất tốt, dự án đang ở giai đoạn tốt nhất, đang là sếp, để chuyển sang một lĩnh vực hoàn toàn xa lạ. Để tiện nhảy việc, hơn hai năm nay tôi thuê riêng một “văn phòng ảo” tại nước ngoài để thuận tiện cho việc liên hệ và giữ những mối quan hệ cũ.

Có mạo hiểm quá chăng khi tâm huyết đáng lẽ dành cho một chuyên môn, đáng lẽ đầu tư lâu dài cho một sự nghiệp, thì giờ đây

lãng phí trên rất nhiều lĩnh vực, để cho đến cuối cùng, tôi trở thành một người giàu kinh nghiệm nhưng ít công sự, nhiều nghề nhưng không biết nên định vị mình là gì trong xã hội?

Nếu bạn nghĩ nhảy việc là để có lương cao hơn, công việc tốt hơn, công ty to hơn, bạn hãy tỉnh tiến theo mũi tên đó và cân nhắc kỹ trước khi vượt ra giới hạn của chính mình. Bạn hãy coi tôi là một tấm gương nên tránh.

Còn tôi luôn thêm muốn tự do, thì nhảy việc là cơ hội tốt để trải nghiệm và tự hoàn thiện. Ít nhất, trước khi tôi thấy tôi già đi, trước khi tôi cảm thấy mình cần một thu nhập an toàn và một môi trường an toàn, trước khi tôi mệt mỏi và bị vắt kiệt bởi những công ty tham lam chất xám.

Nhưng không phải đời sống cho ta cái quý giá nhất là sự chủ động sao? Không phải nhảy việc là đặc quyền của kẻ mạnh hay sao? Bạn muốn làm kẻ mạnh, muốn trưởng thành, muốn thử thách giới hạn cao nhất của bản thân, hay bạn muốn để đời mình trôi qua trong một nhiệm sở từ lâu đã trở nên cũ kỹ và già nua như chính bạn, mặc dù bạn mới ra trường có khi cũng chỉ vài năm?

7/2009

Tiền bạc không thành vấn đề!

Mới nghỉ ở nhà vài tháng, cuộc sống thấy đã trì trệ ghê gớm. Tôi tự nhủ, chắc mình lại phải đi thôi, hoặc kiếm việc để ra khỏi nhà.

Một buổi, đã vào khoảng chiều chiều, thấy điện thoại di động rung, tôi tự nhủ, quái lạ, ai biết được số di động của mình? Người gọi đến hoá ra không lạ, là một người hàng xóm từng quen biết ngày xưa, đã lâu không liên hệ, bà gọi cho tôi tất có việc gì nhờ vả.

Bà không vòng quanh gì hết, bà hỏi tôi, nếu tôi tới nhà bà chơi, một tiếng bao nhiêu tiền? Tôi ngạc nhiên hỏi, tới để làm gì? Tới để giúp bà, tới làm gì cũng được, nhưng cứ đến nhà bà, tiền nong thế nào bà trả hết. Đến càng nhiều càng tốt.

Tôi ngạc nhiên quá sức, tôi bảo, nếu bác cần cháu giúp chuyện gì thì khi nào rảnh cháu sẽ tới thăm, còn bây giờ, cô Ôsin nhà cháu

đang nghỉ phép về quê độ... một tháng, cháu phải bỏ ra mà làm việc nhà, thời gian tám một ngày còn chẳng đủ lâu nữa là đi đâu.

Bà nói, không, bận mấy cũng phải đến, ít nhất thì cũng phải đến hai buổi tối một tuần. Tôi bắt đầu thấy hơi khó hiểu và hơi khó chịu với đề nghị áp đặt này.

Hoá ra, đầu dây bên kia thổ lộ nỗi đau khổ của gia đình bà bấy lâu nay. Đứa cháu trai duy nhất quý hoá trong nhà, cho ăn học tử tế, mà lại chỉ thích bạn bè chơi nhởi, không chịu nghe lời bố mẹ ông bà xếp đặt cho một con đường tương lai theo ý họ. Bà cho biết, bà với ông đều cán bộ cỡ trung ương, làm lãnh đạo cao cấp, con bà, dâu rể bà, đều là thạc sĩ tiến sĩ ở Mỹ, làm ở các viện nghiên cứu, làm lãnh đạo, đi nước ngoài quanh năm. Vì thế ít thời gian dạy dỗ con. Và đứa cháu trai duy nhất ấy, giá mà nó muốn du học nước ngoài, làm thạc sĩ tiến sĩ như bố mẹ nó, hay nó đòi học cả đời thì cả gia đình đều sẵn lòng cho nó thoả nguyện. Thế nhưng nó lại thờ ơ với những sự chăm sóc của gia đình bà.

Nó cũng học đại học, nhưng không theo ý nguyện gia đình. Tốt nghiệp xong nó không chịu “phấn đấu” đạt bằng cấp tiến sĩ như bố mẹ, thì gia đình cũng phải chịu, không trở thành học giả thì đi làm cũng được. Nhưng giờ, đã thu xếp cho nó vào một chỗ tốt ở một

tập đoàn tốt, nhưng nó cũng chẳng tha thiết nốt. Nó không hút chích ma túy, nó không nghiện ngập cờ bạc giai gái, nó không nói dối lừa đảo, nó không lừa biếng ý lại, nó không ăn chơi hàng hiệu loè loẹt, vượt tiền qua cửa sổ, nó không có gì đáng phải phàn nàn, trừ việc nó chỉ ưa giao đãi bạn bè, đi đó đây, mê Trang Hạ, và không chấp nhận những tương lai gia đình sắp đặt cho nó.

Dầu dầy bên kia mất chừng mười lăm phút trút những nỗi lo âu, buồn bã, sợ hãi của một bậc phụ huynh, bậc bố mẹ ông bà, bà nói ngay rằng, bây giờ chỉ có tôi mới có thể cứu vớt thằng bé kia. Tôi sẽ có vị trí như một bác sĩ chữa trị tâm lý cho nó. Nó thích tôi lắm, nó sẽ nghe lời tôi. Bà chỉ cần tôi đến chơi một thời gian, thú thi tâm sự, trao đổi, uốn nắn nó để nó sẽ trở thành người như gia đình mong muốn: một công chức, một cán bộ kinh doanh, một nghiên cứu sinh ở nước ngoài, thậm chí một ông chủ nếu nó thích. Nhưng đừng như nó hiện giờ. Và tôi lấy cớ gì đến cũng được, dạy gia sư, đến thăm, đến chơi, tình cờ ghé qua, bà sẽ trả tiền cho tất cả những cuộc ấy, bất cứ mức giá nào tôi thích.

Tôi chỉ nhớ nhẹ, cháu không đến đâu, và bác cũng không trả nổi mức tiền thù lao của cháu đâu.

Tôi nhớ lại lảng máng một cậu bé đẹp trai học một trường Kinh tế của thủ đô, thỉnh thoảng gửi lời nhắn cho tôi qua blog Trang Hạ, cũng chỉ là hỏi thăm thông thường. Tôi không trả lời những PM ấy vì không có thời gian. Tôi không biết cậu ấy đã tốt nghiệp đại học, cậu ấy cũng không kể cho tôi biết, gia đình cậu ấy kỳ vọng những gì ở cậu, bà cậu là một người quyết đoán và áp đặt thế nào. Cậu cũng không kể với tôi, tất nhiên, về khoảng cách quá lớn giữa cậu và gia đình cậu. Thế nhưng việc cá nhà cậu đều biết cậu thích tôi, nghe lời tôi, hẳn đã phải là một quả bom nổ giữa gia đình trí thức và nhiều danh hiệu ấy. Và hẳn cả gia đình đã họp bàn kỹ rồi mới quyết định, gạt bỏ sự kiêu hãnh sang một bên để gọi điện cho tôi, ra lệnh cho tôi tới nhà để giúp “điều chỉnh” quan niệm sống của con họ, với câu nhắn mạnh liên tục mỗi 2-3 phút nói: “Tiền bạc không thành vấn đề!”

Một tiếng của tôi đáng giá bao nhiêu?

Tôi từ chối ngay lập tức, vì tôi bất giác liên tưởng tới nghề làm gái gọi. Định giá theo thời gian và theo hạng khách. Một tiếng của Trang Hạ đáng giá bao nhiêu tiền? Mỗi phút một đô la? Mỗi tiếng một triệu? Mỗi tối hai trăm đô? Đã từng có người ngồi máy tiếng máy bay chỉ để được ngồi uống cà phê với Trang Hạ nửa tiếng. Cũng có những người muốn gặp mặt tôi

trong đời thực xem thế nào nên gửi tới một hợp đồng có giá trị. Cũng có những người vì muốn được làm quen nên nhờ bố mẹ nói chuyện với tôi trước. Tất cả những điều ấy đều dễ thương, tôi đều trân trọng, vì nó làm tôi biết rằng họ đều có thiện chí, họ sẵn sàng, họ tôn trọng tôi. Dù cách bày tỏ của họ khác nhau.

Còn cậu bé, tôi lại muốn cậu, nếu quả thật cậu như họ mô tả, thì cậu hãy cứ sống theo cách cậu cảm nhận, làm những việc cậu cho là phù hợp với bản thân, và nhất thiết phải tìm cách thoát ra khỏi sự áp đặt của gia đình. Tôi mới giao tiếp mười phút qua điện thoại đã không chịu nổi, không tìm được tiếng nói chung với gia đình cậu, thì cậu cả đời làm sao không tránh khỏi những lúc xung đột, tránh sao khỏi lúc quan điểm khác biệt, giá trị quan khác biệt?

Chắc chắn cậu sẽ mừng khi gặp tôi nhưng sẽ thất vọng sâu sắc khi biết số tiền chuyển khoản mà Trang Hạ được nhận. Làm nhục người khác không phải chỉ là tìm cách trả tiền để cười lên người họ. Làm nhục người khác còn có thể là tìm cách trả tiền để cười lên tâm hồn họ, bắt họ văng lờ trong một thời gian thoải thuận.

Tôi không phải là không muốn giúp đỡ người khác, nhất là khi người ta đã đề nghị. Nhưng tôi sẽ đứng ngoài mối quan hệ của gia

Trang Hạ

dinh ấy, vì bản thân họ đã tự định vị được họ trong đời sống. Họ mới là người cần được điều trị tâm lý, tuy nhiên, tôi không thích kiếm tiền theo cách đó. Tôi không thích sự trưởng giả, tôi càng sợ sự áp đặt. Và tôi tin cậu bé sẽ tự cân bằng đời mình giữa mong muốn của cậu và áp lực gia đình.

Ai rồi cũng trưởng thành và tìm được sự hài hoà, ai chẳng vậy?

Thôi thì tôi ở lại nhà bố con, nghèo tí cũng được.

7/2009

Chứng chỉ thành đạt

Anh trai tôi vào mùa thi đại học cũng xốn xang lắm, hai đứa con anh đều đang hoặc sắp bước vào ngưỡng cửa trường đại học, mỗi tin tức giáo dục đều làm anh lo âu. Nào đề thi, nào chấm bài, nào xét tuyển nguyện vọng, đứa con gái út của anh mỗi ngày đi luyện thi hết một buổi chiều, anh cũng ngồi đọc tin trên báo, tìm thông tin trên mạng, rồi đưa đón con trọn cả buổi chiều, bố con cùng nhau vào mùa thi.

Nhưng đó là bởi cô út muốn thi vào trường ngoại ngữ. Còn anh chị tôi, từ khi cô út học lớp 10, anh chị đã khẳng định với các con, bố mẹ không cần các con học đại học.

Các con có thể học bất cứ thứ gì các con thích, học làm thợ may, thợ làm dầu, học nghề chân tay, đi buôn, thậm chí đi làm thuê cho một xưởng nào đó.

Anh chị tôi nói, mỗi năm hàng bao nhiêu đứa trẻ thất bại và đau đớn khi trượt đại học, có bao nhiêu tấm gương nhân tiên, những cô

cậu học trò kết thúc đời mình khi mới mười tám tuổi, tự tử vì thi trượt đại học. Anh chị tôi không muốn con mình trưởng thành trong áp lực, hoặc thậm chí mất con trong sức ép thi cử.

Anh chị tôi cho rằng, bất cứ nghề nào cũng cao quý, làm thợ, đi bộ đội, làm thuê hay làm chủ, miễn là lương thiện, nuôi sống được mình và gia đình, có tích lũy chút ít cho đời con cái. Công trường đại học không phải là lối đi duy nhất sau khi tốt nghiệp phổ thông. Hơn nữa, những áp lực từ học hành thi cử nếu thêm vào đó cả kỳ vọng của gia đình, sức ép của bố mẹ sẽ khiến con cái không chịu đựng nổi, mà lúc đó không ai biết điều gì sẽ xảy ra. Thà cứ để cho con cái phát triển tự nhiên, làm những gì chúng thích, đạt lấy những cái chúng nó đủ năng lực, và vui sướng trưởng thành, vui sướng vào đời một cách nhẹ nhõm, không mặc cảm cũng không kỳ thị người khác chỉ vì họ có hay không có cái mác đại học.

Tôi nghĩ đến những cô cậu học trò lớp mười hai, hình ảnh đổ mồ hôi những mùa thi đại học tháng bảy, rồi hình ảnh ôm hồ sơ xin việc cũng những tháng bảy tốt nghiệp, hình ảnh nào vất vả hơn?

Tôi nghĩ đến tấm bằng đại học của tôi đã bị xếp xó sau ngày nhận, và tôi thành đạt ở một lĩnh vực khác, tôi nghĩ tới những bạn bè cùng tốt nghiệp đã thành công lớn nhất trên lĩnh vực hoàn toàn không liên quan gì tới chuyên ngành đại học. Trong đó tất cả đều ít

nhieu nhận ra, những gì mình và gia đình mong đợi khi thắng bảy thi đại học ngày xưa, ngày mới vào đời, đã không xảy ra, không như mong muốn vào tháng bảy mình cầm tấm bằng thực sự bước vào đời.

Sau khi tốt nghiệp đại học, nhận ra sự vô ích của tấm bằng, tôi đã tiếp tục học một đại học khác. Sau đó tôi bỏ học ở năm thứ tư bởi nhận ra, tấm bằng đó cũng không giá trị gì nhiều hơn, để chuyển sang một trường đại học thứ ba.

Ngay cả trường đại học thứ ba ấy, tôi cũng đã không tốt nghiệp. Không phải vì không đủ học lực hoặc không đủ cố gắng, mà bởi đã đủ thời gian để nhận ra mình đang ở đâu, xác định lấy vị trí của mình trong xã hội.

Và vị trí của mình trong xã hội lại không liên quan gì tới những tấm bằng tốt nghiệp.

Và rồi tôi quay trở lại trường đại học lần thứ tư, không phải để lấy một tấm bằng tốt nghiệp mới, mà để giành lấy những kiến thức mình cần, giờ đây mình biết mình sẽ dùng gì, muốn gì, làm được gì, và mình cần gì ở trường học, viện nghiên cứu. Chắc chắn đó không phải là vì tấm bằng nữa mà là những mối quan hệ, những kiến thức chủ động học không cần theo một giáo trình nào, những tranh luận và phán biện mà chỉ vì nó, giáo sư sẵn sàng tìm cách đuổi ta ra khỏi trường.

Tôi không cực đoan giống anh trai tôi, kiên nhẫn gợi ý và thú thí với con đề... con có thể đừng chọn đại học. Tôi vẫn nghĩ rằng đại học

là một lựa chọn đúng đắn và cần thiết cho một người trưởng thành. Thế nhưng tôi không cho rằng bằng đại học là một chứng chỉ thành đạt, càng không cho rằng học hết lớp mười hai, bạn cần phải vào đại học.

Bạn kết thúc mười hai năm phổ thông, bạn nên dành thời gian cho chính bản thân mình để sống, trải nghiệm, và nhất là xem xét và suy nghĩ. Trong đời sống, những khoảng thời gian chững lại để xem xét và suy nghĩ là vô cùng cần thiết. Thậm chí ngay cả trong một ngày ngắn ngủi cũng nên dành vài phút ra để cân nhắc. Bạn có thể vào học một trường dạy nghề, trung cấp, bạn đi bộ đội, bạn về quê sống, bạn đi du lịch khám phá, bạn ở nhà học thêm, nghe nhạc, tập thể hình, làm đẹp, đi xem triển lãm, viết thư cho bạn bè cũ hỏi thăm, ngồi đọc sách các lĩnh vực, theo dõi tin tức báo chí hàng ngày, làm những gì mà mười hai năm phổ thông bạn không đủ thì giờ để làm.

Rồi sau đó, khi chắc chắn biết mình cần gì, mình muốn trở thành ai, mình có năng khiếu gì, bạn hãy chọn cánh cổng trường đại học để biết chắc rằng, lần này mình đã lựa chọn đúng.

Đại học chỉ là một trong những phương tiện, chỉ có sự sáng suốt lựa chọn những gì phù hợp cho mình của mỗi người mới là con đường duy nhất để thành công.

Vết thương

Có những giai đoạn tôi biết, chỉ có nước mắt mới hiểu những gì chất chứa trong tim.

Những vết thương tình yêu thời thơ trẻ làm ta đau đớn tâm hồn ra sao, thì vết thương

tình yêu của một người đã trưởng thành, đã từng trải còn sâu xa hơn nhiều lần. Mất đi không chỉ là một người yêu quý, mà là những năm tháng tươi đẹp không còn quay trở lại. Và nó tan biến đi như chưa hề có, như ta chưa hề ám áp, hò hẹn, chia sẻ những giây phút yêu dấu và gần gũi.

Lúc đó, chỉ có một thứ hiện thực mà ta buộc phải chấp nhận bằng nước mắt.

Tôi nhớ ngày còn đi học, mỗi điều gì không vui tôi thường tìm cách bào chữa cho người kia. Nếu họ hẹn mà không đến đón, phải chăng họ ốm, họ hỏng xe, họ bận gì khác? Nếu họ không rủ ta đi xem phim, phải chăng vì họ rụt rè? Có lần một người bạn trai (suýt nữa thành chồng) biến mất suốt một tuần lễ, tôi tự hỏi có phải công việc quá bận, có phải nhà máy đổi thầu, các em lên vôi tiền, hay ốm? Tôi ngồi một chỗ và bào chữa cho họ.

Khi họ bỏ tôi, tôi nghĩ đó là lỗi của chính mình. Mình đã không làm cho họ cảm thấy hạnh phúc. Một cô gái không biết cách mang lại hạnh phúc cho người xung quanh, thật tồi tệ.

Xen giữa những cơn ngơ ngác ấy, tôi tự đi viện, tôi tự tìm nhà, tôi tự lo liệu đời mình, tôi tự vượt qua những cơn khủng hoảng của đời tôi mà không có ai ở bên. Cho đến ngày hôm nay nhìn lại, thấy nước mắt đúng là người bạn thân nhất, chỉ có nước mắt hiểu lòng tôi.

Vậy những vết thương trong tim, ai mang đến, ai chữa lành?

Tôi nhớ một cuốn sách đọc được hồi nhỏ, có câu dinh ninh mãi trong tim “Đau khổ thay cuộc sống của một kẻ đòi hỏi tình yêu, mà chỉ nhận được dục vọng”.

Đó là gánh nặng cuộc sống mà khi quay về tự đối thoại với mình, tôi mới thấy mệt mỏi. Chỉ chính mình mới hiểu, điều gì làm mình cảm nhận là tình yêu, thứ gì làm ta hiểu đó chỉ là dục vọng. Cho dù người kia cứ khẳng khẳng đó là tình yêu.

Dục vọng là khi ta muốn được yêu, có được tình yêu. Còn tình yêu là khi ta có thể hy sinh tất cả mọi dục vọng, cho kẻ khác. Kể cả hy sinh chính tình yêu. Như tôi khi đó, sẵn sàng yêu không đòi hỏi gì, không cần đáp lại, không cần danh nghĩa, không cần hứa hẹn, không cần chăm sóc.

Những thứ tình yêu như thế không đến nhiều lần trong đời, hoặc những người làm ta có thể yêu như thế, ta không được gặp nữa. Biết đâu sau này trên đường đời tôi sẽ gặp họ, nhưng lúc đó tôi đã già.

Nên vết thương trong tim không chỉ là mất mát đổ vỡ, còn là dấu vết một quá khứ đã khép lại trong đau đớn. Một quá khứ hạnh phúc trở trêu thay thường khép lại trong một vết thương lâu lành. Có nhiều người phụ nữ

đã không chữa nổi vết thương để tiếp tục sống. Hãy hỏi cô gái vừa tự tử trong bản tin pháp luật tối qua đi. Có nhiều phụ nữ khác đã không chữa nổi vết thương để tiếp tục yêu, hãy thử hỏi chính cô gái đang nấu trong tâm hồn bạn xem. Có phải từ giờ, sau yêu, cô ấy đã đổi thay không?

Tôi rất thích nữ ca sĩ Hongkong Lương Vịnh Kỳ khi cô ấy, trong một bài hát, đã dùng nước mắt để minh họa cho một nỗi đớn đau của dân bà: "Thì ra tình yêu đau đớn thế. Và em sợ hãi khi biết em sẽ phải yêu tiếp một lần sau!". Cô ấy không sợ nỗi đau bằng việc sẽ lại phải yêu lại từ đầu, biết đâu lại còn nỗi đau sau đón chờ?

Nỗi đau vì tình yêu trong tim đàn ông thường giống như đổ vỡ niềm tin. Họ có thể nhanh chóng tìm thấy niềm tin mới, ở một phụ nữ mới, ở nhan sắc mới, ở sự nồng ấm mới, ở hứa hẹn mới, thậm chí trong say mê mới. Còn phụ nữ thất tình chỉ trọn vẹn là đánh mất tình yêu. Bởi vậy, chỉ tới khi tìm được tình yêu khác, mới là thuốc chữa lành cơn đau.

Tôi có thời gian phải vật lộn chữa lành trái tim mình mà không có thuốc nào cho tôi quên.

Tôi chấp nhận sự thật, không bào chữa cho họ. Nhìn thẳng vào sự thật đau đớn, đúng, họ không chọn ta vì ta không phải con gái của bí thư thành uỷ. Họ không chọn ta vì ta xấu. Họ

không chọn một cô gái thiếu an toàn. Họ không thích một gánh nặng, họ không thích cuộc sống của ta và cách ta nhìn đời, những giá trị của ta vô nghĩa với họ. Ta buộc phải chấp nhận rằng ta đã thua.

Cảm ơn những flashgames bé xíu, đơn giản, đã giúp tôi chống trả lại nước mắt và những cơn khủng hoảng. Có ngày tôi chống chọi tới năm giờ sáng, rồi xuống nhà chạy bộ, sau đó chạy ra bể bơi, cuối cùng chọn một bữa sáng thật thịnh soạn. Nếu đau tới mức không ngăn nổi nước mắt, hãy mượn games để giữ cho đầu óc trống rỗng không nghĩ ngợi gì. Mượn cả những cuộc chạy bộ, thể thao, chơi bóng đúng giờ, hãy nhảy xuống bể bơi đúng giờ để xua những ý nghĩ ra khỏi đầu óc. Lâu dần rồi cũng sẽ quên.

Tôi học được cách quên mà không cần thuốc nào. Cảm ơn sự từng trải giữ cho tâm hồn tôi cân bằng trước những vết thương. Từ một cô gái dễ sụp đổ trở thành một người đàn bà thẳng băng. Dù tôi là người chậm chạp, tôi học mọi điều luôn chậm hơn người khác.

Dù sau đó nhận ra, tình yêu giống như cơn diên tức thời, sau cơn diên, ta trở nên đứng vững.

7/2009

Những chuyện ngoại tình

Tôi rất ấn tượng với câu nói của ngài Pascal đáng kính, ngài ấy dặn dò hậu thế: “Có vợ ngoại tình mà còn chung sống là tự đào huyệt chôn mình!”.

Thế vợ ngoại tình thì bỏ cô ấy đi à? Giết cô ấy đi?

Thế mình ngoại tình thì sao? Dân ông có được ngoại lệ, tức là được tha thứ không?

Có lẽ khi nào sống quá bốn mươi, ngoảnh lại, nhà bác học – triết học – văn sĩ Pascal mới tự xét mình, đặt mình vào hoàn cảnh người khác, giới khác, hoặc có lẽ vì thế ông đã không bao giờ sống được tới tuổi bốn mươi. Cũng có thể những ảnh hưởng từ tôn giáo và xã hội của năm thế kỷ trước, sự ngoặt chuyển về thái độ với tôn giáo của gia đình Pascal đã không cho Pascal cơ hội ngoái lại. Khi phán xét số phận mình thì phải đứng ở một điểm lùi xa

hơn. Để không chỉ thấy đời mình mà còn thấy cả những con người khác, số phận khác.

Tôi có một người bạn gái vật vã khi bắt đầu ngoại tình và cũng vật vã ghê gớm hơn khi phải dứt ra khỏi mối quan hệ “ít có lý” đó khi bắt đầu một trong hai bên trở nên “ít có tình”. Bạn tôi lên án người đàn ông kia lúc đầu dụ dỗ quyến rũ mà rồi sau cùng lại rũ bỏ lạnh lùng, một người đã lợi dụng cô ấy suốt mấy năm tuổi trẻ đẹp đẻ nhất của cô, để cuối cùng, quay về với vợ, phải tay sạch bong không lỗi lấm gì.

Tôi rất khó khăn để giải thích với bạn tôi rằng, đừng chửi bới anh ta nữa, hãy nói cảm ơn anh.

Nói một cách lịch sự thì: Cảm ơn anh vì những giờ phút hạnh phúc đã qua, những kỷ niệm đã có, những ngày tháng đáng lẽ cô đơn thì lại ấm áp. Cảm ơn anh vì đã dành một phần thời gian trong những năm tháng ấy để gắn bó. Cảm ơn vì những lúc chia sẻ niềm vui, chăm sóc khi đau ốm, cảm ơn những lúc đưa xe qua đón, những bữa cơm ăn cùng nhau.

Nói một cách tàn nhẫn thì: Không phải cả hai cùng vui vẻ sao, cùng tận hưởng niềm vui sướng được hoà quyện sẻ chia cả thể xác lẫn tâm hồn? Không phải khi anh ta lợi dụng bạn thì bạn cũng chiếm dụng anh ta sao, thậm chí từ một người phụ nữ khác?

Còn nói theo cách của tôi thì: Bạn chửi họ hay bạn cảm ơn họ, có khác gì nhau đâu, có hơn gì nhau đâu? Có thay đổi được gì theo ý bạn đâu? Vậy đừng chửi bởi nữa để cho cuộc đời mình nhẹ nhõm, để những hằn thù đừng chất ngất lên trong tâm hồn, sự tuyệt vọng đâu độc chính tâm hồn mình. Hãy đứng lùi xa một chút để nhìn vào cuộc đời mình và nói cảm ơn những giờ đã sống, sau đó đi tới tương lai.

Nếu bạn không muốn thì đáng lẽ ngay từ đầu đừng ngoại tình, đừng đổ lỗi cho tình yêu. Nếu đã không lý trí được ngay từ giây phút đầu tiên cùng nhau thì đừng để những giây phút cuối cùng huỷ hoại cả những ngày sau – ngoại – tình.

Có một cô bạn khác lại luôn dằn vặt vì sao họ không bỏ vợ cưới mình? Vì mình xấu hơn vợ họ ư, mình kém tài kém danh hơn vợ họ ư? Hay vì mình không được yêu như vợ họ? Hay họ không muốn biến đổi, cho mình thoát khỏi cây thập giá “ngoại tình” nặng nề? Hay họ thực sự đúng là người đàn ông vừa ích kỷ vừa tham lam?

Tôi lại nghĩ tình yêu ấy chỉ trắc trở ở hai chữ “ngoài hôn nhân” mà thôi, đúng hơn là ngoài đạo lý. Nhưng đạo lý lớn nhất của con người lại không phải là tình yêu sao? Không phải tình yêu luôn luôn tốt hơn sự hận thù sao? Không phải vì tình yêu mà người này có

thể yêu người khác, một người xấu hơn, kém tài hơn, thiếu danh phận hơn người khác sao? Không phải trên cán cân sắc đẹp công danh và đạo đức thì tình yêu đã chiến thắng sao?

Hai quan điểm và lời an ủi trái ngược trên của tôi trước hai chuyện ngoại tình khác nhau có mâu thuẫn chẳng, và nếu vậy thì ngoại tình là xấu xa hay lẽ thường? Tôi nghĩ giờ đây trong cuộc sống, trong cuộc tình, chẳng còn tồn tại khái niệm đúng – sai, phải – trái, mà vấn đề chỉ là: bạn có chấp nhận được không, hay là không chấp nhận? Không chấp nhận thì đừng đến, đừng yêu, đừng chia tay. Còn đã chấp nhận thì đừng dẫn vật mình và dẫn vật người.

Giống như trong câu chuyện cổ, khi giành giật nhau, người mẹ đã buông tay con cho kẻ thù. Không thể nói đó là tốt hay xấu, bởi có thể buông tay thì sẽ mất đứa con, nhưng cũng có thể giữ con lại nó sẽ đứt. Và kẻ thù sẵn sàng làm cho bạn đứt.

Vậy đừng đẩy vợ/chồng họ thành kẻ thù. Hoặc đẩy tình nhân của vợ/chồng thành kẻ thù. Hãy nhìn họ như nhìn một số phận. Và tìm cách bao dung họ lần bao dung lấy bản thân mình. Đó là cách duy nhất để tự bảo vệ mình và tâm hồn mình trước chuyện ngoại tình, cho dù ta là người đứng ở ngã ba đường, không biết đi về đâu trong tình yêu này.

Và ít nhất như thế, bạn cũng không bị biến thành thú phạm, nạn nhân trong những tin pháp luật trên Vnexpress có dính tới chữ “ngoại tình” (như: đầu độc chồng bằng rượu, tắm xăng doạ giết vợ, vợ sát hại chồng, dùng búa sát hại nhân tình, đầu độc chồng vì nghi ngoại tình, giết trẻ sơ sinh, dùng xăng tự thiêu...).

Hết yêu, hoặc hết được yêu, thì cũng buông tay cho người ta đi. Dù mình là vợ, là tình nhân, là chồng. Kịch của Shakespeare chả từng có nàng bị chồng nghi ngoại tình nên cầu xin: “Nếu không yêu em nữa, hãy để em đi. Đừng giết em tội nghiệp!”

Thế kỷ mới, chắc người ngoại tình phải học sẵn câu nói ấy, nhưng là tự cầu xin mình: “Nếu họ không yêu ta nữa, thôi xin ta hãy để cho họ ra đi!”

Tôi có quen một anh bạn Đài Loan xấu xí nhưng rất tốt tính, yêu tha thiết một cô nhưng rồi không lấy nhau. Sau này lấy vợ Việt Nam, để đứa con đầu lòng, anh đặt tên cho nó là Khánh Ly.

Tôi rất ngạc nhiên và hỏi anh, vì sao lại đặt một cái tên tuy đẹp với người Việt nhưng đối với người Đài thì không hề đẹp một tí gì, thậm chí ngay cả khi chưa biết đứa con đó sẽ là trai hay gái. Anh nói:

- Khánh là chúc tụng, mừng vui, Ly là ly biệt, tan rã. Tôi chúc mừng tôi đã đau đớn, chia ly, tan rã, mất mát.

Tôi càng ngạc nhiên hơn và hỏi vì sao. Anh kể chuyện trong quá khứ và giải thích:

- Khi chia tay nhau, nên chúc mừng nhau. Bởi đã mất cô ấy nên tôi mới có được vợ tôi ngày nay, vì đã đau khổ nên tôi mới có con tôi ngày nay, nếu chia tay mà tôi cứ ôm ấp đau đớn, hận thù vì bị phản bội, thì bây giờ số phận tôi ra sao? Vì thế nên vui mừng vì chia tay nhau mới đúng. Tất nhiên tôi vẫn đau đớn cho đến bây giờ nhưng tôi vui mừng với sự chia ly của số phận. Và chúc mừng vì chúng tôi đã chia tay ngay, không kéo dài dần vật tới ngày hôm nay.

Những cuộc sống nào đang kéo dài dần vật trong và ngoài hôn nhân?

Bạn đã nghĩ ra lối thoát cho mình chưa?

Nhưng nếu ai nói họ cả đời chẳng ngoại tình kể cả trong tâm tưởng, tôi nghĩ chắc đó là người tẻ nhạt lắm, chẳng làm cho ai yêu nổi mình hoặc cũng không biết xúc động trước cuộc sống trăm nghìn điều đẹp đẽ. Và trước người như thế, tôi nghĩ thà tôi tự đào huyệt chôn mình còn hạnh phúc hơn sống đời với một người vợ/chồng không cảm xúc.

Tản mạn về nhan sắc

Nghĩ đến phụ nữ là nghĩ tới nhan sắc, như một định tính của họ. Biết viết gì về nhan sắc?

1. Không có phụ nữ xấu, chỉ có phụ nữ không biết là mình xấu.

Tôi nhớ năm 1989, vở kịch “Già Kén” của tác giả Tất Đạt đã làm tôi thao thức rất nhiều đêm. Vở kịch chỉ hai vai, kén diễn viên. Trong đó nhân vật chính là một cô gái xấu xí, quá lứa lỡ thì, đúng ra là ế chồng, vừa xấu vừa kiêu căng, lại “táo bạo” tới mức, cứ đòi người ta nâng niu mình như mỹ nữ. Cô xấu tới nỗi, nếu muốn hôn, chàng trai chỉ có nơi phẳng phiu để thương duy nhất để có thể đặt môi tới là... mu bàn tay nàng.

Tôi thao thức rất nhiều đêm vì không nhan sắc là điểm báo của một phận phụ nữ khó khăn.

Gái xấu trong “Già Kén” ngoài cá tính ra thì chẳng có gì đáng giá.

Đàn bà đã xấu thì chẳng có gì bù đắp nổi. Khi xã hội vẫn cho rằng phụ nữ chỉ cần vừa xinh vừa đẹp đã có thể coi là “có trách nhiệm với xã-hội-đàn-ông”.

Có những nghiên cứu xã hội về “hình ảnh phụ nữ” trong xã hội ngày nay có thật là hình ảnh của phụ nữ không? Hay đó là hình ảnh của mong ước xã hội về phụ nữ?

Là những hình ảnh đã vô hình và vô tình được dựng lên, có phong cách, nữ tính, nhã nhặn, ngọt ngào, đảm đang, nhu mì, khéo gợi, đẹp, mong manh, thanh khiết, nũng nịu, đẹp, xinh, có học... Đây là những hình dung của xã hội về phụ nữ, mà ngay cả phụ nữ cũng đã tự biến những “mong ước ngoại tại” đó thành “nhu cầu bản thân”, thậm chí biến nó thành các giá trị thẩm mỹ và quan điểm sống của chính mình, là mục tiêu để mình nỗ lực.

Tôi nghĩ tôi y hệt hàng trăm nghìn người, đã có lần đánh mất khả năng phán đoán của mình trước giá trị quan quá mạnh mẽ của xã hội này.

Tôi cũng bắt đầu từ rất sớm, rất nhỏ, cố nỗ lực để làm cho chính tôi phù hợp với xã hội này, được chấp nhận trong xã hội này. Mà quên mất rằng, trong quá trình đó, tôi có vui

không, tôi có thấy hạnh phúc không? Bạn có thấy hạnh phúc không?

Phải chăng giới tính quyết định tính cách? Hoặc nói một cách khác, cá tính của chúng ta đã bị quyết định bởi giới tính? Nam giới không được khóc, phụ nữ không được xấu? Nam giới ăn to nói lớn, phụ nữ cấm lớn giọng và phải khép nép? Giới tính quan trọng trong cuộc đời chúng ta đến như vậy sao? Không lẽ giới tính quyết định tính cách của cá nhân, hay chính là xã hội và các mong ước xã hội đã ràng buộc tính cách của ta, lớn hơn là bóp nặn lại quan điểm về con người, thẩm mỹ quan của ta, thậm chí là quyết định cả số phận ta?

Quên chưa kể với bạn rằng, “Già Kén” kết thúc rất vui sướng, cô nàng ế chồng trở nên xinh đẹp giàu có. Bằng trí thức, bằng sức khỏe, năng lực và sự tự chủ. Và anh chàng buổi ban đầu run như cây sậy trước nhan sắc của cô, đã rất sung sướng được hôn, không chỉ lên mu bàn tay, mà còn lên nhiều chỗ khác của nàng.

2. Nếu họ không nhận ra vẻ đẹp, thì đây là lỗi của người đàn ông đó, không phải lỗi của em!

Câu nói đó chấn động tôi rất lâu. Có lẽ vì thế cho đến tận ngày hôm nay tôi không làm sao quên được người đã nói. Người đã khẳng khái nhắc đi nhắc lại cho tôi hiểu rằng, xấu vẫn có năng lực hạnh phúc.

Nhan sắc nằm ở đâu?

Tôi nhớ ngày chưa cưới, chồng tôi thường bảo, từ hồi anh yêu em, bạn bè anh thường chê anh, hoá ra thẩm mỹ quan của mày tệ thế ư?

Những vết thương như thế rất lâu lành, vì nó nằm ẩn trong sâu thẳm.

Xã hội dạy những người phụ nữ phải cố gắng để trở thành... phụ nữ! (Kỳ lạ chưa!) Bằng những quảng cáo mỹ phẩm hoàn hảo đẹp lộng lẫy làm cho phụ nữ bỗng dưng tự thấy mình xấu đi, chán ghét bản thân mình. Những bìa tạp chí lạm dụng hình ảnh phụ nữ đã làm bao nhiêu nàng không dám chạy bộ, leo núi, lang thang khi có nắng bởi sợ làn da đen? Những mong muốn nào của xã hội đã khiến người phụ nữ cảm thấy một lời khen ngợi của nam giới trở thành mục tiêu đời mình - vương phu ích tử, đám đang, hy sinh...

Tôi tự hỏi người chồng nào đang ngồi rung đùi khen vợ mình có đức hy sinh?

Khi học được sự tự tin, bạn mới hiểu rằng cái đẹp và hạnh phúc thực sự vẫn luôn song hành với nhau. Nhưng không phải là thứ hạnh phúc do người ta mang đến, trang hoàng lên bạn, vì bạn đẹp, bạn trắng, má không tàn nhan, ngực chưa xệ, mà là sự mãn nguyện, hài lòng tự ngay trong tim bạn.

Đế khi có bạn PM hỏi tôi, em ơi sao em xấu thế? Tôi đủ hài lòng về bản thân và sự tự tin để trả lời rằng, dạ, vì nhỏ còn xanh lắm!

Mấy tháng trước, một tờ báo đăng hình tôi lên bìa đã bị chất vấn, này tại sao lại lấy ảnh con này làm bìa, văn chương làm sao bằng cô X, mà hình thế này báo ế chóng gọng.

Thực sự là ngay cả tôi cũng tin số báo đó sẽ bị ế một đồng chỉ vì cái hình bìa.

Nhưng rồi được biết, thư ký toà soạn đã trả lời:

“Văn chương ai hơn ai, hãy để hậu thế xét.

Còn nhan sắc, chúng tôi đăng hình cô ấy không phải vì cô ấy đẹp hay vì văn chương cô ấy hay nhất mà vì cho rằng, cô ấy là một nhà văn có tinh thần công dân.”

MỤC LỤC

• <i>Thay lời tựa:</i>	
Phụ nữ - lao công của nghề viết	5
• Thư gửi Ng.	9
• Nơi không tới được.....	16
• Đàn bà ba mươi	21
• Second-hand	28
• Nán lại sau xe rác.....	33
• 2008 và ba người đàn bà	39
• Hạnh phúc không cần đám đông	48
• Chồng và những người tình	52
• Noa - Câu chuyện về thiếu nữ	55
• Một bức thư tình	58
• Yêu trong cô quạnh	61
• Không có bông hồng cài áo	64
• Những thành phố mù loà	68
• Đi xem đom đóm.....	72
• Lang thang trong đêm Đà Bắc.....	75

• Kenzo Flower.....	78
• Đài Bắc	81
• Những câu chuyện cổ tích đã làm tôi tổn thương sâu sắc.....	84
• Sexy Diary.....	90
• Câu chuyện về nước hoa	93
• Cha tôi mẹ tôi.....	96
• Quảng cáo thành công, xã hội thất bại	101
• Bỏ việc	107
• Chữ "Công" không còn nói lên nhiều về phụ nữ ..	110
• Nhảy việc để hoàn thiện mình.....	116
• Tiền bạc không thành vấn đề!	119
• Chúng chỉ thành đạt	125
• Vết thương	129
• Những chuyện ngoại tình	134
• Tàn mạn về nhan sắc	140

Mời bạn đón đọc tủ sách Văn Học Mạng của Công ty sách Đình Tị

- **Lỡ tay chạm ngực con gái** - Trang Hạ dịch
(NXB Văn Học - 11/2009)
- **Chuyện kể dưới ngọn đèn đường** - Tiểu thuyết văn
học mạng Trang Hạ (NXB Phụ Nữ - 11/2009)
- **Mẹ điên** - Trang Hạ dịch
(NXB Phụ Nữ - tái bản lần I - 11/2009)
- **Đàn bà ba mươi** - Tập bút Trang Hạ
(NXB Văn Học - 11/2009)
- **Nói với con về Tổ Quốc** - Tập bút tuyển chọn
(NXB Văn Học - 11/2009)
- **Văn mạng 2009** (NXB Văn Học - 12/2009)
- **Người đàn ông quý cuối giường** - Tuyển tập truyện
ngắn Trang Hạ (NXB Văn Học 12/2009)
- **Nắm tay và làm tình** - Nữ Vương
(Best-seller văn học mạng Đài Loan 2008)
- **Nỗi sợ của đàn ông ba mươi** - Nữ Vương
(Best-seller văn học mạng Đài Loan 2008)
- **9 truyện dài của Thái Chí Hằng** (1-2/2010)
hoặc mỗi tháng 1 cuốn (1-9/2010)

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HỌC
Số 18 Nguyễn Trường Tộ - Ba Đình - Hà Nội
ĐT: 04 8294684 - 04 8294685
Fax: 04 8294781

CÔNG TY THƯƠNG MẠI & DỊCH VỤ VĂN HÓA ĐÌNH TỊ

ĐC: Số 9 - A6 - KĐT Đầm Trấu - Hai Bà Trưng - Hà Nội

ĐT: 04 22192869 - 04 39334889 Fax: 04 39334943

Website: www.dinhthibooks.com.vn Email: dinhthi@fpt.vn

Chi nhánh: 107 Đào Duy Anh - P9 - Q. Phú Nhuận - TPHCM

ĐT: 08 38446287 Fax: 08 38447135 Email: cdninhthi@hcm.fpt.vn

ĐÀN BÀ BA MƯƠI

Chịu trách nhiệm xuất bản

NGUYỄN VĂN CỬ

Chịu trách nhiệm nội dung

NGUYỄN THỊ HẠNH

Biên tập : **NGUYỄN HOÀNG TRANG**

Bìa : **VƯƠNG SƠN**

Sửa bản in : **ĐÌNH TỊ**

In 2000 bản - Khổ 12 cm x 20 cm - Tại Xi nghiệp Bản đồ 1, BQP
Giấy chấp nhận ĐKKHXB số: 82-2009/CXB/67-03/VH ngày 7/12/2009
In xong và nộp lưu chiểu năm 2010.

Có người nói, cuộc đời đàn bà gọi là hoàn hảo nếu có được ba người đàn ông. Lúc đôi mươi yêu người đàn ông ba mươi, được yêu, được bao bọc, được chiều, được khám phá cuộc sống. Lúc ba mươi tốt nhất là có được người con trai hai mươi. Đàn bà học lại cách theo đuổi, cách chinh phục và cách hưởng thụ cuộc sống với tình yêu. Và khi đàn bà năm mươi, tốt nhất có được người đàn ông năm mươi, để cùng bầu bạn sớm chiều, đến đầu bạc răng long.

Dàn bà ba mươi

Giá: 26.000đ